

The background is a photograph of a blue door. On the left side of the door, there is a vertical window with three horizontal bars. On the right side, there is a black door handle with a bright orange, curved top. The overall lighting is blue, and the image has a slightly blurred, artistic feel.

Aastaaruanne 2021

AS HARJU ELEKTER

Konsolideeritud majandusaasta aruanne 2021

ÄRIREGISTRI NUMBER: 10029524

AADDRESS: Paldiski mnt.31, 76606 Keila

TELEFON: +372 674 7400

AUDIITOR: AS PricewaterhouseCoopers

MAJANDUSAASTA ALGUS: 1. jaanuar 2021

MAJANDUSAASTA LÕPP: 31. detsember 2021

MAJANDUSAASTA ARUANDELE LISATUD DOKUMENDID:

- sõltumatu vandeaudiitori aruanne
- kasumi jaotamise ettepanek
- täiendavad lisad

Ühingu konsolideeritud majandusaasta aruanne .pdf formaadis Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) märgistuseta. Originaaldokument on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile ja allkirjastatud digitaalselt (Link: <https://nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100004250/reports>).

SISUKORD

Nõukogu esimehe pöördumine	4
Juhatuse esimehe pöördumine	5

TEGEVUSARUANNE	7
Kontserni tegevus ja ärifilosoofia	7
Harju Elekter kontsern	10
Aasta 2021 sündmused	11
Jätkusuutlikkus Harju Elektris	13
Äritegevuse ülevaade	40
Aksia ja aktsionärid	60

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE 2021	64
Üldkoosolek	65
Juhatus	66
Nõukogu	68
Juhatuse ja nõukogu koostöö	72
Mitmekesisuspoliitika	72
Teabe avaldamine	72
Finantsaruandlus ja auditeerimine	73
Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed	73
Auditikomitee	73

TASUSTAMISARUANNE	74
Juhatuse liikmete tasustamine	75

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	76
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	77
Konsolideeritud kasumiaruanne	78
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	78
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	79
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	80
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	81
Juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele	125
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	126
Kasumi jaotamise ettepanek	136
Nõukogu allkirjad 2021. aasta majandusaasta aruandele	137
Täiendavad lisad	138
Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord	139

Veerand sajandit areneva börsifirma

2021. aasta esitas Harju Elektrile tõsiseid väljakutseid. Jätkasime võitlust viirusega ning maadlesime maailmas valitsevate tarneraskustega, mis löid segamini tootmise rütmi. Elasime üle enneolematu materjalide, transpordi ja energiakandjate hinnatõusu, mis avaldas olulist mõju kontserni kasumlikkusele. Raskustest hoolimata õnnestus meil, tänu tublide töötajate panusele, täita klientide ootused ja ületada 2020. aasta käivet.

Tulevikku suhtume optimistlikult ja selle pinnalt tegime julgeid investeerimisotsuseid kõigis asukohariikides. Näeme kontsernile jätkuvat edasiminekut, mida toetab kliimaeesmärkide täitmiseks nõutav kiire elektrifitseerimise kulg. Oleme kaasas elektrivõrkude, elektri tootmise ja salvestamise ning elektritranspordi arengus. Meil on head kogemused päikeseenergia kasutamisel ning elektrijaotusvõrkude ja alajaamade kaasajastamisel. Kasuks tulevad teadmised ja oskused energia salvestamisel, eriti soojussalvestite alal elektri kasutamiseks soodsamal öisel ajal.

Juba 53 aastat oleme tootnud elektriseadmeid meie tehastes Keilas. Tahame olla ka tulevikus hea tööandja, arenev kontsern, usaldusväärne partner meie klientidele ja hea investeering aktsionäridele.

Tänavu möödub 25 aastat Harju Elektri aktsiate noteerimisest Tallinna väärtpaberibörsil. Meil on hea meel, et kõik need aastad oleme maksnud aktsionäridele dividende.

Mind teeb õnnelikuks, et olen saanud üle poole sajandi panustada hingega Harju Elektri arengusse. Andes juhtimise üle nooremale põlvkonnale, tänan kolleege, koostööpartnereid, aktsionäre ja soovin meie rahvusvahelisele kontsernile jätkuvat edu.

Endel Palla
nõukogu esimees

Rekordilise käibe ja kesise kasumlikkusega kriisiaasta

TIIT ATSO
juhatuse esimees

2021. aasta oli Harju Elektrile taas erakordne. Kui pandeemia esimene aasta, 2020, oli Harju Elektrile eriliselt õnnestunud, siis 2021 oli risti vastupidine. Aasta varem jätkusid meil kehtivate lepingute teenindamine ja kriis tõi seejuures suure tooraine ülejäägi. Hinnalanguse ning ebakindluse tõttu polnud tunda ka palgasurvet. Juba siis sai varasema kogemuse põhjal kommenteeritud, et kriis jõuab meieni hilinemisega – 2021. aastal seda nägimegi.

2021. aasta algas tooraine, eelkõige lehtmetsa, defitsiidiga, mis viis kiire hinnakasvuni. Materjali raske kättesaadavus ja hinnakasv jätkusid kogu aasta vältel ning paranesid alles aasta lõpus. Teisel poolaastal lisandunud komponentide nappus kasvatas klientide rahulolematust

toodete hilinemiste tõttu veelgi. Pidev ümberplaneerimine põhjustas ebaefektiivsust tootmises ja jättis sügava jälje kasumlikkusele, mida ei saa pidada rahuldavaks kasumlikkuse tasemeks.

Üldine majanduse paranemine 2021. aastal lisas surve oskustööjõu konkurentsile ning omakorda survestas töötasude kasvu. Eelkõige Baltikumis jätkub see kindlasti ka 2022. aastal, kus rekordilise inflatsiooni ning eluaseme kulude kasvu juures on loogiline, et inimestel on soov jõuda Põhjamaade sissetulekute tasemeni.

Positiivse külje pealt saavutas Harju Elekter 2021. aastal taas rekordilised müügi- ja ületades 150 miljoni euro piiri, jõudes 152 miljoni euroni,

millega ületati aasta varem saavutatud rekordilist käivet 4% võrra. Tugeva kasvu tegime eelkõige teisel poolaastal, kui alustasime uute Soome ja Rootsi raamlepingutega seotud tellimuste täitmist ning kasv aastases kvartalite võrdluses oli kolmandas kvartalis 13% ja neljandas 24%.

Tellimusmahtude kasvu tagamiseks jätkasime investeringuid kõigis asukohariikides. Esimesel poolaastal valmis Leedu tehase laiendus, tegime otsuse koondada tootmisvõimsused Rootsis kahte tegevuskohta – Malmös ja Västerås – , kuhu rajame kaasaegsed tootmispinnad. Soomes leidsime võimaluse leevendada elektrilaadijate tootmisruumi puudust. Eestis jätkasime investeringuid lehtmetaildetailide tootmise võimekusse. Jätkus ka tööstuskinnisvara arendus välistele osapooltele, kui Allika tööstuspargis alustasime Laohotell III arendust, mis valmib juba 2022. aasta II kvartalis.

Harju Elektri 2022. aasta eesmärgiks on klienditellimuste võimalikult kvaliteetne ja tähtaegne täitmine ning hoolimata kõigist tarneahela probleemidest, mis on põhjustatud jätkuvast pandeemiast ning Venemaa-Ukraina sõjast, säilitada tugev ja toimiv rahvusvaheline kontsern.

Põhjamaade elektrifitseerimisprogrammid rohepöördest tuleneva kasvava elektritarbimisega annavad jätkuvalt võimalusi Harju Elektri tööstustoodangu ja projektide müügimahtude kasvuks.

Klientide nõudmised seoses jätkusuutliku tootmisega annavad edu ettevõtetele, kes juba täna panustavad keskkonnasõbralikku ja sotsiaalselt vastutustundlikku tootmisse. Rohelisele ei sisalda Harju Elektri jaoks vaid aruandlust, kus oleme aastaid oma jätkusuutlike tegevuste avalikustamist suurendanud ja parandanud, vaid oleme tegemas reaalseid samme, et jätkusuutlik tegutsemisviis siduda oma igapäevategevustega ning soodustada seega ka äritegevuse kasvu.

Hoolimata rekordilistest tellimusmahtudest turul, kestab endiselt pandeemiline olukord, toorainete hind on kõrge ning valitseb komponentide puudus. Seoses Venemaa kallaletungiga Ukrainale on näha, et toorme ja komponentide kättesaadavus ei parane – esimesed indikatsioonid viitavad, et keeruline olukord pigem süveneb. Harju Elekter raskustele alla ei vanna ning tuleb tugeva ja hästi kapitaliseeritud kontsernina pikaajalisele kogemusele toetudes kriisist välja.

TIIT ATSO
juhatuse esimees

Tegevusaruanne

Kontserni tegevus ja ärifilosoofia	7
Harju Elekter kontsern	10
Aasta 2021 sündmused	11
Jätkusuutlikkus Harju Elektris	13
Äritegevuse ülevaade	40
Aksia ja aktsionärid	60

Kontserni tegevus ja ärifilosoofia

Harju Elekter on enam kui 50-aastase kogemusega rahvusvaheline tööstuskontsern, mis keskendub elektrienergia jaotuslahenduste projekteerimisele, tootmisele ja paigaldamisele. Harju Elektri kliendid on peamiselt suured taristu-, tööstus-, merendussektori ja elektrienergia jaotusvõrgu teenuseid pakkuvad ettevõtted Põhjamaades.

KONTSERNI ÄRITEGEVUS JAGUNEKOLME PÕHILISSE TEGEVUSVALDKONDA:

TOOTMINE – elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundamisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja mootorijuhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja järeelteenindus.

TÖÖSTUSKINNISVARA – tööstusliku kinnisvara arendamine, projektijuhtimine, rentimine ning sellega kaasnevad teenused rendipartneritele ja Harju Elektri oma ettevõtetele.

MUUD TEGEVUSED – finantsinvesteeringute juhtimine, elektrikaupade jae- ja projekti-müük ning laevaehituse elektriinstallatsioonitööd.

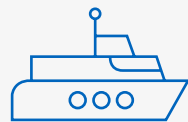
Valdkonnad, kuhu lahendusi loome:

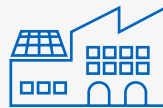
ELEKTRIVÕRK

TÖÖSTUSAUTOMAATIKA

MERELAEVANDUS

HOONED

TELEKOMMUNI-
KATSIOON

E-MOBIILSUS

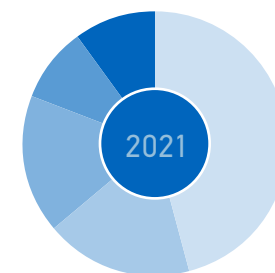
RAUDTEE JA TARISTU

Harju Elektri juured ja peakontor on Eestis, kuid üle 80% äritegevusest toimub Eestist väljaspool, enamjaolt kontserni teistel koduturgudel Soomes ja Rootsis, kus on olemas kohalikud müügi- ja tootmisega tegelevad ettevõtted. Kontserni suurimad tehased asuvad Eestis ja Leedus. Nende tootmisüksuste eksportmüük teistele geograafilistele turgudele täiendab tegevust koduturgudel.

Harju Elektri eesmärk on olla pikaajaliselt edukas, tootes lisandväärtust aktsionäridele ja olles esimene valik oma klientidele ja koostööpartneritele. Seejuures on kontsernile oluline pakkuda oma rahvusvahelisele, ligi 900 inimesest koosnevale meeskonnale motiveerivat tööd ja arenguvõimalusi.

AS-i Harju Elekter aktsiad on noteeritud alates 1997. aastast Nasdaq Tallinna börsil.

Müügitulu osakaal turgude lõikes

Harju Elektri suurimad kliendid

TÖÖSTUSETTEVÕTTED

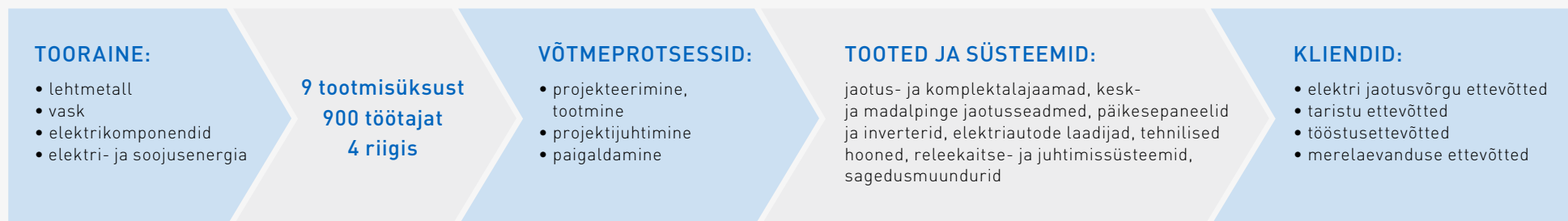
ELEKTRIAOTUSVÕRGU TEENUSEID PAKKUVAD ETTEVÕTTED

TARISTUETTEVÕTTED

Tootmise tegevusvaldkonna väärtusahel:

Harju Elekter kontsern

Seisuga 31.12.2021

AS-i Harju Elekter osalus tütarettevõtetes

Osalus tütarettevõtetes on reeglina 100%, kui ei ole märgitud teisiti.

EESTIS

AS HARJU ELEKTER

Keilas paiknev Kontserni emaettevõte, mis tegeleb Harju Elektri ettevõtete vahelise koostöö koordineerimise ja juhtimise ning tööstusliku kinnisvara haldusega

AS HARJU ELEKTER ELEKTROTEHNIKA

Keilas asuv elektriseadmete tootja energia- jaotus-, tööstus- ja ehitussektori tarbeks

AS HARJU ELEKTER TELETEHNIKA

Keilas asuv kliendikohaste lehtmetail-toodete ja -lahenduste valmistaja energeetika- ja elektrotehnikasektorile

ENERGO VERITAS OÜ (80,52%)

Elektrimaterjalide ja -seadmete müügiorganisatsioon Eestis

SOOMES

HARJU ELEKTER OY*

Elektriseadmete tootja energia-, tööstus- ja taristusektorile asukohaga Ulvilas, Keraval ja Kurikkal

TELESILTA OY

Uusikaupunkis asuv laevaehituse elektritööde ettevõte

HARJU ELEKTER KIINTEISTÖT OY

Tööstusliku kinnisvara haldusfirma

LEEDUS

HARJU ELEKTER UAB

Mitmikajamite, MCC ja elektrijaotus-süsteemide inseneeriale ja lepingulisele tootmisele spetsialiseerunud ettevõte Panevėžys

ROOTSIS

HARJU ELEKTER AB

Energia tootmiseks ja jaotuseks vajalike KP/MP seadmete ning tehniliste hoonete tootja infrastruktuuri-, ehitus- ja taastuv-energiasektorile Malmös, Borlänges, Stockholmis, Finspångis, Borås, Luleås ja Västerås

HARJU ELEKTER SERVICES AB

Müügiorganisatsioon Stockholmis

Strateegilised investeringud

(31.12.2021)

EESTIS

OÜ SKELETON TECHNOLOGIES GROUP (6,14%)

Superkondensaatorite arendaja ja tootja

LÄTIS

SIA ENERGOKOMPLEKSS (14%)

Kesk- ja madalpingeseadmete müügiorganisatsioon Riias

SOOMES

IGL-TECHNOLOGIES Oy (5,5%)

Parkimis- ja e-mobiilsuslahenduste arendaja elektriautode laadijatele

* Kontserni struktuurimuudatuste täpsem ülevaade on välja toodud lk 11.

Aasta 2021 sündmused

Muudatused kontserni struktuuris

Alates 14.01.2021 on AS-i Harju Elekter 100%-lise Soome tütarettevõtte **Satmatic Oy** uueks ärinimeks **Harju Elekter Oy**.

Nimevahetus viidi läbi eesmärgiga ühildada ärinimi igapäevaselt kasutatava kaubamärgiga. Harju Elekter Oy jätkab kõikide seniste ärisuundadega ning lahenduste pakkumisega nii energia-, tööstus- kui ka taristusektorile.

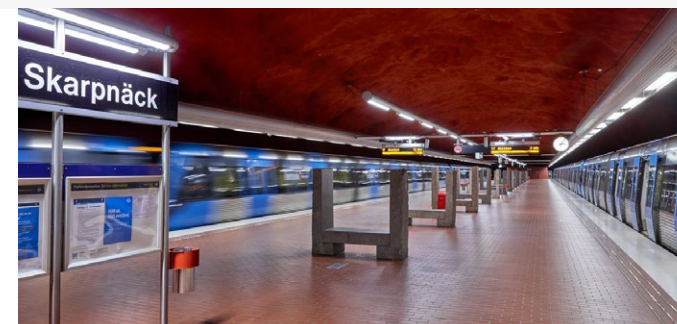
Olulised kliendilepingud

Harju Elekter sõlmis Soome suurima jaotusvõrguettevõttega Caruna Oy lepingu **1000 jaotus- ja komplektalajaama tootmiseks ja tarnimiseks**. 2023. aastani kehtiva raamlepingu maht on ligikaudu 14 miljonit eurot.

Stockholmi metrood haldava **Region Stockholmiga** jätkati **koostööd** ja sõlmiti ligi 3 miljoni euro suurused elektriprojekti lepingud, mille alusel **uuendatakse Stockholmi metroojaamu Albanos ja Rådhusetis**.

Harju Elektri Rootsi ettevõtte sõlmis 15 miljoni Harju Elektri Rootsi ettevõtte sõlmis 15 miljoni suuruse lepingu Rootsi suurima jaotusvõrguettevõtte E.ON Energidistribution AB-ga. **Lepingu raames tarnitakse kolme aasta jooksul kliendile ligi 1500 Eestis toodetud alajaama**.

Harju Elektri tütarettevõtte **Energo Veritas OÜ** osutus edukaks Enefit Connect OÜ hankes **hermeetiliste jaotustrafode tarnimiseks**. 12 miljoni euro suuruse kogumahuga raamleping sõlmiti 3 aastaks.

Suurim investeering

Äritegevuse laienemise eesmärgil otsustati Harju Elektri Rootsi ettevõtte erinevad üksused koondada Västeråsi ja Malmösse ning nendesse asukohtadesse sisse seada uued tehased.

Västeråsis valmib 2022. aasta lõpuks 6000 m² suurune tootmishoone ning Malmösse 3000 m² tootmishoone. Kui Malmö uut tehast hakatakse üürima, siis Västeråsi tehase ehitusse investeerib Harju Elekter ligikaudu 10 miljonit eurot. Selle näol on tegemist Harju Elektri ajaloo suurima investeeringuga. Harju Elektri tegevuse restruktureerimine Rootsis võimaldab tõhusamat tootmist, madalamaid logistika kulusid ning paremat tarnekindlust klientidele, mis on kasumliku kasvu eelduseks.

Elektrisõidukite laadimine

Harju Elekter tõi Soome turule elektrisõidukite laadimisjaamade tooteperekonna.

ElektrA laadijad võimaldavad elektrisõidukeid nii laadida kui ka soojendada ning sobivad võrdselt hästi korterelamute, kaubanduskeskuste ja ärihoonete parklatesse.

Lisaks sõlmis Soome ettevõtte lepingu 5,5%-lise osaluse omandamiseks tehnoloogiaettevõttes IGL-Technologies Oy, mis tegeleb parkimise ja e-mobiilsuse lahenduste arendamise ja pakkumisega. Aruandekuupäeva järgse sündmusena suurendas Harju Elekter Oy osalust koostööpartneris 10%-ni.

Tehase laiendus

Valmis Harju Elektri Leedu tehase neljanda etapi laiendus, millega kontori- ja tootmispind suurenes seniselt 8765 m²-lt 16 761 m²-le. Tehase laiendusse suunatud 5,5 miljoni euro suurune investeering võimaldab Leedu tütarettevõttel kahekordistada tulusid.

Uus tootmis- ja laoruumide kompleks

Allika Tööstusparkis asetati nurgakivi Harju Elektri uuele tootmis- ja laoruumide kompleksile. See on juba kolmas samalaadne hoone tööstusparkis ning kannab seetõttu nime Laohotell III. 2022. aasta kevadel valmiva hoone kogupind on 2573 m² ning aasta alguse seisuga on kõik ruumid välja renditud.

Jätkusuutlikkus Harju Elektris

• Strategia	• Personal
• Juhtimine	• Looduskeskkond
• Toode ja klient	• Ühiskondlik osalus

Harju Elekter peab oluliseks panustada jätkusuutliku ühiskonna, äri-, elu- ja looduskeskkonna loomisse ning mõistab, et see aitab pikas perspektiivis kaasa kontserni elujõulisusele. Ootused laiemalt ja sihipäraselt jätkusuutlikkuse teemadega tegelemiseks tulevad Harju Elektrile olulistelt huvirühmadelt: klientidelt, koostööpartneritelt, töötajatelt ja investoritelt, seadusandjalt ja ühiskonnalt laiemalt.

Jätkusuutlikkusega arvestamine tähendab Harju Elektri jaoks vastutustundlikkust keskkonna-, sotsiaalse mõju ja juhtimise teemades (nn ESG vaade – *Environmental, Social, Governance*).

Harju Elektrile sümpaatse mõtteviisi järgi vastutatakse positiivsete muutuste mõjutamise eest nendes valdkondades investeeringute, juhtimise ja eeskuju kaudu.

Strateegia

Harju Elektri jätkusuutlikkuse püüdlusi mõjutavad ülemaailmsed eesmärgid kliimasoojenemise pidurdamisel (näiteks Pariisi kliimakokkulepe) ja rohepööre. Seetõttu jälgib kontsern, et ettevõtete tegevus oleks järjest tõhusam, keskkonnasõbralikum ja seotud uute innovatiivsete tehnoloogiate rakendamisega.

Ühtlasi panustab kontserni põhitegevusala ühiskonna jätkusuutlikkuse arengusse, toetades laiaulatuslikku elektrifitseerimist elektriseadmetega, mis aitab kaasa kliimaeesmärkide täitmisele. Ühest küljest võimaldavad võrku ühendatud elektriseadmed asendada keskkonna jaoks ebasõbralikud viisid energia saamiseks, teisest küljest on tarvis välja vahetada vanad elektriseadmed uute keskkonnasõbralikumate vastu. Kuigi Harju Elekter ei saa tagada, et toodetud elektriseadmetes kasutatakse ainult rohelist energiat, siis tänu üleilmsele püüdlusele ja nõudlusele liigub trend selles suunas, et elektrivõrk hakkab järgmise 20 aasta jooksul pakkuma aina keskkonnasõbralikumat elektrit.

Lisaks põhitegevusalale toetab Harju Elekter jätkusuutlikku arengut muude tegevusalade kaudu. Kinnisvara segmentis on eesmärgiks rajada nii enda kui klientide tarbeks aina energiatõhusamaid hooneid. Samuti panustab kontsern taastuvenergia tootmisvõimekuse suurendamisesse päikeseparkide rajamisega.

2017. aastast on Harju Elekter oma aruandluses järginud GRI (Globaalse Aruandlusalgatuse) põhimõtteid, mis aitavad organisatsioonil rõhuda jätkusuutlikkuse olulisusele ning tagada parem ESG-alane kommunikatsioon oma huvipooltele.

2021. aastal pöörati Harju Elektris jätkusuutlikkuse vaates keskkonnamõõdme all tähelepanu taastuvenergia võimaluste kasutamisele, jäätmete negatiivse keskkonnamõju vähendamisele ning toote elukaare analüüsile. Sotsiaalse mõju mõõde hõlmas tegevusi huvirühmade suunal. Juhtimise mõõdmes keskenduti töötajate kaasamisele, koostöö edendamisele ja rahulolule.

Harju Elektri huvirühmad on valitud vastavalt sellele, kellel on kõige suurem mõju organisatsiooni tegevusele ning keda organisatsioon kõige rohkem mõjutab. Suhtes kohaliku võimu ja elanike, reguleerivate ja järelevalveasutustega tõstatatakse vastastikku teemasid vajadusest lähtuvalt. Koostöös haridusasutuste, erialaliitude ja vabaühendustega peetakse silmas, et tegevused looksid mõlemale poolele väärtust.

Harju Elekter on huvirühmi silmas pidades kujundanud fookusteemad, mis väljendavad ühiskondliku vastutusega seotud valdkondade olulisust huvipooltele ning nende teemade mõju ja tähtsust kontsernile.

Fookusteemade esmasel kaardistamisel, mida on hiljem täiendatud, osalesid kontserni juhtrühma liikmed ja suuremate tütarettevõtete juhid. Kontserni edukust kõige enam mõjutavate tegurite määramisel võeti arvesse tavapärase suhtluse käigus huvirühmade tõstatatud teemasid ning klientide ja töötajate tagasisidet. Kvaliteetse ja usaldusväärse tulemuse tagamiseks juhtisid analüüsi sõltumatud nõustajad.

Harju Elektri jaoks on fookuses:

- kvaliteetse toote pakkumine;
- ohutu ja tervist toetava töökeskkonna kujundamine;
- aus ja eetiline ärikultuur ning tugevad majandustulemused;
- innovatsioon ja arendustegevus nii toodetes kui ka protsessides;
- hea kliendikogemus ja kõrge rahulolu tagamine;
- töötajate püsiv koolitamine ja arendamine;
- koostöö haridusasutuste ja erialaliitudega;
- ökoloogilise jalajälje vähendamine;
- küberturvalisus;
- ühiskondlik osalus.

Loetelus välja toodud teemad on kontserni ettevõtete strateegilise ja operatiivse juhtimise osad, mida arvestatakse juhtimisotsustes aluspõhimõtetena. Seetõttu kajastab ka kontserni 2021. aasta aruanne ülevaadet kõigi nende teemade juhtimisest ja tulemuslikkusest. Jätkusuutlikkuse fookusteemadega seotud olulisi aspekte aruandes kajastatakse lähtuvalt rahvusvahelisest jätkusuutlikkuse aruandluse raamistikust, GRI standardist, mille [sisukord](#) on leitav aruande viimastel lehtedel.

Ökoloogilise jalajälje vähendamise saavutame kasutades ressursse efektiivselt oma protsessides, toodetes kui ka oma igapäevastes tegevustes. Harju Elekter jagab oma huvipoolte rohelist maailmavaadet, mis ühest küljest inspireerib kontserni töötajaid ja teisalt annab selge sõnumi aktsionäridele Harju Elekter kontserni jätkusuutlikkusest.

Kontsern on veendunud, et puhtam ja ökonoomsem tulevik on kannustatud innovaatilistest toodetest ja protsesside digitaliseerimisest. Et minimeerida oma negatiivset keskkonnamõju ning suurendada positiivset keskkonnamõju, on Harju Elekter defineerinud keskkonnaaspektid, viinud läbi

keskkonnamõjude hindamise vastavalt ISO 14001 standardile ning sidunud keskkonnaga seotud tegevused organisatsiooni juhtimissüsteemi ja äriprotsessidega. Pikemas strateegilises vaates peame oluliseks panustada valdkondadesse, mis toetavad kontserni tegevust nii taastuenergia kui ka rohelise elektrienergia jaotus-, salvestus- ja tootmisrakendustega.

2022. aastal on Harju Elektril plaanis uuendada jätkusuutlikkuse strateegia, et aidata kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele ning panustada ÜRO kestliku arengu eesmärkidesse (SDG) Harju Elektri äritegevuse kaudu. Selle alusel tugevdab Harju Elekter oma missiooni käituda vastutustundlikult ning seab raamistiku jätkusuutlike eesmärkide saavutamisesse. Kuna ökoloogilise jalajälje vähendamisel mängib suurt rolli kontserni ettevõtete protsesside ja eesmärkide ühtlustamine, siis selleks luuakse 2022. aastal uus ametikoht, mis tagab jätkusuutlike teemade juhtimise kontserni tasandil.

Euroopa Liidu kestlike majandustegevuste taksonoomia

2020. aastal võttis Euroopa Liit vastu kestlike majandustegevuste klassifitseerimissüsteemi – Euroopa Liidu taksonoomiamääruse.¹ Harju Elekter kontsern raporteerib 2021. aasta aruandes esimest korda, millises ulatuses on kontserni tegevus seotud taksonoomiaalaste majandustegevustega.

Taksonoomiamäärus seab kindlaks tingimused, mille alusel on võimalik majandustegevusi liigitada keskkonnasäästlikuks. Taksonoomiamääruse kohaselt panustavad kestlikud majandustegevused Euroopa Liidu kuue keskkonnaeesmärgi saavutamisse:

1. Kliimamuutuste leevendamine
2. Kliimamuutustega kohanemine
3. Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse
4. Üleminek ringmajandusele
5. Saastuse vältimine ja tõrje
6. Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine

Taksonoomiamääruse delegeeritud aktidega määratakse kindlaks nimekiri tegevustest, mida saab klassifitseerida keskkonnasäästlikeks. Neid tegevusi loetakse taksonoomiamäärusega käsitletud tegevusteks. 2021. aasta lõpu seisuga on vastu võetud delegeeritud akt kliimamuutuste leevendamise ning kliimamuutustega kohanemise eesmärkide osas („kliimaakt“).² Kliimaaktiga käsitletakse sektoreid ja konkreetseid majandustegevusi, millel on suurim potentsiaal panustada kliimaeesmärkidesse:

1. Metsamajandus
2. Keskkonnakaitse ja keskkonna taastamine
3. Tootmine
4. Energia
5. Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus
6. Transport
7. Ehitus- ja kinnisvaraala tegevus
8. Teave ja kommunikatsioon
9. Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus

Harju Elektri tegevusest tulenevalt on kontserni 2021. aasta taksonoomiaala aruande osa seotud tootmistevõetuste, energia ning ehitus- ja kinnisvaraala tegevustega.

Taksonoomiamääruse avalikustamisteabe nõuete³ kohaselt raporteerib Harju Elekter kontsern sel aastal taksonoomiamääruses käsitletud ja taksonoomiamääruses käsitlemata majandustegevuste osakaalu müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest. Vastavalt taksonoomiamääruse avalikustamiskohustuse rakendumise ajakavale hindab kontsern järgmisel aastal käsitletud tegevuste kooskõla taksonoomiamäärusega ning raporteerib kooskõlas oleva müügitulu, kapitalikulude ja tegevuskulude osakaalu.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088

² C(2021) 2800 final.

³ C(2021) 4987 final.

Harju Elekter kontserni taksonoomiaalased tegevused

	Müügitulu			Kapitalikulud			Tegevuskulud		
	NACE kood	Summa (EUR '000)	Osakaal (%)	NACE kood	Summa (EUR '000)	Osakaal (%)	NACE kood	Summa (EUR '000)	Osakaal (%)
A. Taksonoomiaga käsitletud tegevused									
A.1. Taksonoomiaga kooskõlas olevad tegevused*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A.2. Taksonoomiaga käsitletud tegevused**		30 486	20,0%		3 964	46,0%		47	2,4%
sh 3.1 Taastuenergiaseadmete tootmine	C27.1.2	1 841	1,2%	C27.1.2	0	0,0%	C27.1.2	0	0,0%
sh 3.6 Muude vähese CO ₂ -heitega seadmete tootmine	C27.1.2	25 384	16,6%	C27.1.2	0	0,0%	C27.1.2	47	2,4%
sh 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil	D35.1.1	132	0,1%	D35.1.1	444	5,1%	D35.1.1	0	0,0%
sh 7.1 Uute hoonete ehitamine	-	-	-	F41.2.0	2 275	26,4%	F41.2.0	0	0,0%
sh 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus	L68.2.0	3 129	2,0%	L68.2.0	1 245	14,4%	L68.2.0	0	0,0%
Kokku (A.1+A.2)		30 486	20,0%		3 964	46,0%		47	2,4%
B. Taksonoomiaga käsitlemata tegevused									
Taksonoomiaga käsitlemata tegevustest		122 271	80,0%		4 658	54,0%		1 935	97,6%
B		122 271	80,0%		4 658	54,0%		1 935	97,6%
Kokku (A+B)		152 757	100,0%		8 622	100,0%		1 982	100,0%

* 2021. a aruande jaoks ei hinnatud taksonoomiaga käsitletud tegevuste kooskõla.

** punktis A.2. kajastatakse kõiki Harju Elektri taksonoomiaga käsitletud tegevusi. Nende tegevuste vastavusse viimine taksonoomiaga avalikustatakse 2022. aasta majandusaasta aruandes.

Peamiste tulemusnäitajatega kaasneva teabe täpsustamine

1. Arvestusmeetod

Taksonoomiaga käsitletava osa hindamisel lähtus Harju Elekter kontsern taksonoomiamääruse avalikustamisteabe nõuete lisas I välja toodud tulemusnäitajate kirjeldustest ja lugeja ning nimetaja määratlustest.⁴ Ettevõtte kasutas tulemusnäitajate määratlusi taksonoomiaga käsitletud tegevuste osakaalu arvutamiseks, arvestades, et 2021. aasta aruande tulemusnäitajateks on taksonoomiaga käsitletud tegevuste osakaal müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest. Lugeja määramise aluseks olid taksonoomiamääruse kliimaakti lisades I ja II⁵ välja toodud tegevuste kirjeldused.

Müügituluga seotud tulemusnäitaja – nimetajasse on arvestatud müügitulu, mis tekib kontserni tavapärase äritegevuse käigus ning mis

on kooskõlas rahvusvahelise raamatupidamisstandardi IAS 1 paragrahvi 82 punktiga a. Kontsern oma põhitegevusalana toodab ning müüb elektrijaotusseadmeid ja juhtaparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Lisaks teenib tulu elektrikaupade projekti- ja jaemüügist, tööstuskinnisvara rendilt ning elektriinstallatsioonitöödelt laevaehitussektoris. Lugejasse arvestati ettevõtte müügitulud, mis vastavad Kontserni hinnangul taksonoomiamääruse kliimaaktis⁶ välja toodud tegevuste kirjeldustele.

Kapitalikuludega seotud tulemusnäitaja – nimetajasse on arvestatud kontserni 2021. aastal tehtud investeeringud. Kontsern investeeris aruandeaastal materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning võttis arvele uusi IFRS 16 arvestusest tulenevaid rendilepinguid. Lugejasse on kaasatud need kapitalikulud, mis on seotud taksonoomiamäärusega kaetud majandustegevustega. Lisaks kuuluvad lugejasse ka kapitalikulud, mis on

⁴ C(2021) 4987 final, lisa I, punkt 1.1. | ⁵ C(2021) 2800 final.

seotud toodangu ostmisega taksonoomiaga kaetud majandustegevusest ja individuaalsete meetmetega, mis võimaldavad sihttegevustel muutuda vähese CO₂-heitega tegevusteks või tuua kaasa kasvuhooonegaaside vähenemise. Sh on arvestatud, et individuaalseid meetmeid rakendatakse 18 kuu jooksul.

Tegevuskuludega seotud tulemusnäitaja – nimetajasse on arvestatud otseseid kapitaliseerimata 2021. aastal tekkinud arenduskulusid. Lugeja võrdub nimetajas sisalduva tegevuskulude osaga, mis on kontserni hinnangul seotud taksonoomiaga kaetud majandustegevusega.

2. Teave taksonoomiamäärusele vastavuse hindamise kohta

Tegevuste kirjeldus ning selgitus vastavuse hindamise kohta

Taksonoomiamäärusega käsitletavate tegevuste kaardistamisel lähtus Harju Elekter tehnilistes sõelumiskriteeriumites välja toodud tegevuste NACE koodidest ning tegevuse kirjeldusest.

Kliimaeesmärkidesse panustavad tegevused jagunevad taksonoomiamääruse kohaselt kolmeks: vähese heitega tegevused, toetavad tegevused ning üleminekutegevused. Harju Elektri tegevused on nii vähese heitega tegevused kui ka toetavad tegevused.

Harju Elektri taksonoomias käsitletud tegevused on järgmised:

- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 3.1 Taastuvenergiaseadmete tootmine. Tootes päikese-, tuule- ja hüdroelektrijaamadele alajaamasid, toetab kontsern taastuvenergia tootmist.
- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele 3.6 Muude vähese CO₂-heitega seadmete tootmine. Kontsern toodab elektrisõidukite laadijaid ja kütteseadmeid. Lisaks toodetakse toetava tegevusena elektrijaotusseadmeid, mida müüakse vähese CO₂-heitega laevade moderniseerimiseks ning ehituseks.
- NACE D35.1.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil. Kontsern toodab ning müüb päikesepaneelide abil toodetud taastuvelektrienergiat.

- NACE F41.2.0, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 7.1 Uute hoonete ehitamine. Kontsern investeerib uutesse energiatõhusatesse toomishoonetesse.
- NACE L68.2.0, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus. Kontsern tegeleb tööstusliku kinnisvara arendamise, projektijuhtimise ning rentimisega. Avalikustamiskoostöö kohaselt ei hinnatud 2021. aasta aruande jaoks taksonoomiaga käsitletud tegevuste koostõla taksonoomiamääruse artikkel 3-ga.

Müügitulu, kapitalikulude ja tegevuskuludega seotud peamiste tulemusnäitajate topelt arvestamise vältimiseks vaadeldi igat majandustegevust projekti- ja tellimuspõhiselt. Lisaks kaardistati kontserniülesed tehingud.

3. Peamiste tulemusnäitajate taustteave

Müügitulu – Kontsern toodab elektrisõidukite laadijaid ja kütteseadmeid, arendab ja rendib tööstuslikku kinnisvara ning teenib tulu taastuvenergia tootmisest. Toetava tegevusena toodab alajaamasid ja muid elektrijaotusseadmeid päikese-, tuule-, ja hüdroelektrijaamade ning vähese CO₂-heitega laevade tootmiseks.

Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis lk 17 (vt tegevusi 3.1, 3.6, 4.1, 7.7).

Kapitalikulu – Kapitalikuludesse on arvestatud otsesed kinnisvara- ning päikeseelektrijaama arendusega seotud investeeringud. Individuaalse meetmena on arvesse võetud uue tootmispinna ehitus Leedus, mille energiatõhusus oli hoone arvele võtmisel A+. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis lk 17 (vt tegevusi 4.1, 7.1, 7.7).

Tegevuskulud – Tegevuskuludesse on arvestatud otsesed elektrisõidukite laadijate ja kütteseadmete arendamisel tekkinud tegevuskulud. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis lk 17 (vt tegevust 3.6).

Juhtimine

Harju Elekter kontsern lähtub oma äritegevuses:

- organisatsiooni väärtustest;
- fookusteemadest;
- lühi- ja pikaajalistest strateegilistest eesmärkidest;
- ausatest ja läbipaistavatest juhtimispõhimõtetest;
- integreeritud juhtimissüsteemi (kvaliteet, töökeskkond ja -ohutus, keskkond) põhimõtetest;
- kehtivatest riiklikest seadustest ja õigusnormidest;
- ettevõtte põhikirjast ja käitumiskodeksist;
- avaliku ettevõtte väärtuspaberibörsi Nasdaq Tallinn nõuetest;
- Hea Ühingujuhtimise Tava (HÜT) juhistest;
- aktsionäride ja investorite võrdse kohtlemise põhimõttest.

Oluline osa jätkusuutlikkuse integreerimisel äriprotsessidesse on juhtkonna eestvedamisel. Samuti on tähtis roll kõigil töötajatel. Organisatsioonis vastutab iga töötaja oma tööloiguse kvaliteedi, keskkonna ja tööohutuse eest. Inimeste teadlikkust tõstetakse koolitamise ning oluliste teemade fookuses hoidmise abil, mida toetavad juhtidele ja töötajatele mõeldud õppeprogrammid ning avatud organisatsioonikultuuri ja sisekommunikatsiooni arendamine.

2021. aastal lähtusid kontserni ettevõtted jätkusuutlikkuse teemade juhtimisel juhtimissüsteemi põhimõtetest (ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001). Jätkusuutlikkuse juhtpõhimõtteid ja tegevuskava on kavas kontserniüleselt ühtlustada 2022. aastal. Ühtlasi määratakse siis kord, kuidas kõrgemal juhtimistasemel võetakse arvesse jätkusuutlikkust otsuste tegemisel ning millised komiteed vastutavad keskkonna ja sotsiaalse mõju teemade eest.

Aus ja eetiline äritegevus

Harju Elekter toetub ausatele, läbipaistvatele ja eetilistele juhtimis- põhimõtetele kõigi oma huvirühmadega suheldes. Korruptsiooni (sh altkäe- maksu andmine ja võtmine, huvide konflikt, ametiseisundi ja sellest tuleneva mõjuvõimu kuritarvitamine, omastamine) ja ebaausa konkurentsi (sh oskus- ja siseteabe levitamine ja selle kasutamine isiklikes huvides) suhtes valitseb kontsernis nulltolerants nii töötajatele kui ka partneritele.

Korruptsiooni ja ebaausa konkurentsi ennetamisel, vältimisel ja nendest tulenevate riskide maandamiseks on kokku lepitud teatud põhimõtted: näiteks suuremahuliste tehingute korral kaasatakse lisaotsustaja, et vältida muu- hulgas ärilistest, perekondlikest või muudest sidemetest tuleneda võivat huvide konflikti. Töötajatel on keelatud võtta vastu ja anda kingitusi ning pakkuda hüvesid eesmärgiga mõjutada klienti endale või ettevõttele soodsamas suunas. Tegevustes järgitakse seadusi ning väljakujunenud tavasid ja norme.

Harju Elektri ettevõtete juhtimistasanditel on kehtestatud eeskirjad, juhendid ja suulised kokkulepped, mis aitavad suurendada läbipaistvust ja maandada maineriske ning selle kaudu hoida kontserni usaldusväärsust turul ja suhetes huvirühmadega. Võtmeisikud peavad deklareerima oma ettevõtlushuve ning siseinfo valdajad kinni pidama kehtestatud tegevusreeglitest. Selleks, et kontserni töötajad oleksid kursis vajalike juhiste ja kohustustega, tutvustatakse neile tööle asumisel töö sisekorrareegleid ning korraldatakse regulaarselt valdkonnapõhiseid koolitusi ja siseauditeid.

Avatud organisatsioonikultuuri kujundamine aitab kaasa sellele, et töötajatel oleks vajalik informatsioon tööalaste otsuste tegemiseks ning juhtkond oleks teadlik kriitilistest, suurte majandusriskidega seotud tehingutest ning võimalikest mittevastavustest.

2021. aastal Harju Elekter kontsernis:

- ei registreeritud ühtegi korruptsioonist tulenevat vahejuhtumit, mistõttu ei vallandatud ühtegi kontserni ettevõtte töötajat, ei määratud vastavaid

trahve ega esitatud ühtegi sellekohast kohtukaebust ning mille käigus oleks lõpetatud äritegevuse partneritega sõlmitud lepinguid või peatatud nende uuendamine korruptiivse käitumise tõttu;

- ettevõtete tegevustes ei olnud mittevastavusi kehtivate regulatsioonidega (sh sotsiaal-, majandus-, ja looduskeskkonnas), mistõttu ei saadud rahatrahve ega mitterahalisi sanktsioone;
- ei pöördunud seadustele mittevastavuse eest ühegi kontserni ettevõtte ega töötaja poole kohtuasjus;
- ettevõtted ei panustanud poliitilistesse tegevustesse ei rahalise ega mitterahalise toetuse kaudu.

Küberturvalisus

Harju Elekter kontsern on küberturvalisusega tegelenud ning seda oluliseks pidanud aastaid, kuid 2021. aastal võeti küberturvalisus äritegevuse järjepidevuse tagamiseks üheks prioriteediks. Selle raames tegeles Harju Elekter veelgi rohkem ennetavate tegevustega äriprotsesside kaitses vältimaks aja- ja ressursimahukaid küberrünnete tagajärgi. Osaliselt või täielikult halvatud äriprotsesside taastamine võib võtta nädalaid või isegi kuid ning on kulukas. Puuduliku küberhügieeni või -ründe tulemusena võib ühe vara kompromiteerimine viia kogu ettevõtte digitaalse keskkonna ülevõtmiseni.

2021. aasta tegevused kontserni küberturvalisuse edendamiseks:

- kõikides kontserni ettevõtetes tehti küberhügieeni koolitus, mille käigus jagati töötajatele teavet kübermaailma ohtude ja nendega toimetulemise kohta. Ühtlasi võimaldas koolitus saada tagasisidet küberturvalisuse valdkondade kohta, mis vajavad rohkem tähelepanu ja selgitamist. Küberhügieeni koolitust hakatakse kõikides kontserni ettevõtetes korraldama iga-aastaselt;
- IT taristus tõhustati turvalisust, et tagada parem vastupanuvõime küberrünnete korral;
- jätkati e-kirjade kaitse tugevdamist, et tagada võimalikult turvaline elektronposti keskkond suhtlemiseks ja infovahetuseks.

Toode ja klient

Harju Elektris on tugeva ja pikaajalise kliendisuhte aluseks kvaliteetsed tooted, tarnekindlus, sujuv koostöö ja kliendi mõistmine. Lisaks sellele on kliendi seisukohast oluline ettevõtte usaldusväärsus, mis on seotud jätkusuutliku tegevuse ja pika ajalooga.

Harju Elektri tooteks on elektrifitseerimislahendused, mis hõlmavad jaotus- ja komplektalajaamu, kesk- ja madalpinge jaotusseadmeid, päikese-paneele ja invertereid, elektriautode laadijaid, tehnilisi hooneid, aga ka releekaitse- ja juhtimissüsteeme ning sagedusmuundureid. Lähtuvalt kontserni fookusteemadest on Harju Elektri esimeseks prioriteediks kvaliteetse toote pakkumine.

Kontserni vaates on toode kvaliteetne, kui:

- toode on ohutu, vastab kliendi etteantud tehnilistele nõuetele ja on visuaalselt korrektne;
- toode ületab kliendi ootusi ning pakub kliendile lisaväärtust;
- toote valmistamisega seotud protsessid on kooskõlas kohaldatavate seadusjärgsete ja normatiivsete nõuetega.

Kontsern peab kvaliteedijuhtimises oluliseks seitset printsiipi:

Kliendikesksus

Põhifookus on suunatud kliendi nõuete ja ootuste täitmisele, et suurendada kliendirahulolu.

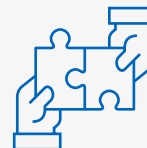
Eestvedamine

Iga taseme juht vastutab oma tööloigus kvaliteedi eest. Seejuures edendab ta protsessides järjepidevat parendamist ning osaleb organisatsiooni eesmärkide saavutamises.

Inimeste kaasamine

Kontserni mõjusaks ja tõhusaks juhtimiseks kaasatakse inimesi kõikidel tasanditel ning nende motiveerimine ja koolitamine panustab ettevõtte eesmärkide saavutamisse. Lisaks innustatakse töötajaid võtma vastutust oma töö kvaliteedi eest.

Protsessikeskne lähenemine

Kontsern juhib tegevusi omavahel seotud protsessidena, mis toimivad kooskõlalise süsteemina, et saavutada kvaliteedialased eesmärgid.

Parendamine

Kliendi ootuste ületamiseks ning rahulolu tagamiseks tähtsustab kontsern oma protsesside järjepidevat parendamist.

Tõendus põhiste otsuste tegemine

Kontsern langetab otsused põhinedes andmetel ja teabe analüüsil ning hindamisel.

Suhete juhtimine

Kontsern peab edu saavutamise juures oluliseks suhete juhtimist asjakohaste huvipooltega. Rõhku pannakse tarnijate arendamisse ja hea kommunikatsiooni hoidmisele.

Kvaliteedijuhtimissüsteem on kõigis kontserni ettevõtetes sertifitseeritud vastavalt ISO 9001:2015 standardile. Sertifikaat näitab, et Harju Elektri jaoks on oluline järjekindlalt pakkuda nii kliendi kui ka kohaldatavatele seadusjärgsetele nõuetele vastavaid tooteid ning tagada kliendirahulolu.

Kvaliteedi teemasid käsitletakse igapäevase juhtimis-, müügi-, arendus- ja tootmistegevuse ning logistika ja kinnisvaraarenduse lahutamatu osana. Seejuures peetakse oluliseks kvaliteedi tagamist terve toote elutsükli jooksul.

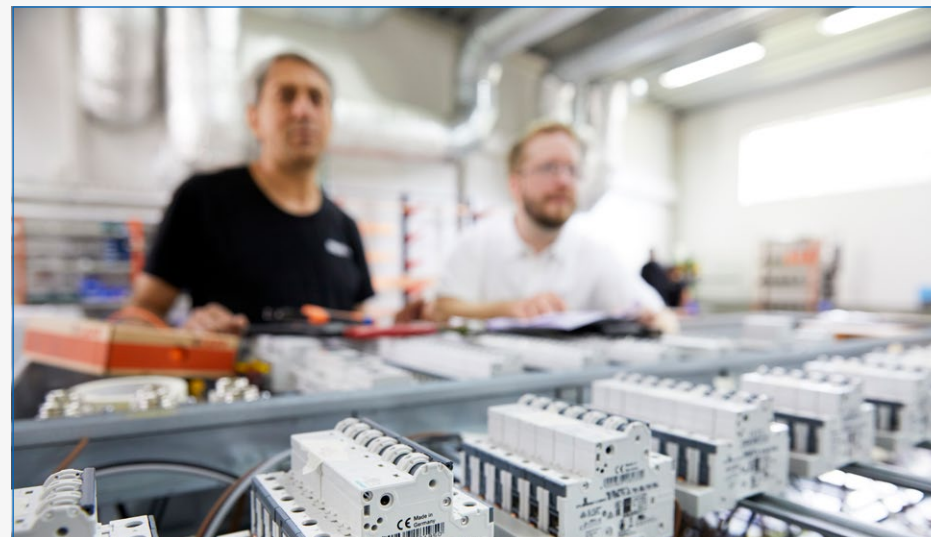
Kvaliteetne väljund saavutatakse tänu korrektsele tarneahela planeerimisele, kompetentsele tööjõule, tagasisidestamise süsteemi loomisele ja kvaliteedikontrolli rakendamisele erinevates etappides, mis aitab tuvastada vead võimalikult varajases staadiumis.

Arendustegevus

Harju Elektri arenduspõhimõtete kohaselt on tootearenduse eesmärk pidevalt tellijate vajadustele vastavaid tooteid välja töötada ning tehnoloogiat täiustada. Äriarenduse vaates on oluline tagada Harju Elektri tootmisvõimekus kaasaegsete tootmisüksuste ja efektiivsete tootmisprotsesside näol. Kontserni arenduskulud ulatusid aruandeaastal 1,98 (2020: 1,77) miljoni euroni, moodustades 1,3% kontserni müüginahust.

Tootearenduse projektidega tegelevad Harju Elektris elektri- ja mehaanika-insenerid kõigis asukohariikides. Energiasektorile suunatud tootearendusressurss on kontsernis koondunud peamiselt Eestisse. Soome ettevõtte on spetsialiseerunud tööstusele suunatud toodete ja taastuvenergialahenduste arendamisele. Harju Elektri Leedu ettevõtte insenerimeeskond fookuseerib peamiselt projekti- ja kliendikohastele terviklahendustele merenduses ja tööstussektoris; Rootsis taristu- ja energijaotussektoris.

Tootearenduses dikteerib kontserni tegevust olulisel määral klientide nõudlus uuenduslike lahenduste järele. Harju Elekter on võtnud eesmärgiks käia kaasas üldiste turutrendidega ning pöörata valdkonnaga seotud teemade innovatsioonile suuremat tähelepanu. See on võimalus kliente paremini aidata, nende ootustele vastata ning pakkuda oma inseneridele põnevat tööd.

Kontserni võimalused innovatsiooni luua väljenduvad kolmes vaates:

- Tootearenduses otsitakse nii ise kui ka koostöös klientidega kohti, kus tooteid nutikamalt koostada või tõhusamalt toimima panna. Kontsern panustab ka ise uute toodete rakendusuringutesse ja arendusse (nt energiasalvestid).
- Tootmises viiakse pidevalt ellu muutusi, mis tehnoloogia või protsesside uuendamise näol tootmistegevust efektiivsemaks muudavad.
- Tarneahelas tehakse koostööd, et arendada ja täiustada juba väljakujunenud struktuure.

Tootmise efektiivsemaks toimimiseks pööras Harju Elekter 2021. aastal erilist tähelepanu tootmisjuhtimise infosüsteemide arendusele nii juurutamise kui ka protsesside ja vajaduste kaardistamise võtmes.

Tootearenduse toetamiseks pandi rõhku tootmisvõimekuse jätkusuutlikule kasvatamisele. Selleks tegi Harju Elekter kinnisvaraarendusi, arendas päikese- parke keskkonnasõbraliku elektri saamiseks ning investeeris masinaparki.

2021. aastal tehti täiendavaid arendusi uutele elektriautode laadimis- jaamadele ElektrA, mida sügisest hakati müüma Soome turul. Samuti arendati kontsernis edasi laevadel kasutatavaid elektriseadmeid kõrgtehnoloogilisel tasemel.

Jätkus alajaamade tootepere uuendamine ja täiendamine. Viimastel aastatel on kontserni fookuses olnud Rootsi suunalised arendustegevused ning uued alajaamad peavad silmas just Rootsi turu nõudeid ja eripärasid. Aasta jooksul töötati välja mitmed uued keskkonnasõbralikud õhkiolatsiooni ja keskpingseseadmega komplektalajaamad, mis läbisid edukalt IEC standardite kohased tüüptestimised. Esimesed uute seadmete tärned Rootsi klientidele tehti 2021. aasta kolmandas kvartalis.

Tegeleti jätkuvalt tehasetooteliste erialajaamade ja tehniliste hoonete arendamisega, mille järele turu nõudlus on viimastel aastatel oluliselt suurenenud ning kus kasvu jätkumist on oodata ka tulevastel perioodidel. Suur osa nõudluse kasvust on seotud andmekeskuste arendustega, mis moodustavad ka põhilise osa Harju Elektri erialajaamade projektidest. Aasta jooksul tarniti lahendusi mitmetele projektidele Euroopas ning saadi tellimusi projektidele nii Austraalias kui ka Uus-Meremaal, mille tärned toimuvad 2022. aastal. Järjest suureneva nõudluse rahuldamiseks kasvatati 2021. aastal elektrijaamade ja tehniliste hoonete tootmise võimekust ka Leedu tehases.

Seoses ülemaailmse rohepöördega on Harju Elekter koostööpartneritega sisenenud rohevesiniku tootmiseks vajalike süsteemide turule. 2021. aasta

jooksul saadi mitmeid tellimusi sagedusmuundursüsteemide arendamiseks elektrolüüseritele, mille esimesed tärned toimuvad 2022. aastal.

Kvaliteet toodetes ja kliendisuhetes

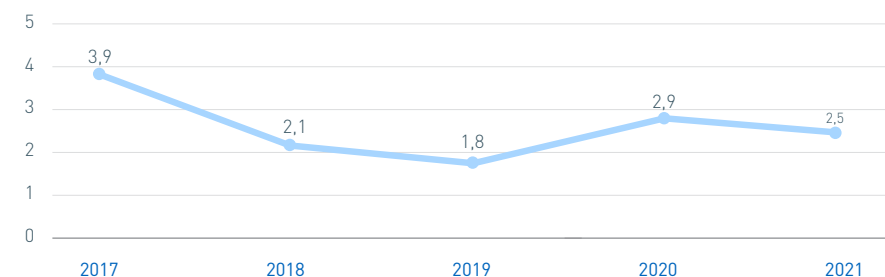
1. Kliendid

Harju Elektri jaoks on klientide tagasiside ja soovitude kogumine olulisel kohal. Kuigi kontserni ettevõtted kasutavad erinevaid meetodeid kliendi tagasiside kogumiseks ja analüüsiks, siis mõõdavad kõik üldist rahulolu, soovitusvalmidust ning toodete ja insenertehniliste lahenduste vastavust ootustele. Saadud tagasiside aitab kaardistada klientide üldist hoiakut ettevõtte suhtes, mõista põhjuseid ja teha järeldusi. Kõik kliendipöördumised registreeritakse, analüüsitakse ning kaebused võetakse erilise tähelepanu alla.

Võrreldes eelmise perioodiga kliendi rahulolu vähenes seoses tarne- kindluse langusega, mis tulenes ülemaailmsest materjali defitsiidist. Kontserni keskmine rahulolu oli 75 punkti 100st (2020. a 78, 2018-2019. a 80). Aruandeaastal jäi kontserni kõikidel ettevõtetel nõuetele vastavate toodete (kvaliteet, õigeaegne tarne) osakaal vahemikku 49-100%. Kontserniülene keskmine näitaja oli 84% (2020: 90%).

Kontsernivälistelt klientidelt laekus reklamatsioone keskmiselt 2,5 (kliendikaebus iga miljoni euro müügitulu kohta; 2020: 2,9).

Kliendikaebus iga miljoni euro müügitulu kohta

2. Tarnijad

Sobivate ostutingimuste saamiseks peetakse Harju Elektris heaks tavaks ostude korral hangete korraldamist ja alternatiivide kaalumist. Oluline on hinnata tarnijatega seotud riske ja mitte jääda olukorda, kus ettevõtte kasutab ainutarnijaid. Viimasel paaril aastal on tehtud esimesi samme ka kontserniülese ostutegevuse suunas. Ühtsed lepingud tarnijatega toetavad paremate tarnetingimuste ning sujuva ja läbipaistva protsessi saavutamist.

Tarnija valikul lähtutakse tema tuntusest, mainest ja usaldusväärsusest, kvaliteedist, tarnetingimustest ja hinnast. Odavamast maksumusest olulisem on hinna ja kvaliteedi suhe. Peamised koostööpartnerid on pigem püsivad ning uusi otsitakse eelkõige siis, kui tekib vastav vajadus või turule tuleb uus toode.

Kontserni ettevõtete jaoks on oluline tarnijatega heade partnerlussuhete hoidmine ning pidev tagasisidestamine. Heaks tavaks on olnud tarnijate külastamine ning auditeerimine, et veenduda nende usaldusväärsuses ja jälgida tellimuste täitmise korraldamist. COVID-19 tõttu lükkusid mitmed tarnijate külastused edasi.

Kontserni ettevõtted korraldavad perioodilisi tarnijate hindamisi. Olulisemad kriteeriumid on OTD (*On-Time-Delivery*) ja kvaliteet. Tarnijatele saadetakse tagasiside ning vastavalt tulemustele vaadatakse koos üle arenemisvõimalused.

2021. aastal võttis AS Harju Elekter Elektrotehnika fookusesse teenusepakkujad ning koostas uutele ja olemasolevatele teenusepakkujatele hindamise kriteeriumid, mille alusel koostada arendusplaani oma koostööpartneritele või vahetada välja olemasolevad.

COVID-19-st tingitud tarneahela probleemide tõttu on koostöö tarnijatega olnud 2021. aastal rohkem fookuses kui eelnevatel perioodidel. Probleemide leevendamiseks ja lahenduste leidmiseks panid kõik kontserni ettevõtted rohkem rõhku tarnijate tulemuste seirele, pidevale suhtlusele ja tarnijaga ühiste lahenduste leidmisele. Riskide maandamiseks suurendasid ettevõtted oma laovarusid ning leidsid alternatiivseid tarnijaid.

2021. aasta AS Harju Elekter Elektrotehnika suureks kvaliteedi parendusprojektiks oli tarnija reklamatsioonide protsessi ülevaatus. Parenduse üheks osaks oli kategoriseerimise süsteemi loomine, et prioritseerida kriitilisemaid kvaliteediprobleeme. Selle tulemusel hakkasid tarnijaid rohkem rõhku panema juurpõhjuse analüüsile ja korrigeerivatele tegevustele.

3. Auditid

3.1 Välisauditid

Klientide, järelevalveasutuste, toodete sertifitseerimise firmade või litsentsivalmistuse müüjate poolsed auditid ja kontrollid on kontserni ettevõtetes regulaarsed. Aruandeaastal läksid kõikides ettevõtetes korralised ISO 9001:2015 auditid väga hästi. Audiitorid tõid välja tugevusteks juhtkonna eestvedamise parendustes, töötajate kompetentsuse ja paindlikkuse vastavalt kliendi vajadustele.

2021. aastal kliendiauditite raames tootekvaliteedi vaates mittevastavusi ei tuvastatud.

2021. aastal saadud sertifikaadid:

- Harju Elektri Leedu ettevõtte sai AQAP-2110-2016 sertifikaadi, mis võimaldab osaleda NATO hangetes ning RINA sertifikaadi.
- Harju Elektri Rootsi ettevõtte tehnoloogiliste hoonete tooted viidi vastavusse EI60 tulepüsivusklassile.

3.2 Siseauditid

Siseauditid on osa järjepidevast parendusest. Seejuures pole auditeerimise eesmärgiks puuduste otsimine, vaid vastavuste ja parendusvõimaluste leidmine. Auditi käigus on audiitor ja auditeeritav parendusprotsessi partnerid.

Kontserni tütarettevõtted viivad plaani alusel läbi siseauditeid ning siseaudiitorite meeskond koosneb erineva taustaga kompetentsetest töötajatest. Siseauditi leide kasutatakse samuti sisendina organisatsiooni parendamisel: kõik tähelepanekud ja mittevastavused registreeritakse ning nende alusel tehakse tegevusplan leidude likvideerimiseks.

4. Kvaliteeti tõstvad tegevused aruandeaastal kontserni ettevõtetes

Kontserni 2021. aasta protsesside parendused teenuse kvaliteedi tõstmiseks:

- Eesti ettevõtte AS Harju Elekter Teletehnika suurim parendusprojekt oli uue ERP süsteemi Monitori rakendamine, mis mängib suurt rolli ettevõtte protsesside arendamisel.
- Eesti ettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika töötas välja kehva kvaliteedi kulu mõõdiku. Selle eesmärgiks on saada ülevaade, mis probleemid tekitavad ettevõttes kõige suuremaid kvaliteedialaseid kulusid. Lisaks otsustati tähtsustada protsessipõhist juhtimist, mille parendustegevused jätkuvad 2022. aastal.
- Soome ettevõtte Telesilta Oy võttis ette oma lao arendamise.

5. Valmistoodete ohutus

Muude kvaliteedinõuete puhul on kontserni ettevõtete jaoks **oluline tagada iga valmistoota kasutamise ohutus.**

Seda aitavad saavutada neli etappi:

- Ohutu kasutamine saab alguse tootearenduse käigus loodud tehnilisest lahendusest, mis peab vastama kindlate standardite nõuetele.
- Enne seeriatootmist või suurt eritellimustööd peavad uued tooted läbima tüüpikatsed võimalike ohtude osas või kliendi ülevaatused (perioodiliselt toimuvad nn *Factory Acceptance Test* ülevaatused).
- Iga töötaja vastutab kvaliteetse toote valmistamise eest.
- Lõppkontrolli ülesanne on tuvastada toodetes võimalikud inimtegurist ja komponentide defektidest tingitud vead. Selle tulemusel saavutame vastavuse kliendi ootustele ja vähendame ettevõtte keskkonnamõju.

Kontserni ajaloos ei ole viimase paarikümne aasta jooksul teada juhtumeid, kus kontserni ettevõtetes oleks tekkinud tootmisviga, mis oleks tekitanud valmistoota kasutamise ajal eluohtliku olukorra.

Kontsernil on sõlmitud tootevastutuskindlustuse lepingud võimalike kahjujuhtumite korvamiseks.

Personal

Harju Elektri personalistrateegia alusel on ettevõtte efektiivse ja tulemusliku tegutsemise peamiseks garantiiks inimesed oma teadmiste, oskuste, kogemuste ja motivatsiooniga.

Näeme oma rolli toetava töökeskkonna loomises ja heade töötingimuste pakkumises – püüame olla töötajate silmis hinnatud tööandja. Sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtte väärtustame ja arendame oma töötajaid, pakkudes neile uusi väljakutseid ja rakendades samal ajal järelkasvu planeerimise tegevusi. Töötajate areng liigub professionaalsuse, paindlikkuse, iseseisvuse ja kliendile orienteerituse suunas.

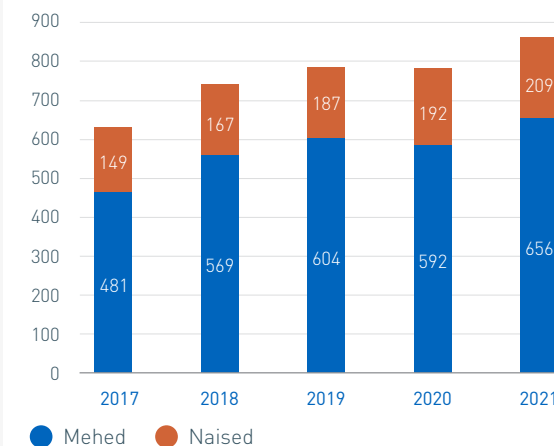
Aruandeperioodi lõpu seisuga töötas Harju Elektris 865 inimest, mis on 81 töötajat enam kui aasta tagasi. Suurim juurdekasv oli Leedus ja Eestis. Leedus oli see seotud tehase laiendusega ja Eestis tootmismahdade kasvuga. Mõlemal juhul mängisid rolli COVID-19-st tingitud

muutused töökorralduses. Kontserni töötajaskonnast moodustasid 24% naised. 16 tippjuhist (nõukogu, juhatus ja tegevjuhid) 1 on naine.

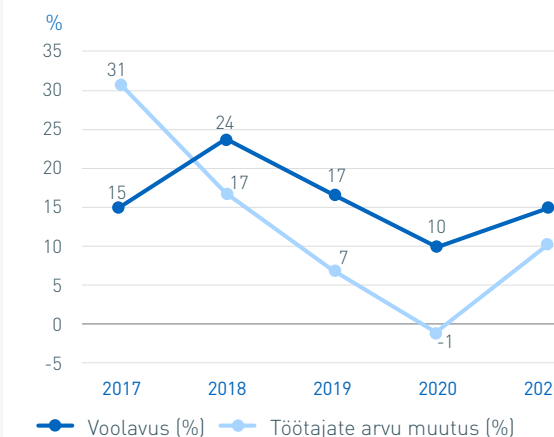
Kõigist Harju Elektri töötajatest töötab täisajaga 98% ning tähtajatu töölepinguga 99%.

2021. aastal oli tööjõu volavus Harju Elektri ettevõtetes 15%, mis on suurem kui 2020. aastal (10%), mil see oli erakordselt madal. Töötajate volavus kasvas eelkõige Eestis ja Rootsis. Eestis on see seotud tööturu elavnemisega võrreldes eelmise aastaga ning Rootsis ettevõtte restruktureerimise otsusega, mille järgi koondatakse erinevate asukohtade tegevus kahte tootmisüksusesse.

Töötajate arv

Töötajate volavus ja arvu muutus

Töötajad, seisuga 31.12.2021

	Eesti	Soome	Leedu	Rootsi	Kokku	Osakaal töötajatest
Töötajaid kokku	381	152	256	76	865	
<i>sh administratiiv ja insenertehniline personal</i>	128	59	69	34	290	34%
<i>sh töölised</i>	253	93	187	42	575	66%
<i>sh Mehi</i>	265	132	188	71	656	76%
<i>sh Naisi</i>	116	18	68	5	209	24%
<i>sh Alla 30 aastased</i>	60	42	68	17	187	22%
<i>sh 30-49 aastased</i>	207	73	156	41	477	55%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	114	37	32	18	201	23%
Kontserni ettevõtete tippjuhtide arv*	10	3	1	2	16	
<i>sh Mehi</i>	9	3	1	2	15	94%
<i>sh Naisi</i>	1	0	0	0	1	6%
<i>sh 30-49 aastased</i>	6	1	1	1	9	56%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	4	2	0	1	7	44%
Uued töötajad	70	27	77	19	193	
<i>sh Mehi</i>	20	3	18	3	44	23%
<i>sh Naisi</i>	50	24	59	16	149	77%
<i>sh Alla 30 aastased</i>	20	23	27	6	76	39%
<i>sh 30-49 aastased</i>	41	3	44	9	97	50%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	9	1	6	4	20	11%
Lahkunud töötajad **	54	14	44	10	122	
<i>sh Mehi</i>	10	3	13	2	28	23%
<i>sh Naisi</i>	44	11	31	8	94	77%
<i>sh Alla 30 aastased</i>	15	2	20	3	40	33%
<i>sh 30-49 aastased</i>	33	9	24	6	72	59%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	6	3	0	1	10	8%
Keskmine voolavus ***	14%	10%	19%	13%	15%	

* Osad tippjuhid on määratud mitme ettevõtte juhtimisstruktuuri.

** Sh nii vabatahtlikult kui ka pensionile mineku või surma tõttu.

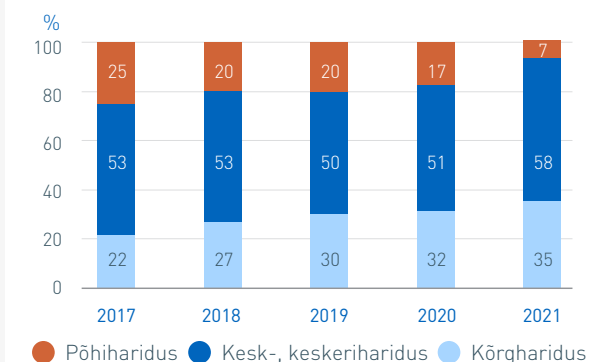
*** Aasta jooksul vabatahtlikult lahkunud töötajate arv jagatud keskmise töötajate arvuga.

Töötajate arendamine ja järelkasv

Harju Elektris töötavad erineva hariduse ja vanusega inimesed, kes on ettevõttele lojaalsed. Keskmine töötaja vanus on 40,7 aastat ja pikima staažiga töötajad on olnud ettevõttes üle 40 aasta. Harju Elektri edukas tulevik toetub pika staažiga oma ala professionaalide ning noorte tuleviku tipptegijate koostööle. Kolleegilt kolleegile üle antav tarkus ja kogemus tagab seniste tugevuste jätkumise ning uute ja innovaatiliste praktikate kasutuselevõtu.

Kontserni personali arendustegevuse eesmärk on töötajate igakülgse arengu toetamine, meeskondade tugevdamine ning kogemuste jagamine. Harju Elektris soodustatakse töö kõrvalt täiendava hariduse ning töötajate pädevuse ja erialakutsete omandamist. Aastate võrdluses on näha, et kesk- ja keskeri haridusega ja kõrgharidusega töötajate osakaal on kontsernis tõusnud põhiharidusega töötajate arvelt.

Töötajate haridus

Vastavalt tööjõuturu trendidele on ka kontsernis näha, et töötajal tuleb olla valmis pidevalt juurde ja ümber õppima, möödapääsmatuks muutuvad digitehnoloogia- ja keskkonnateadmised. Spetsiifiliste erialaste oskuste kõrval lähevad aina enam hinda üldised oskused nagu suhtlemis-, läbirääkimis- ja meeskonnatööoskused.

Töötajate ootuste ja tagasiside kogumiseks viiakse Harju Elektris iga-aastaselt läbi arenguveestlusi, mille käigus selgitatakse välja koolitusvajadus ning saadakse väärtuslikku tagasisidet ettevõtte ja juhtimise kohta. 2021. aastal toimusid arenguveestlused 71% (2020: 76%) administratiiv ja inseneritehnilisel personalil ja 59% (2020: 54%) tootmistöötajatel. Kõikides kontserni ettevõtetes jätkatakse uute töötajate sisseelamiskoolituste ja -kavade arendamisega, lisades sinna rohkem kontserniüleseid ja vastutustundliku ettevõtte põhimõtteid. Juhtidele mõeldud koolitused on andnud neile praktilisi vahendeid juhtimise parandamiseks ning juhiseid sujuvamaks koostööks.

Kuigi motivatsioonikoolitusi ning mahukamaid koolitusprogramme 2021. aastal läbi ei viidud, on töötajate keskmine koolitustundide arv veidi kasvanud. Koolitused toimusid esmajoones töötajatele, kellel oli vajadus erialaste teadmiste täiendamiseks. Kokkuvõttes koolitati aasta jooksul 88% administratiivsest ja inseneritehnilisest personalist ning 72% töolistest.

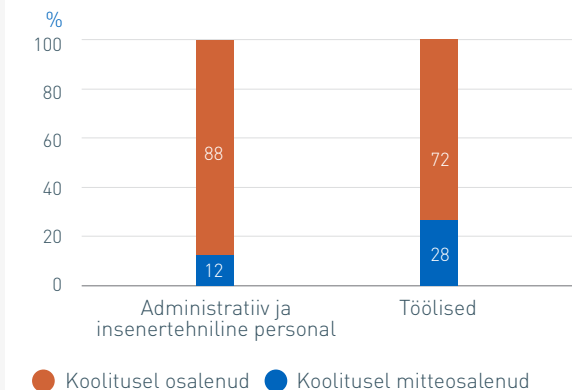

Harju Elektri Leedus asuv tütarettevõtte avas 2021. aastal akadeemia, kus koolitatakse ettevõtte praegusi ja tulevase töötajaid. Akadeemia loomise eesmärgiks on Leedu noortes insenerivaldkonna vastu huvi äratada ning olemasolevate töötajate kvalifikatsiooni tõsta.

Tootmise keskmisest kõrgema ohutusrisiki tõttu on väga oluline tervise- ja tööohutusalaste teadmiste edasi andmine. Kontserni ettevõtete töötajatele korraldati esmaabi-, töö-, tule- ja elektriõhutusõukoolitusi. Kõiki töötajaid juhendatakse pidevalt jäätmekäitluse osas, et tagada jäätmete liigiti kogumine.

Eesmärgiga panustada insenerivaldkonna professionaalsesse järelkasvu toetatakse akadeemilist õpet praktiliste kogemuste ja teadmiste jagamisega. Korraldatakse noortele ekskursioone ja töövarjupäevi, osaletakse tudengiüritustel, pakutakse praktilist töökogemust. 2021. aastal oli Harju Elektri kontserni ettevõtetes kokku praktikal 29 (2020: 16) õppurit ja tudengit.

2021. aastal koolitusel osalenud töötajate osakaal

Töötajate rahulolu ja motivatsioon

Kahesuunaline suhtlus on koostöös väga oluline, mistõttu on töötajate tagasisidel ettevõtte organisatsioonikultuurile väga tähtis osa. Töötajate arvamuse väljaselgitamiseks viidi 2021. aasta jooksul esimest korda läbi kontserniülene lühiuuring, mis keskendus töö, töökaaslaste, juhtimiskultuuri ja arenguvõimaluste rahulolu mõõtmisele. Rootsi ettevõtte reorganiseerimise tõttu rahuloluküsitlust läbi ei viinud.

Rahulolu-uuringu tulemused riikide lõikes

	Eesti	Soome	Leedu	Kaalutud keskmine
Rahulolu %	75	84	62	74
Vastamismäär %	68	69	53	66

COVID-19 kriis on ühiskonnas vaimse tervise probleeme süvendanud. Pikad isolatsiooni- ja kodukontori perioodid ning vähendatud kontaktid on raskendanud koostööd ja pannud inimesi tundma üksikuna ning tegema muudatusi paljudes töökorralduslikes küsimustes. Töötajate toetamiseks on Harju Elektri ettevõtetes tehtud erinevaid uuringuid, viidud läbi seminare ja jagatud vaimse tervise toetamise teemalisi materjale. Julgustatakse juhte oma meeskonnaliikmetega avatud suhtlusele, et luua kontakt, kus töötajad saavad oma muredest juhile rääkida. Inimesed, kelle tööülesanded seda võimaldavad, töötavad kodukontoris kombineeritult kontoritööga. Koostöös töötajaga hinnatakse ära kodukontori töötingimused, tuginedes riskianalüüsile ja kodukontoris töötamise juhenditele.

Kontserni tasustamispõhimõtete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine. Tasustamispoliitika laiem eesmärk on strateegia elluviimiseks vajaliku võimekuse, oskuste ja kogemustega töötajate värbamine, töötajate ja aktsionäride huvide ühildamine ning töötajate motiveerimine. Tasustamissüsteemid koosnevad põhi- ja muutuvtasudest, hüvitistest ja töötajatele suunatud soodustustest.

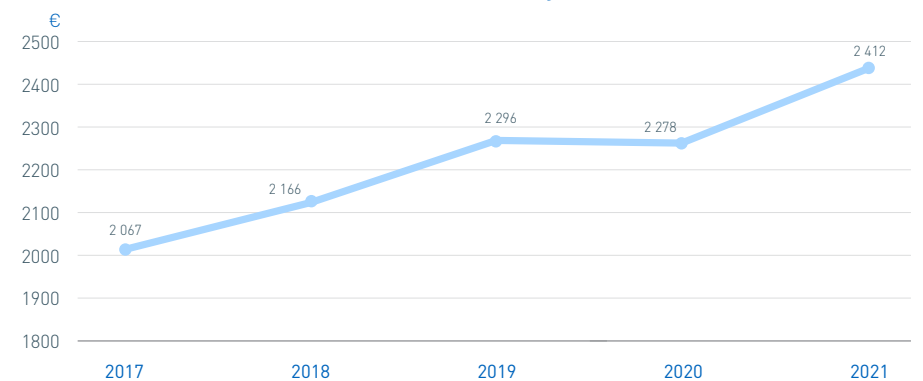

Töötasu suuruse määramise otsus peab olema objektiivne. Enamus ettevõtte töötajatel on võimalus teenida tulemustasu, mis on arvutatud selgete ja läbipaistvate põhimõtete alusel.

Töötajatele maksti 12 kuuga töötasu, preemiate ja hüvitistena kokku 23,9 (2020: 21,3) miljonit eurot. Aasta keskmine töötasu kuus kontserni töötaja kohta oli aruandeaastal 2 412 (2020: 2 278) eurot.

2018. aastal kinnitasid aktsionärid kolmeaastase aktsiaoptsiooni programmi juhtidele ja spetsialistidele, mille eesmärgiks on ühildada kontserni ja töötajate pikaajalised eesmärgid. Ühised huvid aitavad tagada kontserni jätkusuutliku arengu ja kasvu vastavalt strateegiale. 2021. aastal kinnitati uus, kaheaastane optsiooniprogramm AS-i Harju Elekter ja tema tütarettevõtete juhatuse liikmetele ja võtmeisikutele.

Keskmine töötasu kuus kontsernis töötaja kohta

Töökeskond , -ohutus ja -tervishoid

AS Harju Elekter Elektrotehnika, Harju Elekter UAB ja Telesilta Oy protsessid on sertifitseeritud vastavalt töötervishoiu ja -ohutuse standardile ISO 45001:2018. Teised kontserni ettevõtted järgivad sisemisi töökeskonna ja -ohutuse juhtimissüsteemi põhimõtteid.

Harju Elekter pakub töötajatele tänapäevaseid töö- ja olmetingimusi. Kuna töökeskonna valdkonnas tajutakse suuri riske, panustab kontsern tööohutuse ja töökeskonna parendamisse enam, kui seadus seda nõuab. Kontserni kõik ettevõtted on tõstnud töötervishoiu ja -ohutuse juhtimise strateegilisele tasandile.

Koostöös töötervishoiu koostööpartneriga tehakse töötajate tervisekontrolli vastavalt seaduses sätestatud korrale ja töötervishoiuarsti määratud ajavahemiku järel. Teenusepakkuja kaardistab ka vaimse tervisega seotud riske ning koostab terviseauditi aruandeid. Ettevõtetele annab see sisendi tegevusplaaniks ja soovitused töötajate tervise parandamiseks.

Ettevõtetes tehtavad töökeskonna riskianalüüsid hindavad töökeskonna nõuetele vastavust, võimalikke riske ja töötajate soovide täitmist. Kontsernis hinnatakse riske ise ja usaldusväärsete teenusepakkujate abil. Töökeskonna riskianalüüsi läbiviimine koosneb kolmest osast: töökoha ülevaatusel, mõõtmiste korraldamisest ja töötajatega vestlusest, mis tagab töötajate kaasamise. Tehakse perioodilisi töökohtade ülevaatusi, reageeritakse muudatustele töökeskonnas ja kaardistatakse uute töökohtade loomisega töökeskonnast tulenevad ohud. Riskianalüüsi tulemuste põhjal koostatakse töökeskonna tegevusplaan, mille eesmärk on tagada töötajatele ohutu ning tervislik töökeskond.

Põhilisteks riskideks on Harju Elektri tootmisettevõtetes liikuvad tõstukid, raskuste käsitsi teisaldamine ning teravad metallist komponendid tootmise alal. Riskide maandamiseks on loodud ohutusjuhendid, mille alusel on

töötajatele kasutuseks antud isikukaitsevahendid ning tehtud töötajate ohutusalane juhendamine. Olulist rolli mängivad ka ohutusringkäigud, mille tähelepanekud aitavad ennetada tööõnnetusi.

2021. aasta lõpus võttis kontserni Eesti ettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika fookusesse töötajate ergonoomika. Arvutitöökohaga töötajatele viidi läbi 2-tunnine koolitus. Loengutes räägiti täpsemalt kontori ja kodukontori tööst, riskidest ja töövahenditest. Kõik, kes avaldasid soovi, said pooltunnise töökoha ülevaatusel ning lisaks tehti kaks mahulisemat tootmisprotsessi ergonoomika ülevaatus. Töökohtade ülevaatus annab selgust vajalike muudatuste kohta nii töötaja enda kui ka töökeskonna mõistes. Jätkutegevused on planeeritud 2022. aastasse.

Soome ettevõtte Harju Elekter Oy viis samuti läbi töötervishoiu projekti, mille eesmärk oli leevendada töötajate luu- ja lihaskonna vaevusi ning toetada töös toimetulekut. Pöörati tähelepanu luu- ja lihaskonna lihaste säilitamisele ning lihaskonna üldseisundi tugevdamisele. Projektiga jätkatakse 2022. aastal.

2021. aastal tegeleti COVID-19 riski maandamisega, et vältida haiguskoldeid tööl ning tagada töötajate ohutus. Selleks rakendasid ettevõtted vastavalt olukorrale karmimaid nõudeid: kaitsemaskide kandmine töökohal, pindade ja käte desinfitseerimine, külaliste vastuvõtmise piiramine, võimaluse korral töötajate kodukontoris suunamine.

Harju Elektri jaoks on oluline klientide poolne tagasiside. AS-i Harju Elekter Elektrotehnika auditeerisid aruande perioodil Elenia Oy ja Caruna Oy. Positiivse tagasisidena toodi napikate tööõnnetuste registreerimiste kasvu aastate lõikes, kuna see näitab, et töötajad on teadlikumad töökeskonnas olevatest ohtudest.

Ettevõttes jälgitakse süsteemselt töötajate tervise ja töökeskkonnaga seotud näitajaid, et nende alusel võtta kasutusele ennetavaid tegevusi.

2021. aastal registreeriti 9 tööõnnetust (2020: 22), millest ükski ei lõppenud surmaga. Samuti ei registreeritud ühtegi kutsehaiguse juhtu. Kontserni ettevõttes oli tööõnnetustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt 0,7% ja haigustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt 2,7%, mis on suurem võrreldes eelmiste perioodidega seoses COVID-19-ga.

Tööõnnetused ja kaotatud tööpäevad

Mitmekesisus ja õiglane kohtlemine

Harju Elektris töötavad eri kultuuri-, hariduse ja ametialase taustaga inimesed. Meie jaoks on oluline tagada, et kedagi ei diskrimineeritaks tema ea, soo, usu, päritolu, puude, perekonnaseisu või muude asjaolude tõttu. Need teemad on paika pandud ka kontserni käitumiskodeksiga.

Värbamisprotsessis on lisaks kandidaadi teadmistele ja oskustele oluline mõista, kas kandidaat sobitub organisatsiooni väärtustega ning olemasoleva meeskonnaga. Värbamisprotsessid on rollipõhised ja läbimõeldud, et iga samm annaks kandidaadile võimaluse tundma õppida organisatsiooni ja inimesi ning ettevõttel potentsiaalset meeskonna liiget. Vabade töökohtade täitmiseks korraldatavad konkursid on avalikud, kuid lisaks sellele teavitatakse tööpakkumistest ettevõttesiseselt. Julgustatakse oma töötajaid pidevalt arenema ja toetatakse töötajate meeskondade vahelist liikumist. Värbamisel ja juhtimisel järgitakse võrdse kohtlemise printsiipi.

Kaasamine ja sisekommunikatsioon

Parimal viisil töötajateni jõudmiseks, nende kaasamiseks, kuulamiseks ning avatud organisatsioonikultuuri loomiseks kasutakse erinevaid võimalusi ja kanaleid.

Kontserniülese sisekommunikatsiooni ja koostöö edendamisel on võtme-tähtsus tööreisidel ning erinevate riikide töötajaid kaasavatel projektidel ja üritustel. Ühtse ja positiivse kultuuri kujundamine panustab ühtse Harju Elektri brändi loomisesse. Harju Elektri ühtsuse suurendamiseks on võetud eesmärgiks luua kontserni kõiki ettevõtteid ja töötajaid kaasavaid programme. 2022. aastal on plaanis luua kontserniülene siseveeb info liikumise hõlbustamiseks ja ühise infovälja loomiseks.

2021. aastal toimus koostöö ja infovahetuse soodustamiseks Harju Elektri eri riikide tootmisjuhtidele ja tootmisega seotud inimestele Leedu ettevõttes parima praktika päev. Ürituse raames said osalejad tutvuda üksteisega, Leedu tehase laiendusega ning jagada omavahel toimivaid praktikaid ja õppekogemusi. Positiivse tagasiside põhjal on kavas sellist koostöövormi jätkata ka tulevikus.

Harju Elekter aktsepteerib oma töötajate kuulumist ametiühingutesse. Ametiühingu kokkulepped on sõlmitud viies kontserni ettevõttes.

Eestis tegutsevatel tootmisettevõtetel on konstruktiivne koostöö Keila Tööstusküla Ametiühinguga KETA, mille liikmeks on end registreerinud ligikaudu 30% nimetatud ettevõtete töötajatest. Kollektiivlepingus sätestatud kohustused ja hüved laienevad kõikidele töötajatele sõltumata ametiühingusse kuulumisest. Kontserni Leedu ettevõtte töötajad kuuluvad vabatahtlikkuse alusel kohalikku ametiühingusse ja Soome ning Rootsi ettevõtete töötajad kuuluvad kohalikesse erialaliitudesse.

Ametiühing on oluline kanal kontserni juhtkonna ja töötajate vahelise teabe levitamisel ning töötajatega seotud muude tegevuste korraldamisel. Lähtuvalt majanduskeskkonnast vaadati aasta lõpus üle kollektiivlepingutes olevad soodustuste- ja tasusüsteemid ning ajakohastati neid.

Looduskeskkond

Harju Elektri keskkonnaaspektide juhtimine põhineb kolmel põhimõttel:

1

Keskkonna-
seaduste ja
-määruste
täitmine

2

Perioodiline
keskkonnaaspektide
analüüs ja keskkonna-
mõju hindamine

3

Vajalike parendus-
meetmete ja keskkonna-
juhtimissüsteemi
standardi ISO 14001
rakendamine kontserni
tootmisettevõtetes

Kontserni kõik tootmisettevõtted omavad ISO 14001:2015 sertifikaati.

Harju Elektri ettevõtete hinnangul on nende tegevuse peamiseks keskkonnaaspektideks elektri- ja soojusenergia tarbimine tootmisruumides, komponentide ja materjalide kasutamine toodetes, jäätmete teke ning transportteenuste kasutamine toote veol. Kõik kontserni ettevõtted järgivad keskkonnanõudeid, mis tulenevad seadustest, normatiividest, ühiskonnast ja klientidelt. Tegevuskavad keskenduvad protsesside optimeerimisele, materjalide ja ressursside

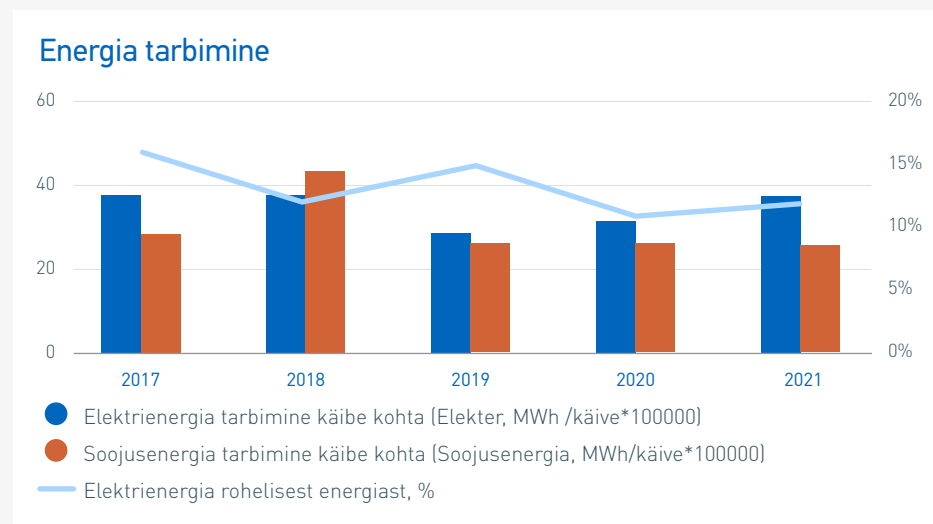
säästlikumale kasutamisele, töövõtete ja tehnoloogiate tõhustamisele ning minimaalse võimaliku keskkonnamõju saavutamisele. Tähtsustatakse ennetustegevusi, et ei tekiks keskkonnavalmeid kõrvalkaldeid ega rikkumisi.

Kontserni ettevõtetes ei toimunud 2021. aastal nagu ka sellele eelnevatel aastatel mitte ühtegi keskkonnaseaduste või -määrustega seotud rikkumist.

Energia

Kontserni ettevõtetes vähendatakse elektri- ja soojusenergia tarbimist nutikate ja säästlike tehnoloogiate ning energiatõhusate hoonete ehituse kaudu. Lisaks tütarettevõtete kasutuses olevatele hoonetele on oluline tagada energiasäästlikkus ka arendatava tööstusliku kinnisvara puhul Keila ja Allika Tööstuspargis ning Haapsalus.

Harju Elektri ettevõtteid tarbisid 2021. aastal 5683 (2020: 4568) MWh elektrienergiat ja 3952 (2020: 3892) MWh soojusenergiat. Elektrienergia tarbimise tõus oli seotud uute tootmispindade kasutusele võtmisega, uute seadmete lisandumisega, tootmismahude suurenemisega ning töötajate arvu kasvuga.

2021. aastal jätkati ettevõtetes vanade luminofoorlampide vahetamist LED-valgustuse vastu, ühtlasi paigaldati liikumisanduritega valgustid. Kontserni erinevate hoonete sise- ja välisvalgustuse asendamine energiatõhusamatega on olnud pikaajaline tegevus, mille eesmärgiks on asendada kõik varasemad valgustid LED-valguslahendustega. Projektiga jätkatakse ka 2022. aastal.

Harju Elektri ettevõtteid vahetavad jõudu mööda välja vanu tootmismasinaid uute energiatõhusamate vastu eesmärgiga vähendada seadmete töötamiseks kuluvat energiat.

Tööstusliku kinnisvara arendamisel lähtub Harju Elekter keskkonnasäästlikkuse põhimõttest:

- Uusehitiste puhul hinnatakse põhjalikult, milline kütelahendus on antud hoonele või tootmisviisile sobivaim. Uued hooned ehitatakse soojapidavamaks, kui nõuded ette näevad. Kõik uued Harju Elektri poolt ehitatud hooned alates 2017. aastast on varustatud katusel olevate päikesepaneelidega ning seda põhimõtet järgitakse ka edaspidi.
- Vanemaid hooned renoveeritakse jooksvalt energiatõhusamaks: soojustatakse seinu ja katuseid, kaasajastatakse kütte- ja ventilatsioonisüsteeme.

Sellised parendustegevused aitavad paremini vastata rentnike kasvavatele ootustele, väärtustada keskkonnahoidu ja säästlikumat energiatarbimist ning hoida kokku jooksvaid kulusid.

Taastuenergia tootmine

Oma ökoloogilise jalajälje vähendamiseks on Harju Elekter pööranud tähelepanu taastuenergia tootmisele ja kasutamisele. **Päikesepaneelidesse investeerimise kaudu vähendab kontsern nii CO₂ emissioone kui ka hoiab kokku ettevõtte energiakulusid.**

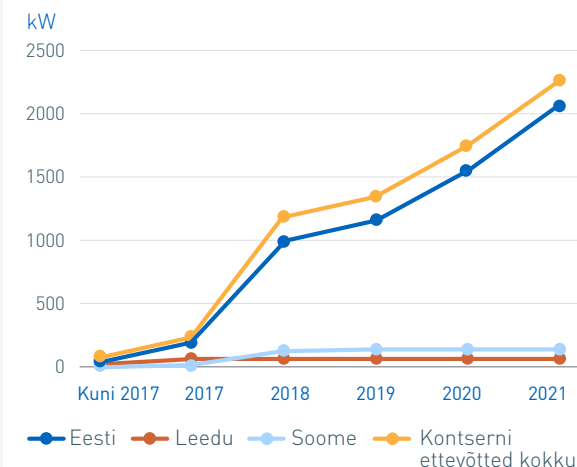
2020. aasta lõpu seisuga oli kontserni päikeseelektrijaamade installeeritud võimsus 1737 kW. Aastaga suurenes Harju Elektri päikeseelektrijaamade portfelli 518 kW võrra, kasvatades taastuenergia tootmisvõimsuse 2255 kW-ni.

2021. aastal tootsid kontserni päikeseelektrijaamad kokku 1733 MWh elektrienergiat, millest omatarbeks kasutati 205 MWh. Aastaga kasvas

taastuenergia toodang 1225 MWh-lt 1733 MWh-ni ehk ligikaudu 30%.

Kontserni ettevõtete tarbitud elektri- ja soojusenergiast umbes 12% (2020: 12%) pärines taastuvatest allikatest. Esile tasub tuua Harju Elektri Rootsi ettevõtet, kes kattis taastuenergiaga 100% elektrienergia tarbimisest.

Päikesepaneelide võimsuse kasvutrend

Päikeseenergia kasutamine moodustab kontserni enda ja rentnike praegusest energiatarbimisest aina suurema osa. Ka edaspidi soovib kontsern jätkata päikeseelektrijaamade integreerimist uutele ja renoveeritavatele tootmishoonetele. Suurem osa päikese elektrienergiast, 1528 MWh, müüdi otse hoonete rentnikele või elektrivõrku.

Harju Elektri tootmisettevõttes AS Harju Elekter Teletehnika on hoone tehnosüsteemidesse integreeritud soojustaaskasutussüsteem, mis võimaldas ettevõttel soojusenergia tootmist jääsoojusest. Kokku oli see 65,5 MWh, mis moodustas soojusenergia üldtarbimisest 11%.

Materjalid ja jäätmed

Kontserni tehastes tekib tootmis- ja olmejäätmeid. Tootmisprotsessides tekivad metallijäätmed (näiteks teras ja vask), plastjäätmed, ohtlikud jäätmed ja pakkematerjali jäätmed (kile, kartong, papp). Olmejäätmed tekivad tootmisväliste tegevustega.

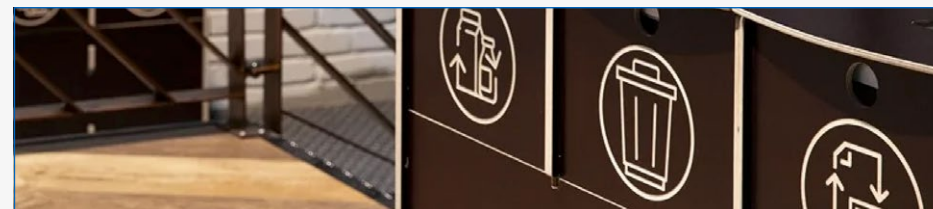
Harju Elektri ettevõtetes tekkinud jäätmeid sorteeritakse ning metalli- ja plastijäätmed suunatakse 100% ümbertöötlemisele.

Metallijääkide tekkimist vähendatakse tootmisprotsesside optimeerimisega. **Kontserni värviliinidel kasutatakse pulbervärve, mis on metallitööstuses üks soositumaid pinnatöötlemis-meetodeid**, kuna pulbervärvid ei sisalda lahusteid ega raskemetalle ja on seega keskkonnasäästlikud. Värviliinidel tekkivad värvijäägid kogutakse kokku ja taaskasutatakse.

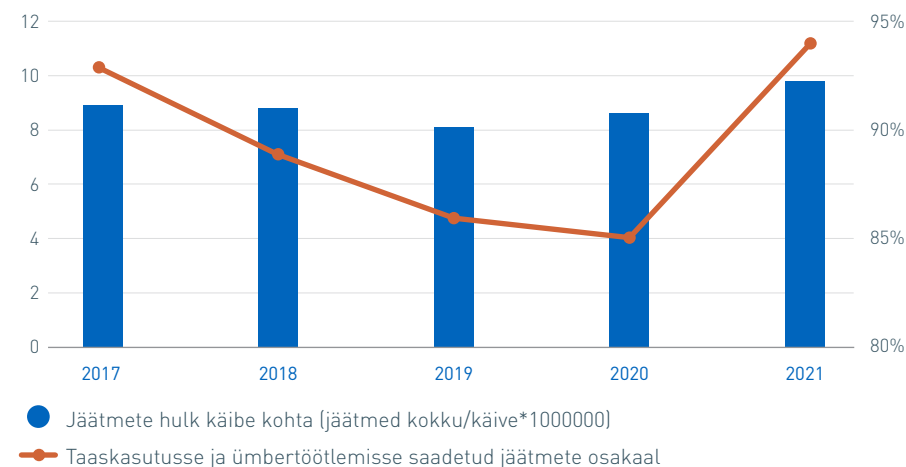
Suurem osa pakkematerjale taaskasutatakse nii majasiseselt kui ka toodete väljastamisel kliendile. Osade tarnijatega kasutatakse ringlevat taarat. Alajaamade puhul on tavapärase nende ehituseks kasutatud betooni purustamine ja taaskasutamine täitematerjalina tee-ehituses, metalliosade suunamine kokkuostu ning elektriseadmete komponentide käitlemine vastavalt elektri- ja elektroonikaseadmete ringluse nõuetele.

Jäätmete sorteerimise ohjeks on koostatud jäätmekäitluse juhendid, markeritud prügikonteinerid ja -kastid ning koolitatud töötajaid. Ettevõtetel on jäätmekäitluseks lepingulised ja usaldusväärsed partnerid, kes väljastavad kontserni ettevõtetele jäätmete statistika kohta infot.

2021. aastal rakendas AS Harju Elekter Elektrotehnika tootmises juba pikalt praktiseeritud rohelist mõtteviisi ka kontoris. Töötajatelt eemaldati personaalsed prügikastid ning soetati prügi sorteerimiskomplektid. Muudatuse eesmärk oli vähendada olmejäätmete hulka, suurendada taaskäitluse osakaalu ning tõsta töötajate teadlikkust. Energo Veritas OÜ viis ellu väiksemaid parendusprojekte ning lõpetas kontoris ühekordsete veepudelite kasutamise, mille asemel hakati jooma kraanivett.

Jäätmed

Ohtlike jäätmete osakaal võrreldes eelnevate perioodidega langes. Üldvaates jäätmete hulk suurenes, sest kontserni tootmismahud suurenesid ning inimeste arv kasvas.

Toodete elukaare keskkonnamõju

Kontserni eesmärk on luua pikalt ja veatult toimivaid lahendusi, mis on kliendi ja ühiskonna jaoks töökindlad ja jätkusuutlikud. Ka turu eeldus on, et alajaamade elukaar oleks vähemalt 40 aastat. Pika elueaga lahendused tähendavad väiksemat vajadust uute alajaamade tootmise järele ja ühtlasi väiksemat koormust keskkonnale. Paindlikud insenertehnilised lahendused võimaldavad väikeste uuendustega saavutada lisaefekti toodete ja lahenduste elukaare pikendamiseks.

Alajaamade kasutamise peamine negatiivne keskkonnamõju tuleneb keskpingseseadmete lülitites kasutatavast SF₆-gaasist, mis on üks kasvuhoonegaasidest ning paarkümmend tuhat korda suurema mõjuga kliimasoojenemisele kui CO₂. Keskkonnasäästlikumad alternatiivid on õhkisolatsiooni või vaakumtehnoloogia kasutamine, tõstaks kogu toote hinda umbes kolmandiku võrra ja milleks turg ning kliendid ei ole veel valmis. Samas on võimalik keskkonnasõbralike lahendustega tootearenduses ka hinda vähendada, näiteks kui toode on võimalik valmistada vähemate komponentidega.

Kliendid ja tarnijad

Klientide ootused jätkusuutlikkuse valdkonnas on iga aastaga suurenenud. Seda on näha kliendi auditite põhjal, mis keskenduvad tootespetsiifiliste küsimuste kõrval üha enam keskkonnale. AS-i Harju Elekter Elektrotehnika auditeerisid aruande perioodil Elenia Oy ja Caruna Oy. Klientide jaoks on oluline jälgida süsinikujalajälge läbi tarneahela ning et rakendataks jätkusuutlikkuse kriteeriumeid tarnijate valikul ja hindamisel. Auditite tähelepanekuid võetakse arvesse jätkusuutlikkuse tegevusplaani koostamisel.

Kontserni tarnijatest 55%-ga on kokku lepitud kindlad sotsiaalsed ja keskkonnakriteeriumid. Tarnijaid ja teenusepakkujaid hinnatakse perioodiliselt, arvestades ka keskkonnakriteeriume. Näiteks AS Harju Elekter Elektrotehnika keskkonna hindamise kriteeriumiks on, et teenusepakkuja täidab ettevõtte territooriumil keskkonnavalaseid nõudeid ja/või kasutab keskkonnasäästlikke materjale ning lahendusi oma igapäevatoos, millega edendab jätkusuutlikku mõtteviisi.

Kontserni ettevõtted peavad oluliseks Euroopa direktiividele vastavust ja keskkonnasõbralike komponentide kasutamist oma toodetes ning seetõttu omavad REACH ja RoHS andmebaase, et olla kindel komponentide koostises.

Ühiskondlik osalus

Harju Elekter kontsern on aktiivne ja osavõtluk kogukonna liige ning toetab oma tegevusvaldkonnaga seotud sektori arengut riikides, kus asuvad ettevõtte äriüksused ja töötajad. Kontserni toetustegevuse eesmärk on olla püsiv partner ja seetõttu keskendub eelkõige pikaajaliste koostöösuhete loomisele ja arendamisele.

Harju Elekter sõnastas 2020. aastal oma sponsortegevuse kaks põhisuunda, mille järgi toetatakse eelkõige:

- haridust ja noorte tehnikahuvi;
- kohalikku noortesporti.

Hariduse ja noorte tehnikahuvi raames jätkab Harju Elekter eri koostööprojekte haridusasutustega, et arendada ja populariseerida insenerihariduse valikut noorte seas. Kohaliku noortesporti toetamiseks jätkab Harju Elekter Keila korv- ja jalgpalliklubide toetamist, sest ettevõtte väärtustab ajaloost ja peakontori asukohast tulenevalt oma panust Keila kogukonda.

Kokku ulatus Harju Elekter kontserni ettevõtete stipendiumite ja toetusprogrammide maht 2021. aastal 39,5 (2020: 58,6) tuhande euroni. Summa on väiksem kui eelneval aastal, sest lähtuti rangemalt kokkulepitud sponsortegevuse eesmärkidest ja põhisuundadest.

Insenerihariduse toetamine

Harju Elekter annab Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi kaudu igal aastal bakalaureuse- või magistriõppe üliõpilastele välja kuni 4 omanimelist stipendiumi. Alates 2001. aastast on stipendiumiprogrammis osalenud 76 tudengit. 2021. aastal anti välja kolm stipendiumi: kaks elektroenergeetika ja mehhatroonika eriala bakalaureuse- ja üks energiatehnoloogia ja soojusenergeetika eriala magistritaseme üliõpilastele.

Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi kaudu annab omanimelist stipendiumi välja ka Harju Elektri nõukogu esimees Endel Palla. 2021. aastal andis Palla välja kaks stipendiumi: elektroenergeetika ja ettevõtliku juhtimise erialade üliõpilastele.

Harju Elekter on 2016. aastast kuldsponsor tudengivormeli

(Formula Student Team Tallinn) meeskonnale, mis koondab Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli tudengeid. Alates 2013. aastast on nad hoidnud rahvusvaheliselt kõrget taset elektrivormelite projekteerimises. Sportliku kuvandi kõrval on tegemist ka haridusliku projektiga, mille eesmärk on tõsta hariduspraktika ja insenerihariduse kvaliteeti ning populariseerida tehnikateadusi. Uue eesmärgina on lisandunud keskkonnasäästlikkuse ja -teadlikkuse suurendamine ning elektromobiilsuse alase kompetentsi loomine Eestisse, kuna võisteldakse elektri jõul liikuvate saastevabade autodega.

Harju Elekter osaleb koostööprogrammides piirkondlikke õppeasutustega. Võimalusel aidatakse tehnika- ja teaduslaborite sisustamisel ning lüüakse kaasa teadus- ja uurimisprojektides. Kontserni ettevõtetesse korraldatakse regulaarseid üliõpilaste õppekäike ning ettevõtete töötajad panustavad oma teadmiste ja kogemustega tehnoloogiasuunaliste õppekavade arendamisse. Eesti ettevõtetel on koostööprogrammid lisaks Tallinna Tehnikaülikoolile Tallinna Kutsehariduskeskuse, Tallinna Tehnikakõrgkooli, Tallinna Polütehnikumi ning Tallinna Ehituskooliga. Harju Elektri Leedu ettevõtte teeb pidevat koostööd piirkondliku Panevėžys Elektrotehnika Kolledžiga ja Panevėžys Kutseõppekeskusega, samuti Visaginasės Äri ja Tehnoloogia Kutseõppekeskusega ning Leedu Mereakadeemiaga. Harju Elektri Soome ettevõtte on tihedad sidemed piirkonnas tegutsevate tehnika- ja ametikõrgkoolidega: Satakunna ja Novia Ametikõrgkoolid, Tampere Tehniline Ülikool ja Turu Majanduskool.

Sektori areng

Kontsern peab oluliseks panustada ühiskonda ka erialaliitude ja -organisatsioonide kaudu ning suunab teadmisi ja inimeste ajaressurssi teemadesse, mis seisavad ausa konkurentsi ning jätkusuutlike ja ohutute tootelahenduste eest. Organisatsioonide abil saame aktuaalset informatsiooni, kaasa aidata tugeva ettevõtlus- ja majanduskeskkonna kujundamisele ning arvamust avaldada seaduse muudatustes. Erialaliitude liikmena saame oma valdkonna arengutes kaasa rääkida ja uute trendidega kursis olla. Harju Elekter koostöös Eesti Elektritööde Ettevõtete Liiduga (EETEL) tõstatab jätkuvalt elektriohutuse teemasid nii seadusandluses kui ka laiemas avalikkuses. Harju Elekter on Eesti Masinatööstuse Liidu, Leedu Masinatööstuse Ühingu LINPRA, Soome Tehnoloogiatööstuse Liidu, Soome pakendite ümbertöötlemisturu RINKI ja teiste organisatsioonide liige.

Äritegevuse ülevaade

- Finantskokkuvõte
- Tegevustulemused
- Majanduskeskkonna ülevaade
- Tegevussegmendid

KONTSERN	2021	2020	2019	2018	2017
KASUMIARUANNE (miljon eurot)					
Müügitulu	152,8	146,6	143,4	120,8	102,4
Brutokasum	17,9	21,2	18,2	16,0	15,4
Ärikasum	3,2	6,5	3,3	2,4	5,4
Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv)	2,6	5,6	2,5	1,5	⁽²⁾ 29,1
FINANTSSEISUNDI ARUANNE AASTA LÕPU SEISUGA (miljon eurot)					
Käibevara kokku	63,5	49,7	48,0	44,0	48,7
Põhivara kokku	84,0	65,7	59,9	54,2	41,3
Varad kokku	147,6	115,5	107,9	98,2	90,0
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	87,0	73,5	67,1	66,9	69,9
Omakapitali kordaja (%)	61,0	63,0	65,1	72,7	77,7
JUURDEKASVUTEMPOT (% võrreldes eelmise aastaga)					
Müügitulu	4,2	2,2	18,7	18,0	67,4
Brutokasum	-15,7	16,3	14,2	4,0	48,2
Ärikasum	-51,1	100,0	35,6	-55,7	71,1
Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv)	-53,3	126,1	59,1	-94,7	⁽²⁾ 804,9
Varad	27,8	7,0	9,9	9,1	21,6
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	18,3	9,6	0,2	-4,2	15,9

KONTSERN	2021	2020	2019	2018	2017
TULUSUSE SUHTARVUD (%)					
Brutokasumi marginaal	11,7	14,5	12,7	13,2	15,0
Käibe ärirentaablus	2,1	4,5	2,3	2,0	5,3
Käibe puhaskasum	1,7	3,8	1,7	1,3	28,4
Varade puhaskasum (ROA)	2,0	5,0	2,4	1,7	35,5
Omakapitali puhaskasum (ROE)	3,2	7,9	3,7	2,3	44,7
AKTSIA (EUR)					
Keskmine aktsiate arv (1000 tk)	17 855	17 740	17 740	17 740	17 740
Omakapital aktsia kohta	4,50	3,96	3,78	3,86	3,67
Aktsia sulgemishind	7,44	5,18	4,21	4,12	5,00
Puhaskasum aktsia kohta	0,15	0,31	0,14	0,09	1,64
P/E suhe (kordaja)	51,13	16,52	30,07	45,78	⁽²⁾ 3,05
Dividend aktsia kohta	⁽¹⁾ 0,14	0,16	0,14	0,18	0,24
LIKVIIDSUSSUHTARVUD					
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	1,3	1,4	1,6	2,2	2,4
Likviidsuskordaja	0,8	0,9	0,9	1,5	1,6
PERSONAL JA PALGAD (tk)					
Keskmine töötajate arv	825	780	778	713	567
Töötajate arv perioodi lõpu seisuga	865	784	791	736	630
Palgakulu (miljon eurot)	23,9	21,3	21,4	18,6	14,1

(1) – Juhatuse ettepanek.

(2) – arvestab kasumit erakorralisest investeeringu müügist 2017. a.

Suhtarvude arvutuskäik on esitatud aastaaruande täiendavates lisades leheküljel 138.

Majanduskeskkonna ülevaade

Maailmamajandus

Lõppenud aasta kujunes maailma majandusele suures pildis edukaks. 2020. aastal maailma tabanud pandeemiaga kaasnenud majanduslik turbulents ja majanduslangus suudeti kiiresti alistada ning majandus pöördus taas kiirele kasvule. 2020. aasta lõpus välja töötatud koroonavaktsiinid andsid küll 2021. aasta majanduskasvu osas suurt lootust ja optimismi, kuid pandeemiast võitu ei saadud ja erinevatel riikidel ning piirkondadel tuli võidelda mitmete uute viirustüvede ja järellainetustega. Aasta esimese poole väga optimistlikud vaated kiirele majanduskasvule taandusid aasta jooksul ning Rahvusvaheline valuutafond (IMF) prognoosis 2021. aasta maailma majanduskasvuks hinnanguliselt kuni 5,9%, mis on mõnevõrra väiksem, kui 2021. aasta alguses prognoositi. Eurostati hinnangul jääb eeldatav Euroala majanduskasv 3,8-4,0% juurde.

Eesotsas Euroopa Keskpanga, Ameerika Ühendriikide Föderaalreservi varaostude programmide ja muude toetusmeetmetega loodi väga laiaulatuslikke toetusprogramme majanduse kiireks taastumiseks. Koos madalate intressitasemetega aitasid need kaasa kiirele ülemaailmsele tarbimise kasvule, samuti tõstsid ka riikide võlakoormused rekordasele. Nõudluse kiire kasv ning toorainete ja materjalide ebapiisavus tõstsid ülemaailmselt tootmistegevuste sisendhindu ja pingestasid tarneahelaid. Tarneahelad löödi täielikult sassi konteinerlaeva Ever Given karile sõitmisega Suessi kanalis, mis tekitas nädalateks ja kuudeks algselt usumatuna näiva segaduse maailma suurimates sadamates ja logistikaahelates. Arvestades ka aasta jooksul järjest kiirenenud energia- ja toorainete hindade kasvuga, kujunes Maailmapanga hinnangul 2021. aasta maailma inflatsiooniks 5,5%. Järjest kiireneva inflatsiooni tingimustes võib eeldada senise USA-s ja Euroopa Liidus viljeletud väga liberaalse rahapoliitika piiramist.

Põhja- ja Baltimaad

Põhjamaade majanduskeskkond on maailmamajanduse muutlikele oludele keskmisest paremini vastu pidanud ja 2021. aastal näidanud tugevat majanduskasvu – näiteks Rootsis 4,9% ja Soomes 3,8%. Põhjamaade majanduskeskkond oli pandeemiaeelselt tugev ning koos avaliku sektori toetustega suudeti 2020. aasta majanduslangus kiiresti ületada. Kiire majanduskasv, tugev nõudlus ning materjalide ja toorainete hindade kasv on ka Põhjamaade piirkonnas kergitanud inflatsiooni ligikaudu 3%-se aastakasvu juurde. Järjest vähenev tööpuudus hakkab pärssima majanduse edasist kiiret kasvu, kuid sellest hoolimata püsivad piirkonna riikide majandused tugevalt jalgedel.

Baltikumi majandused on väga suures osas sõltuvad lähipiirkonnas ja maailmas toimuvast. Maailmamastaabis väikesed majandused on vägagi kohanemisvõimelised ja sellest tulenevalt suutnud ka pandeemiajärgselt kiiresti taastuda ja edasi kasvada. 2021. aasta oktoobri seisuga ulatus IMF'i andmetel aastane majanduskasv Lätis 5,2% ja Leedus 4,1%-ni. Majanduskasv on suuresti tingitud sisemajanduse tugevast nõudlusest ja tööhõive suurenemisest. Ohumärke nähakse, sarnaselt maailma majandusele, järjest kasvavates tooraine- ja energiahindades ning üldises kiirenevas inflatsioonis.

Eesti

Sarnaselt muule maailmale on ka Eesti majandus kogenud 2020. aasta muutlikke olude ja kiire taastumise järgselt veelgi kiiremat majanduskasvu 2021. aastal, mis Statistikaameti andmetel ulatus kolmanda kvartali põhjal 8,6%-ni. Kiire majanduskasv on tingitud soodsatest oludest mitmel rindel – kiirelt taastunud tugev nõudlus ja tugev sisetarbimine; kiirenenud väliskaubandus ja rekordeid löövad väliskaubanduse mahud; ning kõrge tööhõive. Eelkõige energiahindade kasvust tingituna kiirenes prognoositud aastane inflatsioon 2021. aastal 4,4%-ni. Kõrge tööhõive ja inflatsioon survestavad palkade kasvu ning koos kallinenud tooraine- ja energiahindadega on pärssimas edasist majanduskasvu kiirust.

Tegevustulemused

Harju Elekter kontserni jaoks kujunes 2021. aasta eelnevate perioodidega võrreldes keerulisemaks. Maailmas on toimumas mitmeid ajalooliselt, poliitiliselt, aga vaieldamatult ka majanduslikult määravaid muutuseid ja sündmusi. Arvamus, et oleme saavutamas tasakaalu maailmas, on asendunud teadmisega, et miski pole kindel – ettevõtted peavad alati valmis olema ootamatusteks. Kontserni viimaste aastate suuremahulised investeeringud ja tugev ajalooline vundament võimaldas aruandeaastal osaks saanud väljakutsetega toime tulla.

Müügitulu

2021. aasta kokkuvõtteks võib öelda, et tellimuste täitmine sõltus olulisel määral ülemaailmsest olukorrast, kus materjalide ja komponentide kättesaadavus oli juba esimesest kvartalist alates märgatavalt raskendatud. Suurimad väljakutsed tootmisettevõtetel tulid puuduvate projektipõhiste komponentide kättesaadavusest. Mitmed suured tellimused olid ootel ning tootmistsükleid pidi jooksvalt ümber korraldama. Harju Elektri uute sõlmitud raamlepingute tellimused ja müügitulud said hoo sisse alates teisest poolaastast. Vaatamata keerukale olukorrale,

suutis kontsern kasvatada müügitulusid 4% ja saavutada ettevõtte ajaloo parima tulemuse, 152,8 miljonit eurot.

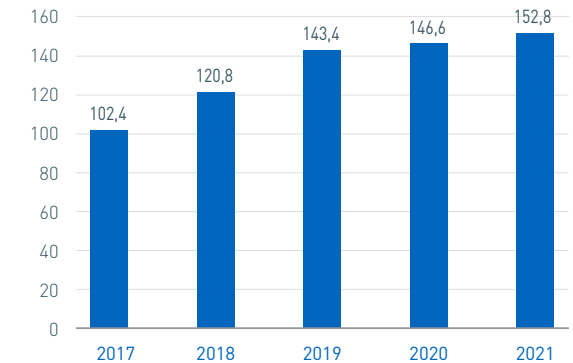
Kontsern jälgib müügitulusid kuue erineva tegevusala lõikes:

- elektriseadmete tootmine ja müük,
- elektrikaupade projekti- ja jaemüük,
- muude metalltoodete tootmine ja müük,
- tööstuskinnisvara rent,
- elektriinstallatsioonitööd laevaehitus sektoris,
- muud teenused.

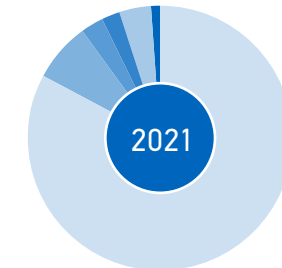
Aruandeaastal suurenes müügitulu kõikides tegevusalades, kuid valdava osa kasvust andsid laevaehitusektori elektritööd ja elektriseadmete müük. Peamiseks põhjuseks oli raamlepingute tellimuste mahu suurenemine teisel poolaastal. Elektriseadmete müügist teenitud müügitulu moodustas 83% kontserni müügitulust. Ülejäänud 17% teeniti metalltoodete müügist, elektrikaupade projekti- ja jaemüügist, tööstuskinnisvara rendilt ning laevaehitusektori elektritöödelt.

Harju Elektri müügitulu

(EUR '000)

Tegevusalade osakaal müügitulust

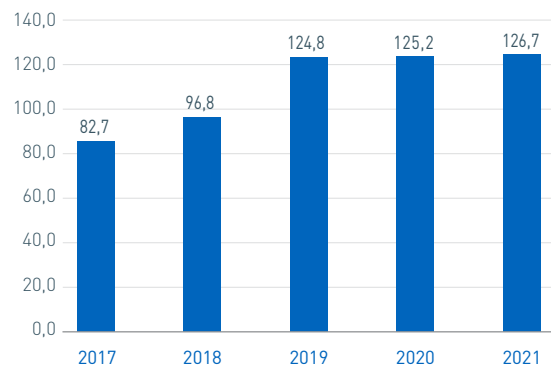

Elektriseadmed	83%	(2020: 85%)
Elektrikaupade projekti- ja jaemüük	7%	(2020: 7%)
Muud tooted	3%	(2020: 2%)
Renditulu	2%	(2020: 2%)
Elektritööd	4%	(2020: 3%)
Muud teenused	1%	(2020: 1%)

Müügitulu tegevusalade lõikes aastatel 2017-2021

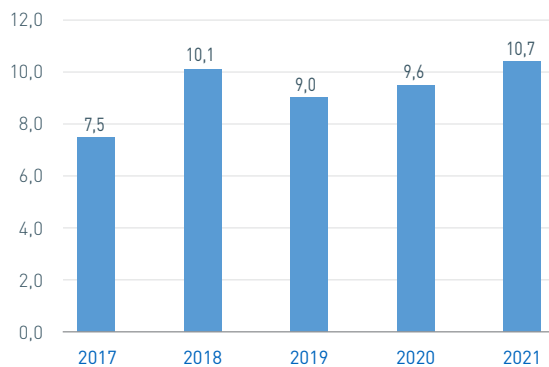
Elektriseadmed

(EUR '000)

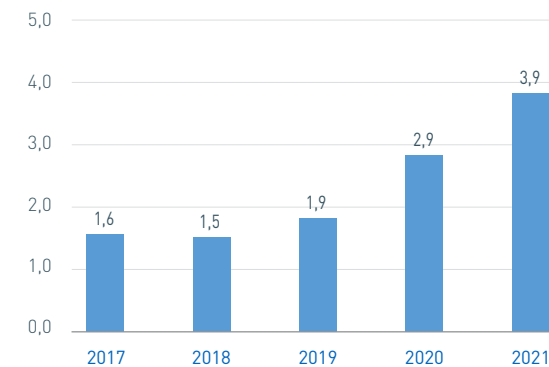
Elektrikaupade projekti- ja jaemüük

(EUR '000)

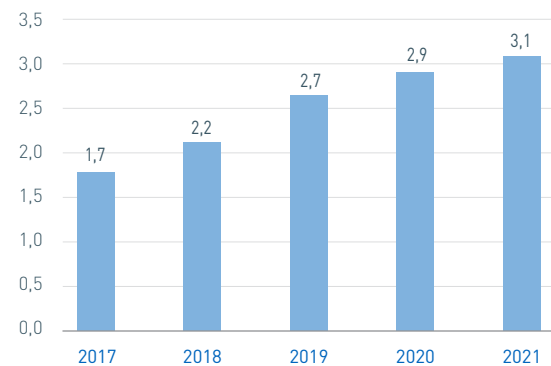
Muud tooted

(EUR '000)

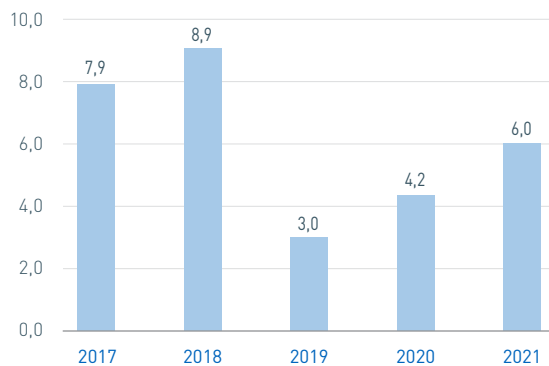
Renditulu

(EUR '000)

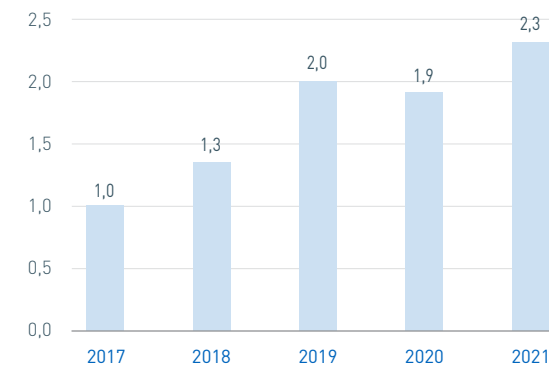
Elektritööd

(EUR '000)

Muud teenused

(EUR '000)

Kontserni tegevus jaotub kolme segmenti: tootmine, kinnisvara ja muud tegevused. Tootmistegevus ehk kontserni põhitegevusala andis suurima osa müügitulust, 87,4% (2020: 85,4%) ning kinnisvara ja muud segmenteerimata tegevused kokku 12,6% (2020: 14,4%). Aastaga kasvas tootmissegmenti müügitulu 6,3%, olles 133,5 (2020: 125,6) miljonit eurot. Täpsema ülevaate segmentidest aruandeaastal leiab [Tegevussegmentide](#) peatükist.

Kontserni suurimad sihtturud on Eesti, Soome, Rootsi ja Norra, mistõttu on kontserni müügi mahud nendel turgudel toimuvast tugevalt mõjutatud.

Kontsern müüs 2021. aastal Eesti turule 17% (2020: 16%) oma toodetest ja teenustest, teenides 26,0 miljonit eurot müügitulu. Valdavalt teeniti tehasetootliste komplektalajaamade tootmisest ja tarnimisest.

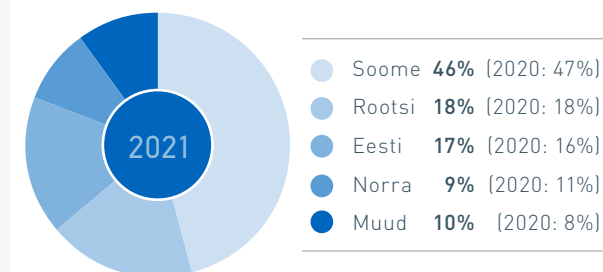
Soome kui kontserni suurima ja olulisema turu müügitulu kasvas aastate võrdluses 2,2 miljoni võrra 70,9 miljoni euroni. Aasta alguses planeeritud tellimuste täitmine lükkus teise poolaastasse, mille tingisid nii aasta alguse külm talv kui ka materjali defitsiidist tulenevad tarneraskused. Viimastel kvartalitel lisandus projektipõhiste komponentide saadavuse probleem, mistõttu mõningaid uusi klienditellimusi ei olnud võimalik vastu võtta. Vaatamata komponentide puudusele, kasvas elektriautode laadimis- ja küttesüsteemide müük

jõudsalt. Kokkuvõttes andis Soome turg kontserni müügitulust 46%, mis oli 1 protsendipunkti rohkem kui võrreldaval perioodil.

Kontserni turgudest teisel kohal oli Rootsi, andes kahel viimasel aastal müügitulust 18% (2020: 18%). Rootsis teenitud müügitulu oli aruandeaastal 27,6 miljonit ehk 1,1 miljonit eurot enam kui 2020. aastal. Kasvu tagas 2021. aasta algul sõlmitud raamlepingutest tulevate alajaamade tootmismahude suurenemine.

Müük Norra turule oli aastate võrdluses keskmisel tasemel. Laevandussektori tellimusmahude taastumise aeglasest tempost tingitult vähenes Norra turult saadud müügitulu 2020. aastaga võrreldes 3,5 miljoni euro võrra 13,2 miljoni euroni. Norra turg moodustas aruandeaasta müügitulust 9% (2020: 11%).

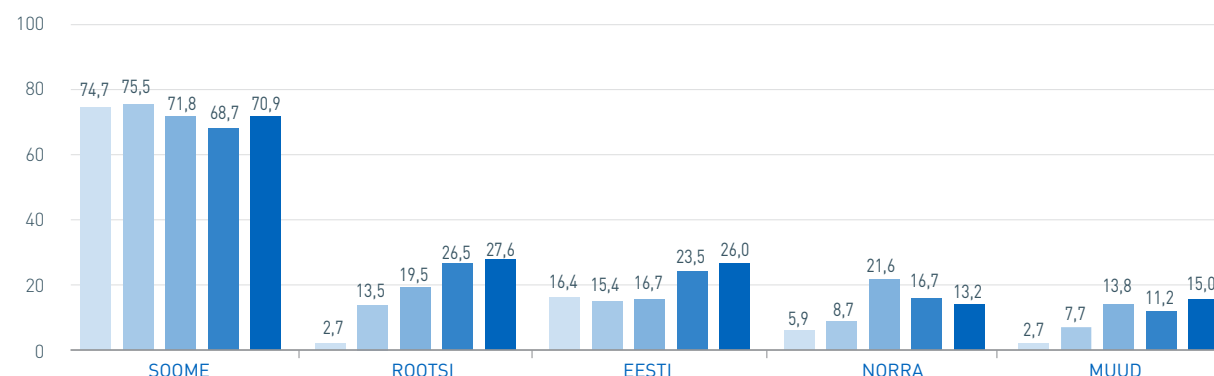
Müügitulu osakaal turgude lõikes

Müügitulu muudelt turgudelt kasvas aastaga 3,8 miljonit eurot 15,0 miljoni euroni ja seda mõjutas enim müügi kasv Saksamaa turule. Antud turult teeniti aruandeaastal 7,5 (2020: 1,7) miljonit eurot. Kontserni muudest turgudest tehti märkimisväärset müüki ka Hollandisse, kust teeniti 2021. aastal müügitulu 5,0 miljonit eurot. Muud turud andsid aruandeaasta müügitulust kokku 10% (2020: 8%).

Müügitulu turgude lõikes aastatel 2017-2021

(EUR '000)

Kulud

2021. aasta alguses pandeemiast alanud tooraine defitsiit, oluliselt suurenenud hinnatõus nii materjalide kui ka teenuste osas ning kiirenev tööjõukulude kasv mõjutasid kogu aruandeaasta kulusid ja kasumlikkust. Äritegevuse kulud suurenesid eelneva aastaga võrreldes 6,6%, olles 149,8 (2020: 140,5) miljonit eurot. Kulude kasv on seotud ka ümberplaneerimistega tootmises, tööjõu suurenemise ja töötasude tõusuga.

Äritegevuse kuludest enim kasvasid müüdnud toodete ja teenuste kulud, olles 134,9 (2020: 125,4) miljonit eurot. Kontserni turustuskulud vähenesid eelmise aastaga võrreldes 10%, olles 5,3 (2020: 5,8) miljonit eurot ja moodustades kontserni äritegevusekuludest 3,5% (2020: 4,2%) ning müügitulust 3,4% (2020: 4,0%). Seda tingis peamiselt ettevõtete ümberstruktureerimisest tekkinud efektiivsus. Üldhalduskulud kasvasid aasta jooksul 0,5 miljonit eurot 9,7 miljon euron. Üldhalduskulude osakaal kontserni äritegevuskuludest ja müügitulust püsis võrreldes eelneva aastaga peaaegu samal tasemel, olles vastavalt 6,5% ja 6,4%.

2021. aasta tööjõukulud kokku olid 30,7 (2020: 27,3) miljonit eurot, sh tööjõukuluna kajastatud aktsiaoptsiooniprogrammide kulu oli 0,2 (2020: 0,3) miljonit eurot. Aruandeaasta keskmine kuu töötasu kontserni töötaja kohta oli 2412 eurot, mis oli 6% enam kui eelneval perioodil. Valdava osa tööjõukulude kasvust andis uue täiendava personali palkamine. Lisaks mõjutasid tööjõukulusid lisatööde suurenemine ja pidev valmisolek tootmistsükli jätkamiseks. Tööjõukulude ja keskmise töötasu kasvu mõjutas kõikidel turgudel tööjõupuudusest tingitud palgasurve. Lisaks mõjutas ka Soome ja Rootsi töötajate osakaalu tõus kontsernis ja Skandinaaviariikide märgatavalt kõrgem palgatase. Tööjõukulude määr kontserni müügitulust oli 2021. aastal 20,1% (2020: 18,6%).

Põhivarade kulumit arvestati 2021. aasta jooksul 4,0 miljonit eurot, mis kasvas võrreldava perioodi suhtes 0,2 miljonit eurot. Kulumi suurenemine aastate võrdluses on tingitud mitmete investeeringute kasutusele võtmisest, sh Laohotell II valmimisest 2020. aasta lõpus ning Leedu tehase laiendusest.

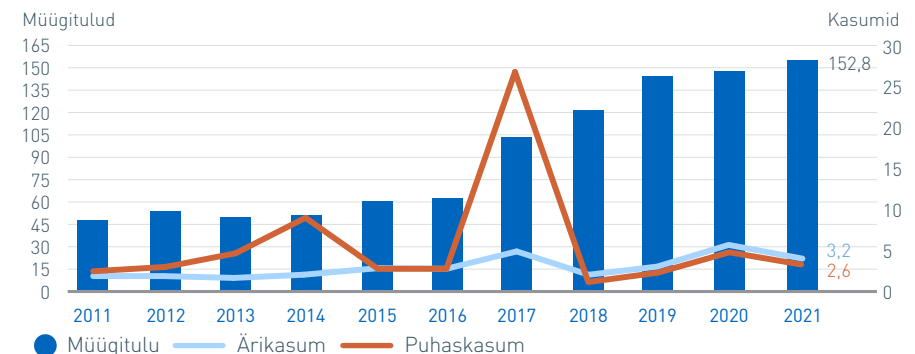
Kasum

Ootused 2021. aasta suuremale kasumlikkusele ei täitunud. Erakordselt tõusnud energia hind, jätkuv toorme hinnatõus, tarneahelate tõrked ning kogu maailmas hoogustunud inflatsioon on tegurid, mis mõjutavad nii töötajate väljaminekuid kui ka klientide, hankijate ning Harju Elektri kasumlikkust. Elektri hinnatõus mõjutas kontserni kasumlikkust otseselt kuni kolmanda kvartalini, kus elektri hind fikseeriti mõistlikul tasemel. Tegemist on lühiajalise lahendusega, mistõttu plaanib Harju Elekter jätkuvalt teha investeeringuid hoonetesse ja taastuvenergia tootmisesse energiahinna leevendamiseks ning energiatõhususe saavutamiseks. Muutuv maailm ja ees ootav rohepööre innustavad Harju Elektrit jätkuvalt oma tooteid moderniseerima, mis on meie arengu eduks ja võimaluseks, kuna töötame kiiresti muutuv energiasektoris.

Harju Elektri aruandeaasta brutokasum oli 17 880 (2020: 21 209) tuhat eurot. Tooraine, tööjõukulude ja teenuste hinnatõus ning planeeritud müügiimahtude edasilükkumine langetasid aruandeaasta brutokasumi marginaali võrreldava perioodi suhtes 2,8 protsendipunkti võrra 11,7-ni. 2021. aastal teeniti ärikasumit (EBIT) 3202 (2020: 6546) tuhat eurot. Kontserni aruandeaasta puhaskasum oli 2611 (2020: 5528) tuhat eurot ning puhaskasum aktsia kohta 0,15 (2020: 0,31) eurot.

Müügitulu, puhas- ja ärikasum

miljonit eurot

Muu koondkasum

Finantsvara ümberhindlustest ning müükidest tekkinud kasumid on kajastatud läbi muu koondkasumi. Aruandekuupäeva seisuga oli kontserni pikaajaliste finantsinvesteeringute väärtus kokku 25,2 (31.12.20: 11,9) miljonit eurot. Aruandeaastal finantsvara ümberhindlusest tekkinud netokasum oli kokku 12,3 (2020: 2,9) miljonit eurot. Peamise osa aastasest finantsvara ümberhindluse kasvust andis OÜ Skeleton Technologies Group investeeringu osaluse hinnanguline õiglase väärtuse muutus 11,8 miljoni euro võrra 21,8 miljoni euron (Lisa 6 Finantsinvesteeringud).

Noteeritud väärtpaberite osalisest müügist laekus aruandeaastal kokku 1,0 miljon eurot, sh realiseerunud kasum oli 0,3 miljon eurot. Väärtpaberite õiglane väärtus kasvas aruandeaasta jooksul 0,5 miljoni euro võrra, võrreldaval perioodil langes 0,5 miljoni euro võrra.

Finantsseisund

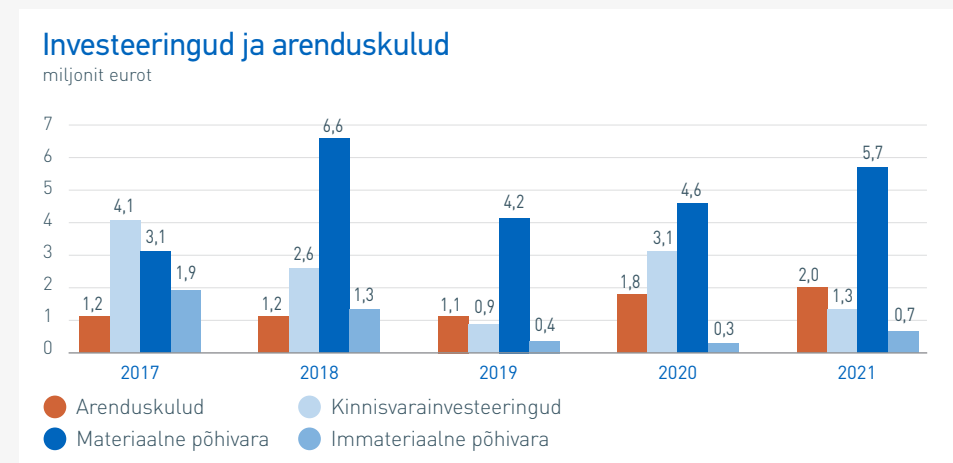
Kontserni varade maht suurenes aastaga 32,1 miljoni euro võrra 147,6 miljonit euron. Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustasid käibevarad 43,1% ja põhivarad 56,9% varadest, mis aasta varasemaga võrreldes ei ole muutnud. Võõrkapitali ja omakapital osakaal kontserni varades kujunes vastavalt, 41,1% (2020: 36,4%) ja 58,9% (2020: 63,6%).

Kontserni käibevarad suurenesid aruandeperioodi jooksul 13,8 miljoni euro võrra 63,5 miljoni euron, sealhulgas raha vähenes 2,3 miljoni võrra 0,6 miljoni euron, nõuded ostjatele ja muud nõuded kasvasid 6,5 miljoni võrra 33,7 miljoni euron ning varud kasvasid 8,6 miljoni euro võrra 27,4 miljoni euron. Raha vähenemine on peamiselt tingitud investeeringutest põhivarasse, finantsvaradesse ja varudesse, kuid ka 25. mail väljamakstud dividendidest, kokku 2,8 miljonit eurot. Varud kasvasid nii pooleliolevate ja lõpetatud toodete kui ka tooraine ja materjali arvelt. Tarnijate planeeritava hinnatõusu tõttu soetati ning telliti ette teadaolevatele kliendiprojektidele vajalikke materjale.

Aruandekuupäeva seisuga oli kontsernil kohustusi kokku 60,7 (31.12.20: 42,1) miljonit eurot, millest lühiajaline osa moodustas 81,1%. Aasta jooksul kasvasid lühiajalised kohustused 14,3 miljoni euro võrra 49,3 miljoni euron, sh võlad tarnijatele ja muud võlad suurenesid 8,7 miljoni euro võrra ning ostjate ettemaksed 0,5 miljoni euro võrra. Võlakohustused kokku kasvasid aruandeaasta jooksul 9,3 miljoni euro võrra, olles perioodi lõpus vastavalt – lühiajalised võlakohustused 16,9 (31.12.20: 12,1) miljonit eurot ja pikaajalised võlakohustused 11,4 (31.12.20: 7,0) miljonit eurot. Pikaajalisi laene ja liisinguid on kasutatud Eestis kinnisvarainvesteeringute ja automaatsete tootmis-seadmete investeeringute tarbeks ning Leedus tootmishoone laienduse finantseerimiseks. IFRS 16 „Rendilepingud“ arvestuspõhimõtete alusel kajastatud lühi- ja pikaajalised võlakohustused suurenesid 0,2 miljoni euro võrra 1,5 miljoni euron. Kontserni omakapital suurenes 13,4 miljoni euro võrra 86,8 miljoni euron, sh emaettevõtte omanikele kuuluv osa oli 87,0 miljonit eurot.

Investeeringud

Harju Elekter on järjekindlalt investeerinud erinevate ärivaldkondade arendusse ning hoolitsenud, et see tagaks tootmisprotsesside, tehnoloogilise põhivara, ärikinnisvara ja äritegevust toetavate

IT-lahenduste jätkusuutliku toimivuse. Kontsern jätkab äritegevuse mitmekesistamise eesmärgil ka investeerimist finantsvarasse. Pikemas strateegilises vaates peab Harju Elekter oluliseks panustada valdkondadesse, mis toetavad kontserni tegevust nii taastuenergia kui ka roheline elektrienergia jaotus-, salvestus- ja tootmisrakendustega.

Kõige olulisemad investeerimisobjektid 2021. aastal:

1. Tootmistehnoloogilisse põhivarasse ja IT-lahendustesse

- Eesti tootmisettevõtte alustas CNC lehtmaterjalitöötlemiskeskus SG 1530 EVO seadmete paigaldusega, mis eeldatavasti võetakse kasutusse 2022. aasta esimeses kvartalis.
- Leedu ettevõttesse soetati lehtmaterjali töötlemiskeskus MECAPRO 3020-PA2.
- Leedu ettevõttes laiendati jõuelektroonika testkeskust.
- Kontserni kõikides ettevõtetes investeeriti IT-seadmetesse ning tootmis- ja protsessijuhtimissüsteemidesse.
- Kontserni kõikides ettevõtetes tehti taastuinvesteeringud tööriistadesse ja tehnoloogiasse.

2. Kinnisvarasse (sh kinnisvara investeeringutesse ja põhivaralisse kinnisvarasse)

- Rootsis ja Soomes soetati erinevad äri- ja tootmisotstarbelisi kinnistuid kokku 22 882 m² ulatuses.
- Allika Tööstuspargis, Saue vallas alustati Laohotell III (2573 m²) ehitusega.
- Võeti kasutusele Leedu ettevõtte tehase laiendus (8552 m²).
- Soomes soetati ja renoveeriti tootmishoone (1140 m²) elektriautode laadimisjaamade tootmisliini jaoks.
- Alustati Rootsi ettevõtte uue tehase ehitust (6000 m²) Västerås.

3. Taastuenergia ja rohepöörde projektidesse

- Soetati kaheksa päikeseenergia kommertsjaama koguvõimsusega 518,4 kW, mis paiknevad Raplamaal ja Lääne-Virumaal.

4. Finantsvarasse (vaata lisa 6)

- Soomes asuv tütarettevõtte Harju Elekter Oy omandas 5,5%-lise osaluse tehnoloogiaettevõttes IGL-Technologies Oy. Tehingu hind oli 0,25 miljonit eurot.
- Täiendava rahastamisvooruga käigus investeeris AS Harju Elekter aruandeaastal OÜ Skeleton Technologies Group osalusse 1,2 miljonit eurot.

Kontsern investeeris 2021. aastal põhivarasse 7,7 (2020: 8,1) miljonit eurot, sealhulgas kinnisvarainvesteeringutesse 1,3 miljonit eurot, materiaalsesse põhivarasse 5,7 miljonit eurot ja immateriaalsesse põhivarasse 0,7 miljonit eurot. Investeeringud erinevatesse varagruppidesse jagunesid riigiti: Eestis 3,5; Soomes 0,4; Rootsis 0,3 ja Leedus 3,5 miljonit eurot.

Rahavood

Äritegevusega seotud nõuete ning varude kasv ületas aruandeaastal äritegevusega seotud kohustuste kasvu 6,9 miljoni euro võrra. Nõuete, varude ja kohustuse muutused on seotud igapäevase äritegevusega, kuid aasta lõpu seisuga oli kontsernil tavapärasest märgatavalt suuremas mahus pooleliolevat ja valmis toodangut, mida veel ei jõutud realiseerida. Lisaks soetati aruandeperioodil ette teadaolevatele kliendiprojektidele vajalikke materjale, mis on täiendavalt suurendanud varude mahtu. Äritegevuse rahavood olid 2021. aastal -0,5 miljonit eurot ning aasta varem 7,0 miljonit eurot.

Aruandeaastal tehtud investeeringute eest tasuti kokku 8,4 (2020: 8,0) miljonit eurot, sellest kinnisvarainvesteeringute, materiaalse ja immateriaalse põhivara eest kokku 6,6 (2020: 7,9) miljonit eurot ja finantsinvesteeringute eest 1,7 (2020: 0,1) miljonit eurot. Väärtpaberiportfelli müügist laekus 2021. aastal 1,0 (2020: 1,7) miljonit eurot ning laekunud dividendidest 0,1 (2020: 0,1) miljonit eurot. Kokkuvõttes läks aruandeaastal investeerimistegevusest raha välja 7,0 miljonit eurot ning võrreldaval perioodil 6,3 miljonit eurot.

2021. aastal maksti 2020. aasta eest dividende summas 2,8 miljonit eurot ehk 0,16 eurot aktsia kohta, mis oli 0,3 miljonit eurot enam kui aasta varem. Lühi- ja pikaajalist laenu võeti kokku 8,1 (2020: 3,2) miljonit eurot ning maksti tagasi 5,8 (2020: 1,1) miljonit eurot. Arvelduskrediit suurenes 6,4 miljoni euro võrra, 2020. aastal vähenes 1,1 miljoni euro võrra. Kokkuvõttes tuli finantseerimistegevusest raha sisse 5,3 miljonit eurot.

Raha ja raha ekvivalendid vähenesid aastaga 2,2 miljoni euro võrra 0,6 miljoni euroni ja võrreldaval perioodil vähenesid 2,0 miljoni euro võrra 2,8 miljoni euroni.

Tegevussegmentid

Lõppenud majandusaastal toimus kontserni tegevus kahes valdkonnas, mis olid piisavalt suure osakaaluga, et moodustada eraldi kajastatavad segmentid ning millega kaasnenud riskid ja hüved olid oluliselt erinevad ja selgelt piiritletavad. Nendeks segmentideks olid tootmine ja kinnisvara.

Tootmissegmenti iseloomustavad tegevused on elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundamisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja tööstuslike juhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja järelteenindus.

Kinnisvarasegment hõlmab tööstusliku kinnisvara arendamist, projekti-juhtimist, rentimist ning sellega kaasnevaid muid teenuseid rendi-partneritele ja kontserni ettevõtetele.

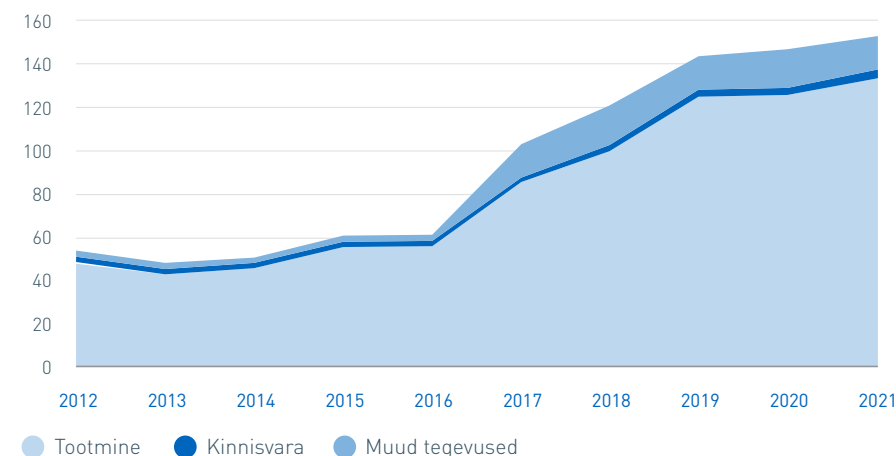
Muud tegevused koondab enda alla ülejäänud segmenteerimata tegevusvaldkonnad, kus iga tegevusala ei ole piisavalt suure osakaaluga, et eraldi kajastatavat segmenti moodustada. Sellised tegevused on näiteks finantsinvesteeringute juhtimine, elektrikaupade jae- ja projektimüük ning elektriinstallatsioonitööd laevaehituses.

Segmentide müügitulude osakaal

Tegevussegmentide müügitulud

miljonit eurot

Tootmine

Tootmise segment hõlmab elektriseadmete tehaseid Eestis (AS Harju Elekter Elektrotehnika), Soomes (Harju Elekter Oy), Rootsis (Harju Elekter AB) ja Leedus (Harju Elekter UAB).

Tehaste põhitoodangu moodustavad seadmed kesk- ja madalpinge elektrienergia jaotuseks (eri tüüpi alajaamad, kaablijaotus- ja liitumiskilbid), erinevad elektrienergia lülitus- ja muundamisseadmed ning automaatika- ja juhtimiskeskused energia-, tööstus- ja merendussektori ning taristu objektide tarbeks. Lisaks pakuvad tootmissegmenti ettevõtted ka erinevaid projekteerimis- ja inseneriteenuseid.

Samuti kuulub tootmise segmenti Eestis asuv AS Harju Elekter Teletehnika, mis valmistab lehtmataltooteid elektrotehnika ja telekomi sektorile ning Soomes asuv Harju Elekter Kiinteistöt Oy, mille põhitegevuseks on kontsernile kuuluva ja tootmissegmenti ettevõtete kasutuses oleva tööstusliku kinnisvara haldamine Soomes, mis ei oma mõju kontserni konsolideeritud müügitulule.

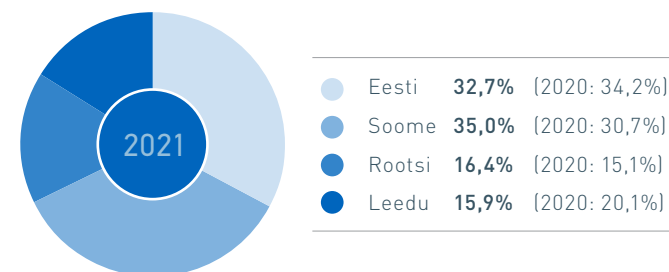
Tootmissegmenti aruandeaasta müügitulu kontsernivälistelt klientidelt oli 133,5 (2020: 125,6) miljonit eurot.

Hoolimata tooraine defitsiidist, materjalide ja komponentide tarneprobleemidest ning heitlikest oludest, suutis tootmissegment aruandeaasta müügitulu kasvatada 6,3% võrra.

Tootmissegmenti kasvu toetas peamiselt uute raamlepingute hankeperioodide edukas algus ning aktiivne müügitöö. Tootmissegmenti kontserniväline müügitulu moodustas konsolideeritud müügitulust 87,4% (2020: 85,6%). Tootmissegmentis töötas aruandeperioodi lõpuga kokku

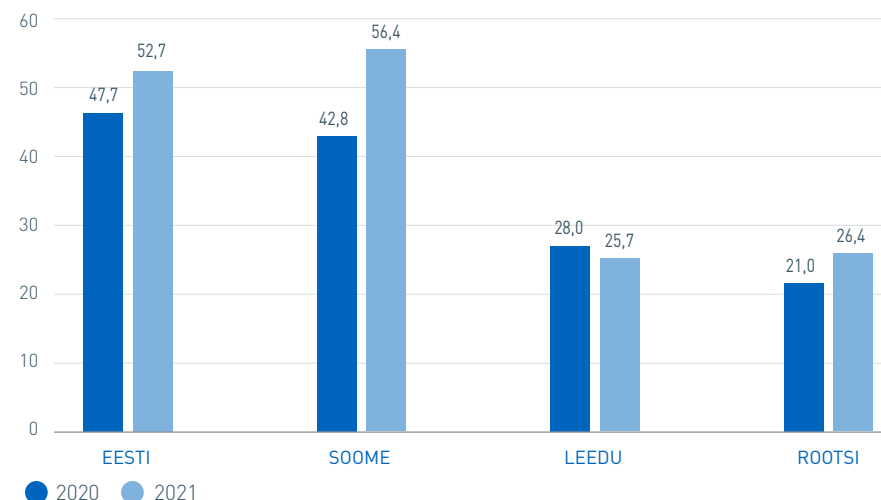
791 (2020: 711) inimest ning aruandeaastal keskmiselt 756 (2020: 708) inimest, kellest orienteeruvalt 70% on tootmistöölised ja 30% administratiiv ja insenertehniline personal.

Tootmissegmenti müügitulu osakaalud riikide lõikes

Tootmissegmenti ettevõtete konsolideerimata müügitulud riikide lõikes

miljonit eurot

Tootmine Eestis

Eestis tegutseb tootmissegmendis kaks tootmisüksust – AS Harju Elekter Elektrotehnika ja AS Harju Elekter Teletehnika.

AS Harju Elekter Elektrotehnika on juhtiv kesk- ja madalpinge elektri-seadmete arendaja, tootja ja turustaja. Ettevõtte kontor ja tehas asuvad Keila Tööstuspargis, kus on kasutuses ligi 23 100 m² tootmis-, lao-, hoovi- ja kontoripindu. Ettevõttes töötas aruandeaasta lõpu seisuga 243 (2020: 223) inimest, neist viiendik müügi- ja tootearendusvaldkonnas. Aruandeperioodil töötas ettevõttes keskmiselt 242 (2020: 213) inimest.

AS Harju Elekter Teletehnika põhitegevuseks on erinevate lehtmetaili-toodete tootmine energeetika- ja elektrotehnikasektorile ning allhanketööde pakkumine teistele tööstusvaldkonna ettevõtetele. Lisaks põhitegevusalale on ettevõttel oma tootepere andmesidevõrgu sidekappide ja lisatarvikute

näol, mida arendatakse, turustatakse ja toodetakse telekommunikatsiooni sektori klientidele nii Eestis kui mujal Euroopas. AS-i Harju Elekter Teletehnika Keilas asuv 9000 m² tehas on oma tootmismahutudega üks suurimaid õhukeste lehtmetailitoodete valmistajaid lähipiirkonnas. Ettevõttes töötas 2021. aasta lõpu seisuga 99 (2020: 91) inimest ja 2021. aastal keskmiselt 96 (2020: 89) inimest. Töötajatest umbes 80% on otseselt seotud tootmisprotsessidega ja 20% on kontoritöötajad.

Eesti tootmissegmendi ettevõtete müügitulud kokku olid 2021. aastal 52,7 miljonit eurot, kasvades aastaga 10,5%. Müügitulu kasvu panustasid tugevalt mõlemad segmendi ettevõtted. Müügi kasvule aitas suuresti kaasa eelmistel aastatel tehtud investeeringud tootmistehnoloogiasse ja tooteportfellide arendusse; 2021. aastal alanud uued hankelepingute täitmised Põhjamaade võrguettevõtetele alajaamade tootmiseks ning pidev

sihipärane müügitöö. Aasta muutis väljakutsete rohkeks keeruline olukord materjalide ja komponentide kättesaadavuse ja sisendhindadega, mis tingis vajaduse esialgselt planeeritud tootmisplaanide korduva muutmise.

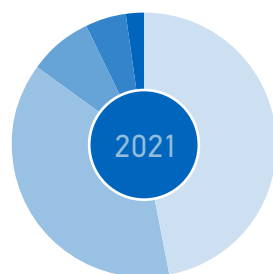
Oluline osa kontserni Eestis valmistatud toodangust müüakse välismaale. Aruandeaastal moodustas ekspordi osakaal müügituludest 62,5% (2020: 64,9%) ning olulisemateks sihtriikideks Eesti ettevõtetele olid kontserni koduturud Soome ja Rootsi. Kontserni müügitöö Põhjamaade suunal on viimastel aastatel olnud sihipärane ja osutunud edukaks, mille väga heaks tõenduseks on 2021. aasta alguses jõustunud uued hankelepingud. Soome ja Rootsi suurimate jaotusvõrguettevõtete Caruna Oy ja E.ON Energidistribution AB-ga sõlmitud uued raamlepingud said eduka alguse ja annavad tööd ka järgnevateks aastateks mõlemale Eesti tootmisüksusele.

Aruandeaastal pöörati Eesti tootmisüksustes pidevat tähelepanu tootmisprotsessidele, et tagada jätkuvalt efektiivne ja kõrge kvaliteediga toodang.

Uuendati sisemisi protsesse toodete, tarnijate, erinevate koostööpartnerite, kvaliteedi ja töötajate osas. Eelkõige pöörati kõrgendatud tähelepanu töötajate tervishoiule. Jätkus tootmisseadmete moderniseerimise ja uuendamise planeerimine. Eesmärgipärane tegevus nii tootmises kui ka aktiivne müügitöö ning kvaliteetne ja hea koostöö varasematel aastatel on avanud uusi koostöövõimalusi erinevate tehnoloogiapartneritega ka keerukamate ja töömahukamate projektide teostamiseks.

2022. aastal jätkub võtmeklientide teenindamine ja oluliste raamlepingute täitmine ning fookuses on komponentide ja materjalide tarnekriisist tingitud häirete elimineerimine. Kesksete tegevustena jätkuvad uute ärivõimaluste otsimine ja kulude kokkuhoid. Samuti tehakse pidevat tööd tööprotsesside uuendamise ja planeerimisega ning kasumlikkuse kasvatamisega. Eesmärkide saavutamiseks panustatakse Eesti tootmisüksustes üha enam efektiivsuse tõstmisele ja järjest tihedamale koostööle kontserni teiste ettevõtete nii kodu- kui ka eksporditurgudel.

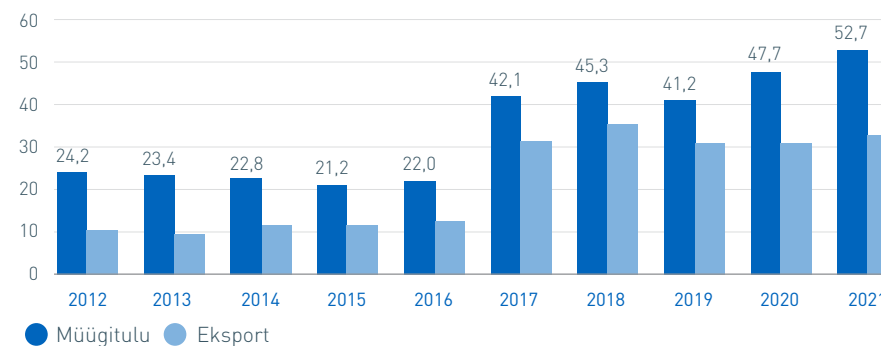
Eesti tootmisüksuste müügitulu turgude viisi

Soome	46,7%	(2020: 51,7%)
Eesti	37,5%	(2020: 35,1%)
Rootsi	8,2%	(2020: 10,1%)
Holland	5,1%	(2020: 2,3%)
Muud	2,5%	(2020: 0,8%)

Müügitulud Eesti tootmisüksustes

miljonit eurot

Tootmine Soomes

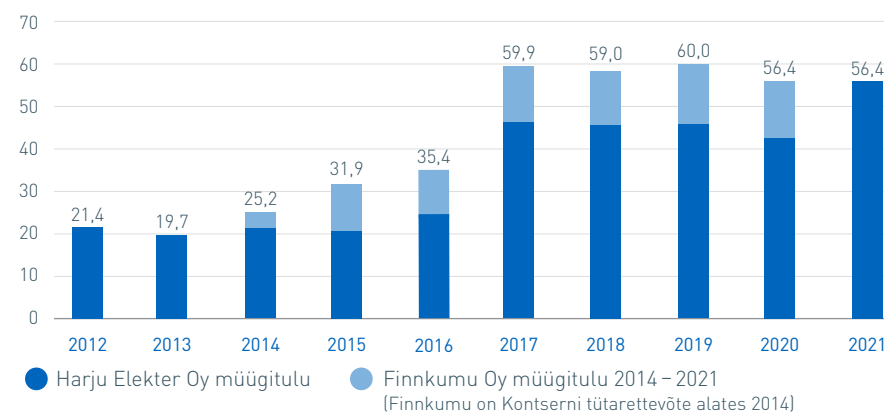

Aruandeaasta algusest alates on Soomes asuva tütarettevõtte uueks ärinimeks Harju Elekter Oy. Nime muutus oli viimaseks sammuks 2020. aastal alustatud kontsernisiseses struktuurimuutustes, mille käigus ühendati varasemalt eraldiseisvad Soomes asuvad tootmisettevõtted ning viidi need kontserni ühtse nime ja kaubamärgi alla. Harju Elekter Oy-st on tänaseks kujunenud üks juhtivaid tööstusautomaatika- ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootjaid Soomes. Ettevõtte peakontor asub Ulvilas ning tehased Ulvilas, Keraval ja Kurikkal.

Harju Elekter Oy 2021. aasta müügitulu kokku oli 56,4 (2020: 56,4) miljonit eurot. Oluline osa Soome tootmissegmendi toodangust müüakse väljapoole Soomet ning need jõuavad klientideni peamiselt läbi tootjate ja eksportijate. Samas on Soome tütarettevõtte kontserni Eesti ettevõtete toodete maaletooja ja edasimüüja kohalikul turul. Eestist imporditud toodete vahendusmüük Soome turule moodustas 17,2 (2020: 17,0) miljonit eurot.

Müügitulu Soome tootmisüksustes

miljonit eurot

Kontserni Soome tootmisüksustes töötas aruandeperioodi lõpu seisuga kokku 117 (2020: 105) inimest, aruandeperioodi keskmine töötajate arv oli 111 (2020: 109) inimest. Umbes 60% töötajatest on hõivatud tootmises ja 40% juhtimis-, administratiiv-, arendus- ja müügitegevustes. Aruandeaasta üheks fookusteemaks olid töötajad ja nende heaolu.

Soomes toodetavad tooted on suunatud tööstus-, energiatootmis- ja -jaotussektoritele ning taristuprojektidele, kattes klientide vajadused alates toodete, programmide ja projektide väljatöötamisest kuni hooldusteenuste pakkumiseni.

Tootevalik on lai ning tooteportfelli kuulub erinevaid kuni 20 kV tooteid ja lahendusi. Tootearenduses tehti samm edasi, kui toodi Soome turule ElektrA elektrisõidukite laadimisjaamade tooteperekond, mille puhul oli märgata ka kiiret nõudluse kasvu. ElektrA laadijate tootmiseks soetati oktoobris Ulvilasse praeguse tootmise lähedusse 1140 m² suurune täiendav tootmisplind.

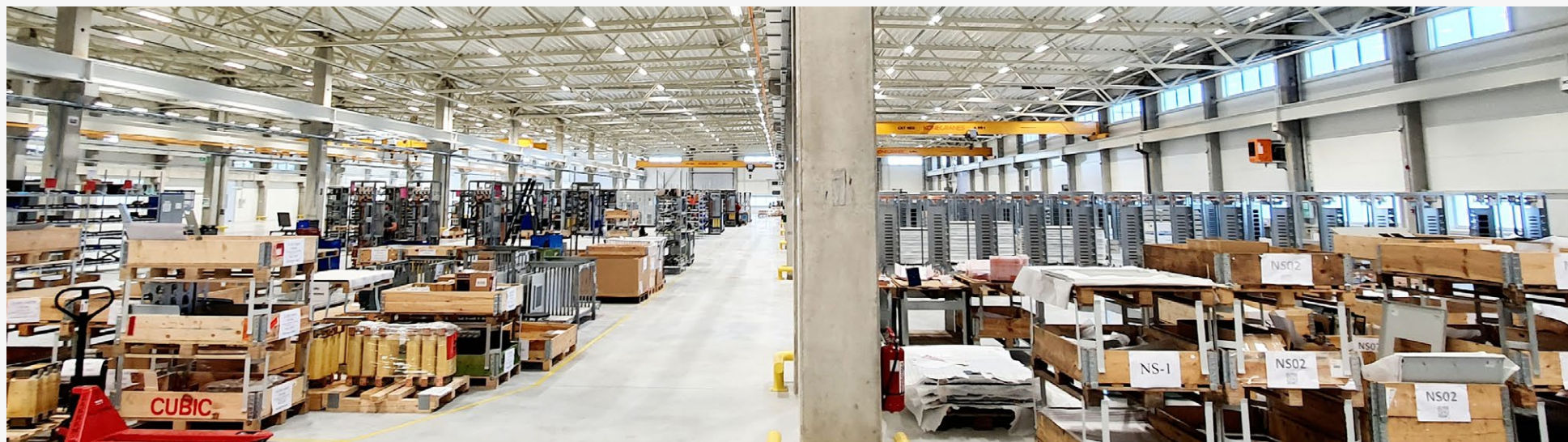
Eesmärgiga tugevdada ja arendada tooteportfelli ja koostöövõimekust e-mobiilsuse valdkonnas, omandas Harju Elekter Oy 5,5%lise osaluse IGL-Technologies Oy, mis tegeleb parkimise ja elektrisõidukite laadimisjaamade juhtimissüsteemide arendusega.

Ulvila ja Kerava tootmisüksused on keskendunud peamiselt lepingulisele tootmisele, projektiteenustele ning tarnetele elektrienergia jaotussektorile, tootmissektori ja infrastruktuuri tarbeks. Nimetatud valdkondades keskenduti 2021. aastal peamiselt olemasolevate kliendilepingute täitmisele, mille tegid keeruliseks pidevad komponentide ja materjalide tarneraskused. Üldised tootmismahud jäid varasema aastaga samale tasemele. Aasta teises pooles kasvas küll tellimuste maht, kuid tellimuste efektiivne täitmine oli endiselt raskendatud komponentide ja materjalide pikkade tarneaegade tõttu. Sellest tingitult tuli enne uute klienditellimuste aktsepteerimist väga põhjalikult kaaluda ja hinnata, kas neid on võimalik täita.

Kurikka tootmisüksus, kus kasutuses on 2500 m² tootmis- ja kontoripinda, on peamiselt keskendunud komplektalajaamade ja kaablijaotuskappide tootmisele, sh projekteerib, toodab ja turustab seadmeid elektrienergia jaotussektori tarbeks Soome turule. Kliendibaasis ega toodetes ei olnud aruandeaastal märkimisväärsed muutusi, kuid siiski suudeti mõnevõrra ületada 2020. aasta tootmismahutu. Kurikka üksuses toodetud kvaliteetsetel alajaamadel on Soomes jätkuvalt hea maine ja pika tegevusaja jooksul on välja kujunenud kindel lojaalne kliendibaas.

Soomes tootmisüksuste edasised eesmärgid on seotud materjali ja komponentide tarneraskuste ületamise, tellimuste õigeaegse täitmise ning müügimahtude kasvatamisega. Samuti on fookuses sisendhindade muutuste jälgimine ja efektiivsuse tõstmine.

Tootmine Leedus

Leedus asuv tütarettevõtte Harju Elekter UAB kuulub kontserni alates 2003. aastast. Ettevõtte fookus on suunatud toodete ja lahenduste välja töötamisele ja lepingulisele tootmisele süsteemiintegraatorite jaoks merendus- ja tööstussektoris, tarnides spetsiaalselt kliendi tarbeks välja töötatud energiajaotuse ja sagedusinverteri lahendusi. Ettevõtte peakontor ja tootmiskompleks asuvad Leedus Panevėžys. Ettevõttes töötas 31. detsembri seisuga 256 (2020: 223) inimest ning aruandeaastal keskmiselt 232 (2020: 235) inimest.

Aruandeaastal tootmissegmendi Leedus teenitud müügitulu oli 25,7 (2020: 28,0) miljonit eurot, vähenedes aastaga 8,2%. Pärast 2019. aasta hüppelist kasvu on müügitulu langenud nii 2020. kui ka 2021. aastal. Müügitulu vähenemist on peamiselt mõjutanud pandeemia heitlikest majanduslikest

oludest tingitud klientide poolne tellimuste edasilükkamine või muutmine 2020. aastal. Sellele lisandusid 2021. aastal ettenägematus mahus võimendunud komponentide tarneraskused. Panevėžyses asuva tehase toodangust 99% eksporditi aruandeaastal üle maailma erinevatesse sihtriikidesse, millest olid olulisemad Norra, Saksamaa, Holland ja Soome.

Aruandeaastal teeniti 2/3 müügitulust projektipõhiste toodete ja teenuste väljaarendamisest, tootmisest ja müügist merendus- ja laevandussektorile. Tootesortimendis olid suurima osakaaluga erinevad sagedusmuundurseedmete süsteemid ning elektri- ja kontrollkilbid. Kvaliteetsete toodete pakkumine merendussektorile on väga tugevalt seotud ettevõtte kõrgetasemelise inseneritöö võimekusega, kuna tellimused on seotud peamiselt projekti- ja kliendikohaste

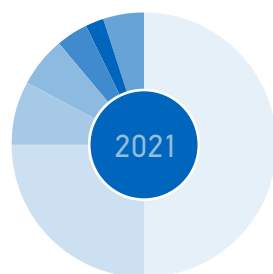
lahendustega, mida ei leidu standardkataloogides. Aruandeaastal suudeti kasvatada tooteportfelli, pakutavate teenuste valikut ning laienes ka kliendiportfell. Väljakutserohkeks kujunes komponentide ja materjalide kohati prognoosimatu saadavus, tarneaeg ja hinnamuutused. Aruandeaastal alustati koostööd ja planeerimist mitmete rahvusvaheliste suurkorporatsioonidega, kelle tellimuste täitmiseni loodetakse jõuda 2022. aastal.

Oluliseks verstapostiks 2021. aastal oli Panevėžyse tehase järjekordne laiendusetapi valmimine teises kvartalis, mille käigus kontori- ja tootmispind suurenes seniselt 8765 m²-lt 16 761 m²-le. Tehase laiendusse suunatud 5,5 miljoni euro suurune investeering võimaldab tulevikus kahekordistada ettevõtte tuluseid. Seoses tehase laiendusega investeeriti erinevatesse tootmisetappidesse – lisandusid uued lehtmaterjali töötlemis- ja laiendati jõuelektroonika testimiskeskust. Lõpusirgele jõudsid ka ettevalmistustööd uuele ERP tarkvarale üleminekus, mis realiseerus 2022. aasta alguses.

Lisaks aktiivsele müügitööle ja märkimisväärsetele investeeringutele panustati aruandeaastal jätkuvalt ka sisemiste protsesside arengusse, töötajate kvalifikatsiooni tõstmisse ja erinevatesse ühiskondlikesse tegevustesse. Aruandeaastal lõpetati edukalt ISO 27001 sertifitseerimine. Ühiskondlike tegevuste seas oli märkimisväärseks sammuks 2021. aasta augustis avatud akadeemia, kus koolitatakse ettevõtte praegusi ja tulevaseid töötajaid. Akadeemia loomise eesmärgiks on Leedu noortes insenerivaldkonna vastu huvi äratada ning olemasolevate töötajate kvalifikatsiooni tõsta.

Kokkuvõttes oli 2021. aasta Leedu tehase jaoks väga muutuste rohke. Järgnevatel aastatel on peamiseks eesmärgiks, lisandunud tootmisvõimekuse ja tugeva müügitöö põhjal, ärimahtude kasvatamine kõigil sihtturgudel ja -sektorites.

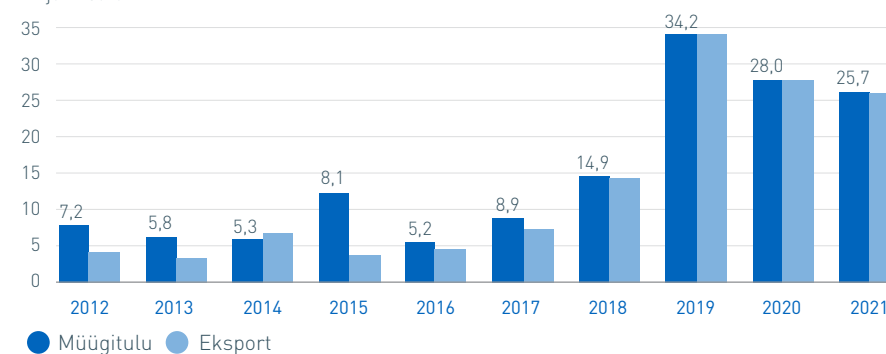
Leedu müügitulu turgude viisi

Norra	49,6%	(2020: 58,3%)
Saksamaa	25,8%	(2020: 6,1%)
Holland	8,4%	(2020: 14,1%)
Soome	6,0%	(2020: 3,1%)
Rootsi	3,8%	(2020: 6,1%)
Austria	1,6%	(2020: 4,7%)
Muud	4,8%	(2020: 7,6%)

Müügitulu Leedu tootmisüksuses

miljonit eurot

Tootmine Rootsis

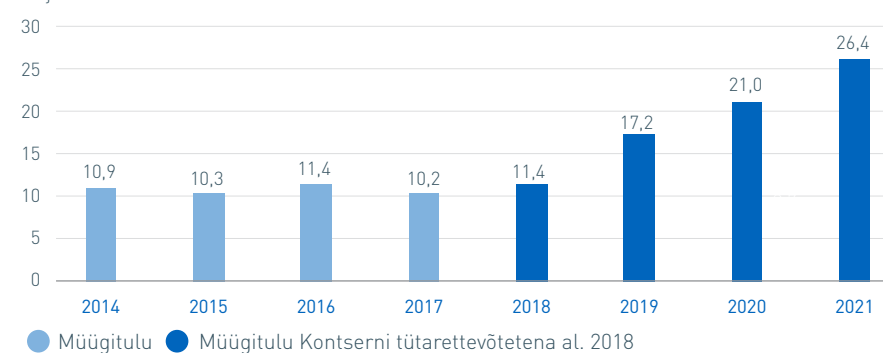

Tootmissegment Rootsis hõlmab tütarettevõtet Harju Elekter AB-d, mis on spetsialiseerunud energia tootmiseks ja jaotuseks vajalike kesk- ja madalpingelahenduste väljatöötamisele ning nende tarnimisele infrastruktuuri-, ehitus- ja taastuvenergia sektorile. Ettevõtte peakontor koos tootmis-, müügi- ja teenindusüksuse ning laoga paikneb Malmös. Ettevõtte insenertehnilisi lahendusi pakkuvad harukontorid asuvad Stockholmis ja Borlänges, mida toetavad piirkondlikud üksused Borås, Finspångis, Västerås ja Luleås. Ettevõttes töötas 31. detsembri seisuga 75 (2020: 68) inimest ja aruandeperioodil keskmiselt 74 (2020: 62) inimest.

Aruandeaasta müügitulu Rootsis oli 26,4 (2020: 21,0) miljonit eurot, mis on 25,7% rohkem võrreldes möödunud aastaga. Tegemist oli järjekorras kolmanda kiire kasvuaastaga. Rootsi üksus keskendub Rootsi turule,

Müügitulu Rootsi tootmisüksuses

miljonit eurot

kus müüdi 99,5% (2020: 96,2%) toodangust ja teenustest. Suuremateks kordaminekuteks aruandeaastal olid võidud E.ON Energidistribution AB ja Region Stockholm hangetel. Kliendilepingute täitmisel on peamisteks takistusteks osutunud vajalike komponentide õigeaegne saadavus ja märkimisväärsed hinnatõusud.

Aruandeaastal arendati mitmeid äriprotsesse, värvati juurde töötajaid. Äritegevuse laiendamise eesmärgil otsustati Rootsi tütarettevõtte erinevad üksused koondada – Västeråsi uus tehas, mille omanikuks saab Harju Elekter AB, valmib hiljemalt 1. novembriks 2022 ning Malmö uuele rendipinnale plaanitakse kolida 2022. aasta lõpuks. Rootsi tehaste ja tegevuse restruktureerimine võimaldab tõhusamat tootmist, madalamaid logistika kulusid ning paremat tarnekindlust klientidele, mis on Rootsis edaspidise kasumliku kasvu eelduseks.

2021. aastal lõppes edukalt uue raamatupidamistarkvara juurutamine ning alustati mitmeid projekte kontserni teiste toodete tutvustamiseks Rootsi turul.

Harju Elekter jätkab sihipärase müügitööga Rootsi suunal ning pärast 2020. aasta restruktureerimisi jätkab Harju Elekter AB kohalikul turul kontserni toodete edasimüüjana. Eestis toodetud toodete vahendusemüük Rootsi turule oli aruandeaastal 3,2 (2020: 4,9) miljonit eurot.

Järgmise aasta peamisteks eesmärkideks on struktuurimuutuste lõpule viimine ning uute tehaste valmimine ja sisseseadmine Malmös ja Västeråsis. Lisaks keskendutakse aktiivsele müügitööle ja ärimahtude kasvatamisele.

Kinnisvara

Kinnisvarasegменти tegevused hõlmavad tööstusliku kinnisvara arendamist, hooldust ja rentimist; kinnisvara ja tootmisvõimsuste ülalpidamisega seotud teenuseid; ning teenuste vahendamist.

Kinnisvara on klassifitseeritud eraldiseisevaks segmentiks, sest selle varade maht on rohkem kui 10% kontserni varade mahust. Segmenti tegevust korraldab AS-i Harju Elekter kinnisvaraosakond. Aruandeaasta lõpu seisuga töötas kinnisvaraosakonnas 6 (2020: 7) inimest.

Kontsern omab kinnistuid tööstusparkides Eestis (Keila, Allika ja Haapsalu), Soomes (Ulvila, Kerava, Kurikka) ja Leedus (Panevėžys), kokku 71,5 ha, millel asub 115,4 tuhat m² tootmis-, kontori- ja laopindasid. Kontsernivälistele klientidele renditakse pindu Keila, Allika ja Haapsalu tööstusparkides.

Aruandeaastal oli kinnisvara segmenti äritulu kokku 5,6 (2020: 5,0) miljonit eurot, millest kontserniväline müügitulu moodustas 3,8 (2020: 3,3)

miljonit eurot, andes konsolideeritud müügitulust 2,5% (2020: 2,2%). Kinnisvara segmenti müügitulust moodustas renditulu 82% (2020: 87%) ning kommunaal- ja muud teenused 18% (2020: 13%). Äritegevus oli aruandeaastal stabiilne, välja renditavate pindade vakantsus oli madal ning märkimisväärseid muutusi rentnike osas ei toimunud. Aruandeaasta kontserniväline müügitulu on kasvanud eelkõige tänu 2020. aasta lõpus Allika tööstuspargis valminud Laohotell II hoonele, mis on täielikult välja renditud. Kinnisvarasegmenti müügitulu teeniti aruandeaastal Eestist.

Aruandeperioodil investeeriti kinnisvarasegmentis 1,3 (2020: 3,1) miljonit eurot. AS Harju Elekter suurendas juulis taastuenergia tootmise suurendamiseks päikeseelektrijaamade portfelli, investeerides kaheksasse 64,8 kW installeeritud võimsusega päikeseelektrijaama.

Kuna turul on nõudlus tööstusliku kinnisvara rendipindade järele, siis jätkatakse kinnisvarasegmenti hoonete portfelli arendamist. Selleks sõlmiti aprillis ehitusleping AS-ga Ehitusfirma Rand ja Tuulberg Laohotell III ehitamiseks Allika tööstusparki. Lepingu järgi on ehituse maksumus 2,1 miljonit eurot. Harju Elektri kolmas tootmis- ja laoruumide kompleks valmib 2022. aasta maiks.

Muud tegevused

Muude tegevuste segmenti alla kuuluvad järgmised kontserni ettevõtted: Eestis AS Harju Elekter ja Energo Veritas OÜ, Soomes Telesilta Oy ning Rootsis Harju Elekter Services AB.

Muude segmenteerimata tegevuste kontserniväline müügitulu kokku oli aruandeaastal 15,4 (2020: 17,8) miljonit eurot, vähenedes aastaga 13%. Müük teistele tegevussegmentidele oli 0,2 (2020: 0,1) miljonit eurot. Muud tegevused moodustasid 10,1% (2020: 12,4%) kontserni konsolideeritud müügitulust.

Eesti

AS Harju Elekter on kontserni ematettevõtte. Ettevõtte tegevus jaotub kaheks: kinnisvara ja muud tegevused. Kinnisvaraga seotud tegevuste kõrval tegeleb ematettevõtte:

- kontserni ettevõtete koostöö koordineerimisega;
- nõukogu ja juhatuste kaudu tütarettevõtete strateegilise juhtimisega;
- kontserni rahavoogude juhtimisega;
- investeeringute planeerimise ja juhtimisega;
- äriarendus- ja arendustegevusega;
- kontserni ettevõtete toetamisega personali-, infotehnoloogia-, finants- ja kommunikatsioonialal.

Ematettevõtte muude tegevuste äritegevus moodustas konsolideeritud müügitulust 0,3% (2020: 0,3%). Ematettevõttes väljaspool kinnisvara-osakonda töötas aruandeperioodi lõpu seisuga 16 (2020: 16) inimest.

Muude tegevuste hulgas on AS-i Harju Elekter investeeringute juhtimine üks olulisemaid. Investeeringusportfell 31.12.2021 seisuga koosneb erinevatest noteeritud väärtipaberitest summas 2,9 (2020: 2,8) miljonit eurot, investeeringust OÜ-sse Skeleton Technologies Group summas 21,8 (2020: 8,8) miljonit eurot, SIA Energokompleksi summas 0,2 (2020: 0,3) miljonit eurot ja IGL-Technologies Oy-sse summa 0,25 miljonit eurot.

Energo Veritas OÜ fookus on suunatud projektijuhtimisel põhinevale müügi- ja kaubandustegevusele. Ettevõtte on müügikontorid/kauplused Tallinnas ja Tartus, mille vahendusel on korraldatud kontserni ja sellega seotud ettevõtete toodete ja muude elektriinstallatsioonitöödeks vajalike kaupade müük väiksema ja keskmise suurusega elektripaigaldusfirmadele ning jaeklientidele. Ettevõttes töötas 31.12.2021 seisuga 18 (2020: 19) inimest ning aruandeperioodi keskmine töötajate arv oli 17 (2020: 20).

Energo Veritas OÜ 2021. aasta müügitulu oli 9,6 (2020: 8,7) miljonit eurot.

Müügikasvule andis jätkuvalt suure panuse 2019. aastal valminud uus Tallinna müügiesindus ja keskladu ning 2020. aastal tehtud sisemised ümberstruktureerimised. Ettevõtte tugev müügitöö tagas müügitulu kasvu 9,6% (2020: 5,4%). Märtsis osutus Energo Veritas OÜ edukaks Enefit Connect OÜ hankes hermeetiliste jaotustrafode tarnimiseks. 12 miljoni euro suuruse kogumahuga raamleping sõlmiti 3 aastaks võimalusega pikendada 2 aasta võrra.

2022. aasta fookuses on veelgi aktiivsem müügitöö, eelkõige projektimüügi ja hangetel osalemise osas, ettevõtte efektiivsuse tõstmine ning tootesortimendi uuendamine.

Soome

Telesilta Oy on Soomes Uusikaupunkis 1978. aastal asutatud elektritööde ettevõtte, mis **on spetsialiseerunud laevade elektrisüsteemide projekteerimisele ning seadmete valmistamisele, paigaldamisele, seadistamisele ja hooldusele** Soome turul. Ettevõtte pakub klientidele spetsiifilisi lahendusi, omatoodete osakaal on marginaalne. Telesilta Oy kuulub kontserni 2017. aastast.

Ettevõttes töötas 31.12.2021 seisuga 33 (2020: 30) inimest ning aruandeperioodi keskmine töötajate arv oli 33 (2020: 29). Aruandeaasta müügitulu oli 6,0 (2020: 4,2) miljonit eurot, mis kasvas 45% võrreldes eelmise aastaga. Suur müügitulu kasv on tingitud viimastel aastatel tehtud edukast müügitööst ja sõlmitud lepingutest. Kasvu on aidanud toetada elektritööde üksuste võimekuse laiendamine Turu ja Rauma piirkonnas, kui 2020. aastal alustati Soome Piirivalve tarbeks ehitavate laevade elektritööde lepingu täitmisega. Telesilta Oy 2022. aasta eesmärkideks on olemasolevate kliendilepingute efektiivne täitmine ning tootmisvõimekuse kasvatamine.

Rootsi

2010. aastal loodud Harju Elekter Services AB-l aruandeaastal olulist tegevust ei olnud. 2020. aastal, pärast Rootsi üksuse ümberstruktureerimisi, lõpetati ettevõtte kasutamine eraldi müügiüksusena. Aruandeperioodil oli ettevõttes 1 (2020: 1) töötaja.

Aktsia ja aktsionärid

ISIN kood EE3100004250	Aktsia lühinimi HAE1T	Lihtaktsiate arv 18 018 555	Nimiväärtuseta aktsia arvestuslik väärtus 0,63 eurot	Noteerimise kuupäev 30.09.1997
----------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------	--	--

AS Harju Elekter on noteeritud Nasdaq Tallinn väärtpaperibörsil alates 30. septembrist 1997. Ettevõtte kõik aktsiad on börsil vabalt kaubeldavad ning iga aktsia annab võrdse hääle- ja dividendiõiguse. Harju Elektri aktsionärid on võrdsed ning eraldi hääleõigust käsitlevaid piiranguid või kokkuleppeid ei ole. Ettevõttele teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes mingeid piiranguid seoses väärtpaperite võõrandamisega ega muid spetsiifilisi kontrolliõigusi.

AS-i Harju Elekter nõukogu otsustas 19. juulil 2021 suurendada ettevõtte aktsiakapitali 175 565,25 euro võrra uute nimiväärtuseta lihtaktsiate väljalaskmise teel seoses töötajate optsiooniprogrammi realiseerimisega. Aktsiate märkimise aeg oli 16. juuli 2021 ja aktsiate väljalaske hind 3,49 eurot aktsia kohta. Kokku märgiti 278 675 lihtaktsiat arvestusliku väärtusega 0,63 eurot aktsia kohta. 28. juulil 2021 kanti äriregistrisse aktsiakapitali suurendamine, mille järgselt on AS-i Harju Elekter aktsiakapital 11,35 miljonit eurot, mis jaguneb 18,0 miljoniks nimiväärtuseta lihtaktsiaks.

Aktsia hind ja kauplemine

Möödunud investeerimisaasta oli positiivne kogu maailma aktsiaturgudel. 2020. aasta teises pooles alanud majanduse taastumine kandus üle

2021. aastasse, tõstes aktsiaturud rekordilisele tasemele. Globaalse aktsiaralli eesotsas olid USA ja Euroopa. Populaarseim aktsiaindeks S&P 500 tõusis 26,9% lõpetades aasta 4766,18 punktil. Energeetika ja kinnisvara olid sel aastal S&P 500 edetabelis parima tulemusega sektorid, kasvades kumbki üle 40%. Maailma suurimasse börsikontserni Nasdaq kuuluvate Balti börside koondindeks OMXBBGI kasvas aruandeaastal 42,0% 1568,82 punktini. Balti börsidest tõusis enim Tallinna börsi indeks 48,9%, millele järgnesid Leedu 18,3% ja Riia börsi indeks 12,1%-lise kasvuga. Tallinna börsi ettevõtete aktsiahinnad kasvasid paljude ettevõtete majandustulemuste paranemise tulemusel, kuid panuse andis ka üleüldine investeerimise populaarsuse kasv. Osade pankade otsus kaotada Balti aktsiatele kehtestatud tehingutasud ning pensioni II samba väljamaksetest kasvanud eraisikute säästud suurendasid huvi investeerimise vastu. 2021. aastal toimusid mitmed esmased avalikud aktsiate pakkumised ja kasvas börsi emitentide arv.

AS-i Harju Elekter aktsia sulgus aasta viimasel kauplemispäeval 7,44 euro tasemel, kasvades aastaga 43,6%. Kokku kaubeldi 2,0 (2021: 1,2) miljoni aktsiaga, sealhulgas tehingute maht kolmekordistus 15,85 miljoni euron. 31. detsembri seisuga oli aktsiahinna alusel ettevõtte turuväärtus 134,06 miljonit eurot.

Aktsia hind ja kauplemine

	2021	2020	2019	2018	2017
Keskmine aktsiate arv (tk)	17 855 220	17 739 880	17 739 880	17 739 880	17 739 880
Avamishind (eurot)	5,24	4,26	4,12	5,00	2,85
Kõrgeim hind (eurot)	10,50	5,26	5,20	6,68	5,08
Madalaim hind (eurot)	5,20	3,20	4,01	3,89	2,80
Sulgemishind (eurot)	7,44	5,18	4,21	4,12	5,00
Sulgemishinna muutus (%)	76,7	23,0	2,2	-17,6	76,7
Ettevõtte turuväärtus (miljonit)	134,06	91,89	74,68	73,09	88,70
Kaubeldud aktsiaid (tk)	2 048 865	1 160 598	531 415	1 100 773	1 349 617
Käive (miljonit eurot)	15,85	4,99	2,35	5,98	5,46
Puhaskasum aktsia kohta (eurot)	0,15	0,31	0,14	0,09	1,64
P/E suhe (kordaja)	51,13	16,52	30,07	45,78	⁽³⁾ 3,05
Dividend aktsia kohta (eurot)	⁽¹⁾ 0,14	0,16	0,14	0,18	0,24
Dividendimäär %	1,9	3,1	3,3	4,4	4,8
Dividend/puhaskasum %	96,2	51,0	100,9	206,6	⁽²⁾ 100,0

(1) – juhatuse ettepanek

(2) – tavapärasest puhaskasumist = emaettevõtte omanike puhaskasum miinus ühekordne tulu PKC Group Oyj aktsiate müügist

(3) – arvestab kasumit erakorralisest investeeringu müügist 2017

AS-i Harju Elekter aktsia hind (eurodes) Nasdaq Tallinna Börsil ajavahemikus 31.12.2016–31.12.2021

Nasdaq Tallinn, www.nasdaqbaltic.com

AS-i Harju Elekter aktsia hinna muutus võrreldes aktsiaindeksite muutusega aastatel 2016–2021

Lisainfo: www.nasdaqbaltic.com/statistics/et/charts

Aktsionäride struktuur

Seisuga 31.12.2021 oli AS-il Harju Elekter 9387 aktsionäri. Aruandeperioodil on aktsionäride arv suurenenud 4303 võrra. AS-i Harju Elekter suurim aktsionär on kohalikul kapitalil põhinev AS Harju KEK, millele kuulub 30,9% ettevõtte aktsiakapitalist. Väliskapitali osalus on 13,7% (31.12.20: 14,4%). Seisuga 31.12.2021 kuulus ettevõtte nõukogu ja juhatuse liikmetele otse ning kaudse osaluse kaudu kokku 13,30% ettevõtte aktsiatest (lisa 16). AS-i Harju Elekter aktsionäride täielik nimekiri on leitav Nasdaq CSD kodulehel.

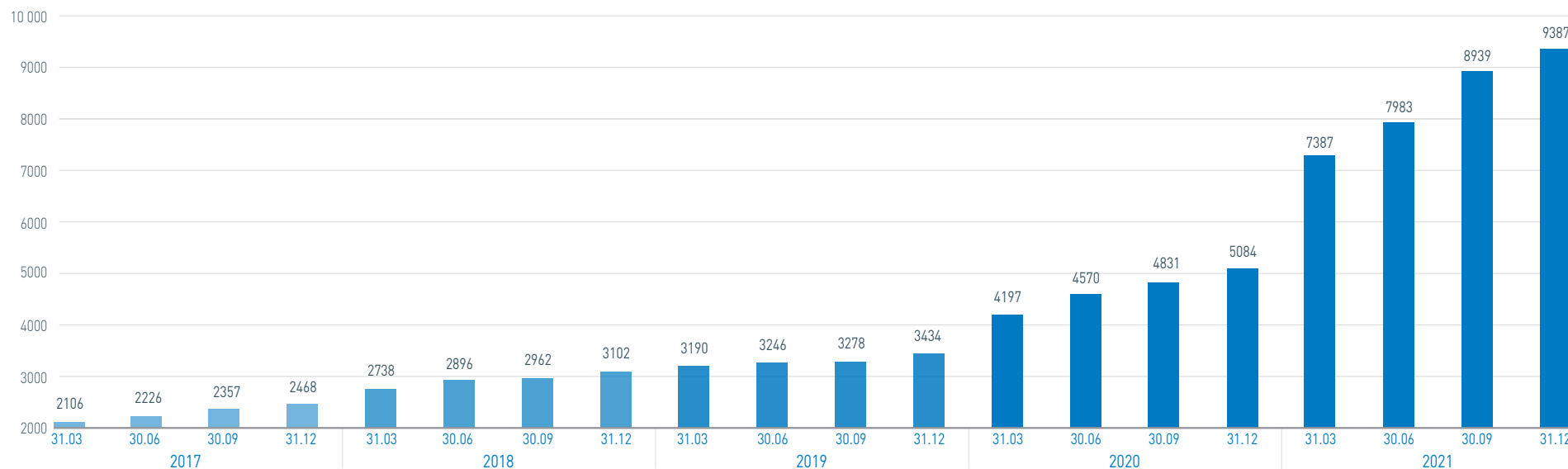
Aktsionäride jagunemine osaluse suuruse järgi

Osaluse suurus	Aktsionäride arv	Osa üldarvust %	Hääleõiguse %
Üle 10%	2	0,0	41,4
1,0 – 10,0%	8	0,1	21,0
0,1 – 1,0 %	53	0,6	15,1
alla 0,1%	9 324	99,3	22,5
Kokku	9 387	100,0	100,0

Üle 5% aktsionärid

31.12.2021	Osalus %
AS Harju KEK	30,90
ING Luxembourg S.A.	10,54
Endel Palla	6,97
Aktsionärid kelle osalus on alla 5%	51,59
Kokku	100,00

Aktsionäride arv

Aktsionäride jagunemine riikide lõikes, seisuga 31.12.2021:

RIIK	Kokku aktsionäride arv	Aktsionäride arv (tk)			Kokku aktsiate arv	Aktsiate arv (tk)			Kokku aktsiate osakaal	Aktsiate osakaal (%)		
		Juriidilised	Era	Pangad ja esindus-kontod		Juriidilised	Era	Pangad ja esindus-kontod		Juriidilised	Era	Pangad ja esindus-kontod
Eesti	9 245	759	8485	1	15 533 873	6 777 959	8 742 910	13 004	86,3	37,6	48,6	0,1
Luksemburg	2	-	1	1	1 900 284	0	516	1 899 768	10,5	0,0	0,0	10,5
Rootsi	11	-	7	4	251 293	0	979	250 314	1,4	0,0	0,0	1,4
Soome	57	-	56	1	111 186	18 215	0	92 971	0,6	0,1	0,0	0,5
Leedu	5	-	-	5	96 676	0	0	96 676	0,5	0,0	0,0	0,5
USA	4	-	2	2	42 575	0	1 510	41 065	0,2	0,0	0,0	0,2
Muud riigid	63	-	54	9	82 668	0	20 181	62 487	0,5	0,0	0,1	0,4
KOKKU	9 387	759	8 605	23	18 018 555	6 796 174	8 766 096	2 456 285	100,0	37,7	48,7	13,6

Dividendid

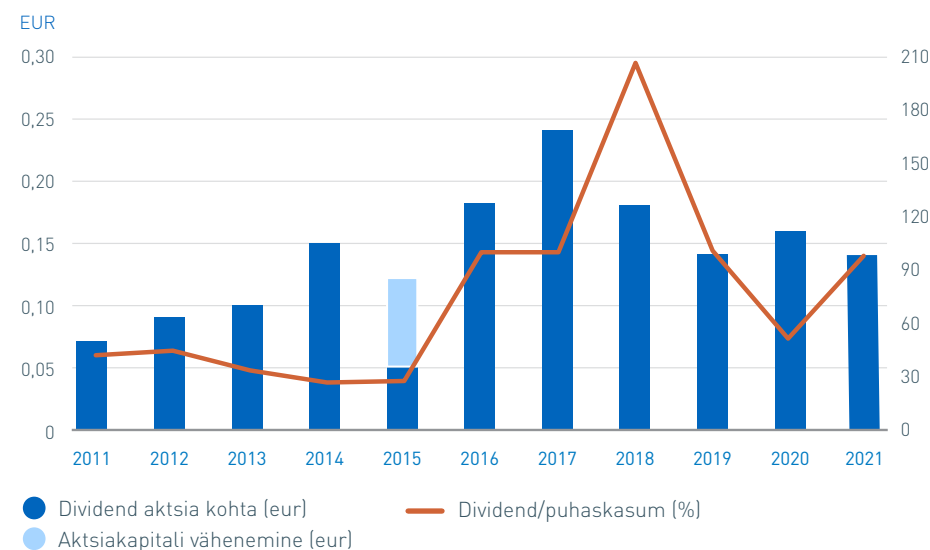
Kontserni dividendipoliitika järgi makstakse dividendideks vähemalt kolmandik tavapärasest majandustegevuse puhaskasumist. Tegelik dividendimäär sõltub aga kontserni rahavoogudest ning arenguperspektiividest ja nende finantseerimise vajadusest.

29. aprillil 2021 toimus AS-i Harju Elekter aktsionäride üldkoosolek, kus muuhulgas kinnitati kasumijaotuse ettepanek ning otsustati maksta aktsionäridele 2020. aasta eest dividende 0,16 eurot aktsia kohta, kokku 2,8 mln eurot. Dividendid kanti aktsionäride pangakontole 25. mail 2021.

Kooskõlastatult nõukoguga teeb juhatus ettepaneku maksta aktsionäridele dividendidena välja 0,14 eurot aktsia kohta, kokku 2,5 miljonit eurot, mis moodustab 96% 2021. aasta puhaskasumist.

Dividendide ajaloo ja suhtarvude kohta on esitatud info tabelis Aktsia hind ja kauplemine.

Väljamaksed omakapitalist

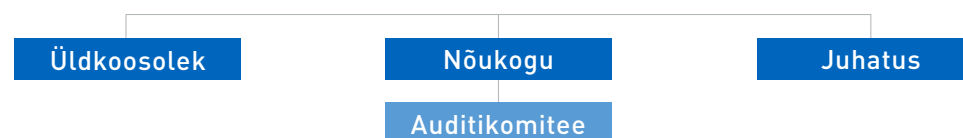
Hea ühingujuhtimise tava aruanne 2021

Üldkoosolek	65
Juhatus	66
Nõukogu	68
Juhatuse ja nõukogu koostöö	72
Mitmekesisuspoliitika	72
Teabe avaldamine	72
Finantsaruandlus ja auditeerimine	73
Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed	73
Auditikomitee	73

Hea Ühingujuhtimise Tava on juhiste ja soovituslike reeglite kogum, mis on mõeldud järgimiseks eelkõige börsiettevõtetele. Harju Elekter järgib Hea Ühingujuhtimise Tava, välja arvatud juhul, kui käesolevas aruandes on märgitud teisiti.

AS Harju Elekter on aktsiaselts, mille juhtimisorganid on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Aktsionäride õiguste teostamine

Aktsionäride üldkoosolek on AS-i Harju Elekter kõrgeim juhtimisorgan, mille pädevuses on muuhulgas põhikirja ja aktsiakapitali muutmine, nõukogu liikmete valimine ja tagasikutsumine, audiitori nimetamine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine ning muude põhikirjas ja seaduses ettenähtud küsimuste otsustamine.

Igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul, võtta üldkoosolekul sõna päevakorras esitatud teemadel ning esitada põhjendatud küsimusi ja teha ettepanekuid. Aktsionär võib üldkoosolekust osa võtta ja koosolekul hääletada isiklikult või volitatud esindaja kaudu.

Harju Elektri iga aktsia annab võrdse hääle- ja dividendiõiguse. Kõik aktsionärid on võrdsed ning eraldi hääleõigust käsitlevad piirangud ja kokkulepped puuduvad. Harju Elektrile teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes piiranguid seoses väärtpaberite võõrandamisega ega muid spetsiifilisi kontrolliõigusi.

Üldkoosoleku kokkukutsumine ja avaldatav teave

Korraline üldkoosolek toimub üks kord aastas hiljemalt kuue kuu jooksul pärast ettevõtte majandusaasta lõppemist. Erakorralise üldkoosoleku kutsub juhatus kokku vastavalt seaduses sätestatud juhtudel ja korras. Korralise üldkoosoleku toimumisest teatab juhatus ette vähemalt kolm nädalat.

Harju Elekter avalikustas korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teate 31. märtsil 2021 Nasdaq Tallinna börsi infosüsteemi kaudu, Finantsinspektsiooni ja oma veebilehel ning 1. aprillil 2021 Äripäevas. Aktsionäridel oli võimalus esitada küsimusi ja teha erinevaid ettepanekuid päevakorras nimetatud teemade kohta üldkoosoleku kokkukutsumise

teates esitatud e-posti aadressil. Majandusaasta aruande ja muude asjakohaste dokumentidega said aktsionärid tutvuda Harju Elektri veebilehel ning ettevõtte asukohas Keilas. 2021. aastal aktsionärid korralise üldkoosoleku eel küsimusi ja ettepanekuid päevakorras nimetatud teemade kohta ei esitanud.

Üldkoosoleku läbiviimine

Üldkoosolek on pädev otsuseid vastu võtma, kui kohal on üle poole aktsiatega esindatud häälest. Üldkoosoleku otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud üle poole üldkoosolekul esindatud häälest juhul, kui seadusega ei ole ette nähtud suurema häälteenamusega nõuet.

AS-i Harju Elekter 2021. aasta aktsionäride korraline üldkoosolek toimus 29. aprillil LaSpa konverentsikeskuses Laulasmaal. Selleks, et koroonaviiruse põhjustatud haiguse COVID-19 pandeemia oludes minimeerida üldkoosolekul viibivate isikute hulka, võimaldas juhatus aktsionäridel hääletada üldkoosoleku päevakorras olevaid punkte enne üldkoosolekut e-posti või posti teel ning enne üldkoosolekut hääletanud aktsionärid loeti üldkoosolekul osalevaks ja aktsionäriks kuuluvate aktsiatega esindatud hääled arvestati üldkoosoleku kvoorumis hulka. Enne koosolekut hääletas 16 aktsionäri.

Koosolek viidi läbi eesti keeles. Koosolekut juhatas jurist Ursula Joon ja protokollis kontserni finantsaruandluse juht Merili Pärnpuu. Koosolekul osalesid nõukogu esimees ja juhatuse esimees ning koosoleku protokollitõestanud Tallinna notar Reeli Eelmets. Üldkoosolekul ei osalenud audiitor. Üldkoosolekust võttis osa 36 aktsionäri või nende volitatud esindajat, kes esindasid 59,76% häälte üldarvust.

Aktsionäridel oli võimalik osaleda ka korralist üldkoosolekut kajastaval veebiseminaril, millele oli registreerunud 29 osalejat. Veebiseminar avalikustati nii ettevõtte veebilehel www.harjuelekter.com kui ka Nasdaq Baltic youtube.com kontol.

Üldkoosolek kinnitas 2020. majandusaasta aruande ja kasumijaotuse ning otsustas maksta aktsionäridele 2020. aasta eest dividende 0,16 eurot aktsia kohta, kokku 2,8 miljonit eurot. Valiti audiitor järgneva kolmeks aastaks, muudeti põhikirja ja kinnitati 2021–2022 aktsiaoptsiooni programm. Üldkoosolekul tehtud otsused avalikustati Nasdaq Tallinna börsi infosüsteemis, Finantsinspektsiooni kui ka ettevõtte veebilehel.

Juhatus

Juhatus ülesanded

Juhatus on AS-i Harju Elekter juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ettevõtte igapäevategevust kooskõlas seaduse ja põhikirja nõuetega. Iga juhatuse liige võib ettevõtet esindada kõigis õigustoimingutes. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil ja tegema igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt, lähtudes Harju Elektri ja aktsionäride parimatest huvidest ning jättes kõrvale isiklikud huvid.

Juhatus koosseis ja tasu

Juhatus koosneb ühest kuni viiest liikmest. Juhatus liikmed valib nõukogu kolmeks aastaks. Juhatus liikme valimiseks on vajalik tema nõusolek. Juhatus esimehe määrab ettevõtte nõukogu.

Alates 04.05.2020 on AS-i Harju Elekter juhatus kaheliikmeline. Juhatus esimees Tiit Atso tegeleb kontserni üldise ja strateegilise juhtimisega, samuti on tema vastutusvaldkondadeks igapäevane äritegevus ja kontserni finantsküsimumused. Juhatus liige Aron Kuhi-Thalfeldt vastutab ettevõtte kinnisvara- ja energeetikavaldkonna eest. Juhatus liikmed ei ole teiste emitentide juhatuse ega nõukogu liikmed. Juhatus liikmed osalevad kontserni tüdarettevõtete juht- ja kontrollorganite töös.

Juhatus liikmetele makstakse põhitasu vastavalt juhatuse liikme lepingule. Nõukogu vaatab juhatuse liikmete põhitasu üle kord aastas. Tulemustasu määraks juhatusele on 0,75% Harju Elektri kontserni

konsolideeritud ärikasumist. Tulemustasu makstakse välja kahes osas: I poolaasta tulemustasu 80% ulatuses pärast I poolaasta tulemuste selgumist, II poolaasta tulemustasu, koos eelnevalt moodustatud 20% reserviga pärast auditeeritud majandusaasta tulemuste selgumist. Juhatus liikmetele makstav aasta tulemustasu on 1,0% konsolideeritud puhaskasumist. II poolaasta ja aasta tulemustasu väljamaksmine kooskõlastatakse nõukoguga ja makstakse välja pärast kontserni aastaaruande auditeerimist. Tulemustasude suurus on võrdeline põhitöötasu osatähtsusega põhitöötasude kogusummast.

Juhatus liikmetel on õigus saada lahkumishüvitist kuni kaheksa kuu juhatuse liikme tasu ulatuses. Hüvitist ei maksta, kui juhatuse liige kutsutakse nõukogu poolt tagasi või jäetakse ametiaeg pikendamata seoses lepingus sätestatud konfidentsiaalsuskohustuse ja/või konkurentsikeelu rikkumise või muu lepingus või seaduses sätestatud kohustuse rikkumise tõttu.

Juhatus liikmetele 2021. aastal makstud brutotasud:

EUR	Põhitasu	Tulemustasu	Brutotasu kokku
Tiit Atso	131	40	171
Aron Kuhi-Thalfeldt	86	33	119

Juhatus liikmetele kuuluvad aktsiaoptsioonid seisuga 31.12.2021:

	Kogus	Aktsia ostuhind märkimisel (EUR)	Märkimise tähtaeg
Tiit Atso	8 000	3,98	15.07.2022
Aron Kuhi-Thalfeldt	8 000	3,98	15.07.2022
Tiit Atso	10 000	4,44	14.07.2023
Tiit Atso	10 000	4,5	25.06.2025
Aron Kuhi-Thalfeldt	10 000	4,5	25.06.2025

2021. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte juhatuse liikmetele otse ja kaudsete osaluste kaudu kokku 0,14% (2020: 0,06%) ettevõtte aktsiatest (lisa 16).

Juhatuse liikmed seisuga 31.12.2021:

TIIT ATSO
juhatuse esimees

HARIDUS:

Tallinna Tehnikaülikool, sotsiaalteaduste magister
(linna- ja keskkonnaökonoomika)

KARJÄÄR:

2020 – AS Harju Elekter, juhatuse esimees
2016 – 2020 AS Harju Elekter, kontserni finantsjuht, juhatuse liige
2015 – 2016 AS Harju Elekter, kontserni finantsjuht
2014 – 2015 AS Harju Elekter, peaökonomist
2012 – 2014 AS Viru Keemia Grupp, arendusprojektide finantsjuht

OSALEMINE ÄRIÜHINGUTE JUHTORGANITES:

Nõukogu esimees: AS Harju Elekter Elektrotehnika, AS Harju Elekter Teletehnika, Energo Veritas OÜ

Nõukogu liige: OÜ Skeleton Technologies Group

Juhatuse esimees: Harju Elekter UAB, Telesilta Oy, Harju Elekter AB, Harju Elekter Services AB

Juhatuse aseesimees: Harju Elekter Oy

Juhatuse liige: Harju Elekter Kiinteistöt Oy, Holm Capital OÜ, Holm Kinnisvara OÜ

Seisuga 31.12.2021 omab Tiit Atso

7500 Harju Elektri aktsiat.

Tema otsene osalus on 0,04%, kaudset osalust ei oma.

ARON KUHI-THALFELDT
juhatuse liige

HARIDUS:

Tallinna Tehnikaülikool, elektroenergeetika magister

KARJÄÄR:

2016 – AS Harju Elekter, juhatuse liige
2007 – AS Harju Elekter, kinnisvara- ja energeetikateenistuse juht
2003 – 2007 AS Harju Elekter, ehitus- ja energeetikateenistuse insener

OSALEMINE ÄRIÜHINGUTE JUHTORGANITES:

Juhatuse esimees: Harju Elekter Kiinteistöt Oy

Seisuga 31.12.2021 omab Aron Kuhi-Thalfeldt

18 029 Harju Elektri aktsiat.

Tema otsene osalus on 0,10%, kaudset osalust ei oma.

Huvide konflikt

Juhatuse liikmed hoiduvad huvide konfliktidest ning järgivad konkurentsikeelu nõudeid. Juhatuse liikmel on kohustus teavitada Harju Elektri teist juhatuse liiget ja nõukogu esimeest juhatuse liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule tehtud ärielistest pakkumistest, mis on seotud ettevõtte majandustegevusega. Nõukogu otsustab Harju Elektri ja tema juhatuse liikme või tema lähedase või temaga seotud isikuga tehtavate ettevõtte jaoks oluliste tehingute tegemise ja määrab selliste tehingute tingimused. 2021. aastal ei toimunud selliseid tehinguid.

Harju Elektri juhatuse liige ei nõua ega võta isiklikul eesmärgil kolmandatelt isikutelt seoses oma tööga vastu raha ega teisi hüvesid ega tee kolmandatele isikutele õigusvastaseid või põhjendamatuid soodustusi emitendi nimel. 2021. aastal ei esinenud huvide konflikte.

Nõukogu

Nõukogu ülesanded

Nõukogu planeerib ettevõtte tegevust, korraldab selle juhtimist ja teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu annab juhatusele korraldusi ettevõtte juhtimise korraldamisel. Nõukogu otsustab kontserni arengustrateegia ja investeerimispoliitika üle, kinnisasjade tehingute teostamise ning juhatuse poolt koostatud investeeringute ja aastaeelarve vastuvõtmise. Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord kvartalis. Nõukogu koosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa üle poole nõukogu liikmetest.

2021. aastal toimus 10 nõukogu koosolekut ning 1 nõukogu otsuse vastuvõtmine ilma koosolekut kokku kutsumata. Kõik nõukogu liikmed võtsid osa toimunud koosolektest ja otsuse vastuvõtmisest.

Nõukogu koosseis ja tasu

AS-i Harju Elekter nõukogul on põhikirja järgi kolm kuni viis liiget. Nõukogu liikmed valib üldkoosolek viieks aastaks. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

Aktsionäride korraline üldkoosolek valis 27.04.2017 aktsiaseltsile viieaastaseks perioodiks viieliikmelise nõukogu järgmises koosseisus: Endel Palla (esimees), Arvi Hamburg, Aare Kirsme, Triinu Tombak ja Andres Toome. Nõukogu viiest liikmest kaks – Arvi Hamburg ja Triinu Tombak – on sõltumatud liikmed. Nõukogu liikmete volitused kehtivad kuni 03.05.2022.

Aktsionäride üldkoosolek määras nõukogu liikme tasuks 1 000 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasuks 1 600 eurot kuus. Lisaks määrati nõukogu liikme koosolekul osalemise tasuks 200 eurot, mida ei maksta, kui nõukogu liige osaleb koosolekul telefoni teel. Tegevjuhtkonnas töötavale nõukogu liikmele makstakse tulemustasu ühistel alustel juhatuse liikmetega.

Nõukogu liikmete volituste lõppemisel või lõpetamisel ei teki kontsernil hüvitise maksmise kohustust. Erand on nõukogu esimees, kellel on õigus saada lahkumishüvitist arendusdirektori kuue kuu ametipalga ulatuses.

Nõukogu liikmetele 2021. aastal makstud brutotasud:

EUR'000	Põhitasu	Tulemus- tasu	Koosolekul osalemise tasu	Auditi komitee liikmetasu	Kokku brutotasud
Endel Palla	31*	12*	4	0	47*
Triinu Tombak	12	0	2	3	17
Aare Kirsme	12	0	2	0	17
Andres Toome	12	0	2	3	19
Arvi Hamburg	12	0	2	0	14

*sisaldab arendusdirektori töölepingujärgset tasu ning tulemustasu.

Nõukogu liikmetele kuuluvad aktsiaoptsioonid seisuga 31.12.2021:

	Kogus	Aktsia ostuhind märkimisel (EUR)	Märkimise tähtaeg
Endel Palla	8 000	3,98	15.07.2022
Triinu Tombak	8 000	3,98	15.07.2022
Aare Kirsme	8 000	3,98	15.07.2022
Andres Toome	8 000	3,98	15.07.2022
Arvi Hamburg	8 000	3,98	15.07.2022
Endel Palla	10 000	4,44	14.07.2023
Triinu Tombak	10 000	4,44	14.07.2023
Aare Kirsme	10 000	4,44	14.07.2023
Andres Toome	10 000	4,44	14.07.2023
Arvi Hamburg	10 000	4,44	14.07.2023

2021. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte nõukogu liikmetele otse ja kaudsete osaluste kaudu kokku 13,16% (2020: 9,45%) ettevõtte aktsiatest (lisa 16).

Nõukogu liikmed seisuga 31.12.2021:

ENDEL PALLA
nõukogu esimees

HARIDUS:

Tallinna Polütehniline Instituut, elektroonikainsener

KARJÄÄR:

1999 – AS Harju Elekter nõukogu esimees/
arendusdirektor
1983 – 1999 Harju Elekter, sh 1991–1999 AS Harju
Elekter peadirektor/juhatuse esimees
1969 – 1983 Harju KEK elektriseadmete tootmise juht

OSALEMINE ÄRIÜHINGUTE JUHTORGANITES:

Nõukogu liige: AS Harju Elekter Elektrotehnika,
AS Harju Elekter Teletehnika, AS Entek

Juhatuse liige: Harju Elekter Oy, Tallinna Direktorite Klubi

Seisuga 31.12.2021 omab Endel Palla

1 256 500 Harju Elektri aktsiat.
Tema otsene osalus on 6,97% ja kaudne 4,00%.

TRIINU TOMBAK
nõukogu liige

HARIDUS:

Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond

KARJÄÄR:

2014 – TH Consulting OÜ, juhataja
2013 – 2019 mõttekoja Praxis nõukogu liige
(sh 2015–2017 nõukogu esimees)
2001 – 2009 Maaüldmapank, kirjastuse osakond, konsultant,
alates 2006 elektrooniliste andmebaaside ja
e-raamatukogu müügijuht
1993 – 1998 Eesti Investeerimispank, Optiva Pank,
laenuosakond, investeerimisosakond

OSALEMINE ÄRIÜHINGUTE JUHTORGANITES:

Juhatuse liige: Eesti Sulgpalliliit

Seisuga 31.12.2021 omab Triinu Tombak

15 000 Harju Elektri aktsiat.
Tema otsene osalus on 0,08%, kaudset osalust ei oma.

ANDRES TOOME
nõukogu liige

HARIDUS:

Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond

KARJÄÄR:

1999 – OÜ Tradematic, juhataja
1992 – 1999 Eesti Pank, Eesti Investeerimispank,
Optiva Pank ja Sampo Pank Eesti,
investeerimisosakonna juhataja

OSALEMINE ÄRIÜHINGUTE JUHTORGANITES:

Nõukogu liige: AS Harju KEK, AS Entek, AS Laagri
Vara, OÜ KEK Kinnisvara, Proformex OÜ, OÜ Tarbus
Kinnisvara, AS Tallinna Olümpiapurjespordikeskus,
Valdmäe Tööstuspark OÜ, Hoiupanga Töötajate
Aktiaselts, H11 OÜ, Baltlink-Valduse Aktiaselts
Juhatuse liige: Harju Elekter UAB, Harju Elekter AB,
OÜ Tradematic, 30pluss OÜ, Hermes Worldwide OÜ,
Ladina Kvartali Kinnisvara OÜ, Osaühing M50, Tradematic
KV OÜ, OÜ Sherwood

Seisuga 31.12.2021 omab Andres Toome

37 500 Harju Elektri aktsiat.
Tema otsene osalus on 0,21% ja kaudne osalus 0,33%.

ARVI HAMBURG

nõukogu liige

HARIDUS:

Tallinna Tehnikaülikool, energia ja geotehnoloogia doktor

KARJÄÄR:

2012 – euroinsener
 2003 – volitatud elektriinsener
 2018 – Vanalinna Hariduskolleegiumi tehnoloogiaõpetaja
 2017 – 2020 Tallinna Tehnikaülikool, külalisprofessor
 2012 – 2016 Tallinna Tehnikaülikool, professor, Energeetikateaduskonna dekaan
 2006 – 2020 Euroakadeemia, õppejõud, professor
 2006 – 2011 Tallinna Tehnikaülikool, külalisõppejõud
 2001 – 2011 AS Eesti Gaas, nõunik
 1992 – 2001 EV Majandusministeerium, asekancler, ministri nõunik
 1990 – 1992 EV Tööstus- ja Energeetikaministeerium, ministri asetäitja
 1987 – 1990 Eesti Energia, peadirektori asetäitja
 1986 – 1987 Eesti Energiajärelvalve, peainsener
 1966 – 1986 Põhja Kõrgepingevõrgud, al 1982 direktori asetäitja

OSALEMINE ÄRIÜHINGUTE JUHTORGANITES JA ÜHISKONDLIK TEGEVUS:

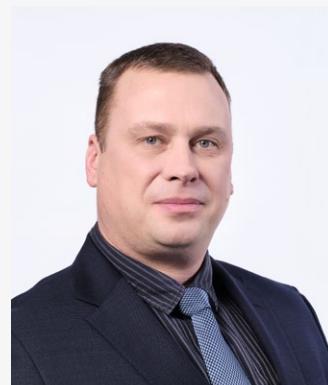
Nõukogu liige: AS Ecomatic, SA Eesti Teadus- ja Tehnikamuuseumi algatajad, SA TTÜ traditsioonide väärtustamine

Juhatus liige: Eesti Elektroenergeetika Selts, MTÜ Eesti Klubi, Maailma Energeetikanõukogu Eesti Rahvuskomitee

Seisuga 31.12.2021 omab Arvi Hamburg

7500 Harju Elektri aktsiat.

Tema otsene osalus on 0,04%, kaudset osalust ei oma.

AARE KIRSME

nõukogu liige

HARIDUS:

TÜ Õigusinstituut, õigusteaduse eriala

KARJÄÄR:

2012 – AS Harju KEK, nõukogu liige
 2002 – 2011 AS Devest, jurist
 2000 – 2013 AS Harju KEK, juriidiline konsultant
 1998 – 1999 Maa-amet, jurist

OSALEMINE ÄRIÜHINGUTE JUHTORGANITES:

Nõukogu esimees: OÜ KEK Kinnisvara

Nõukogu liige: AS Harju KEK, AS EKE, AS Harju Elekter, OÜ Valdmäe Tööstuspark, AS Laagri Vara, H11 OÜ

Juhatus liige: OÜ Kirschmann, OÜ Devest Kaubandus, Kindluse Kodud OÜ, Helicraft OÜ, Silvertec OÜ

Seisuga 31.12.2021 omab Aare Kirsme

235 750 Harju Elektri aktsiat.

Tema otsene osalus on 1,31% ja kaudne 0,21%.

Huvide konflikt

Nõukogu liikmed hoiduvad huvide konfliktidest ning järgivad konkurentsikeelu nõudeid. Nõukogu liige eelistab oma tegevuses nõukogu liikmena emitendi huvisid isiklikele või kolmanda isiku huvidele. Nõukogu liige ei kasuta isiklikes huvides ärilisi pakkumisi, mis on suunatud emitendile. Nõukogu koosolekul, kui otsustatakse nõukogu liikme ja Harju Elektri vahelise tehingu tegemiseks nõusoleku andmist või kui sarnane huvide konflikt on tingitud tehingust nõukogu liikmega seotud osapoollega, nõukogu liige ei hääleta. Vastavaid huvide konflikte 2021. aastal ei esinenud. Samuti ei tehtud 2021. aastal Harju Elektri ning nõukogu liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel olulisi tehinguid.

Juhatus ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad AS-i Harju Elekter huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad kontserni tegevuse planeerimist ja äritegevust ning juhib eraldi tähelepanu olulistele muutustele Harju Elektri äritegevuses. Juhatus on kutsutud osalema nõukogu koosolekutel. Juhatus edastab nõukogule andmed, sh finantsaruanded, piisava ajavaruga enne nõukogu koosoleku toimumist. Ettevõtte juhtimisel lähtutakse seadusest, põhikirjast, aktsionäride ja nõukogu koosolekute otsustest ja püstitatud eesmärkidest.

Mitmekesisuspoliitika

Raamatupidamiseseaduse § 24² lg 4 kohaselt peab suurettevõtja, kelle emiteeritud hääleõigust andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, ühingujuhtimise aruandes kirjeldama äriühingu juhatuses ja kõrgemas juhtorganis ellu viidavat mitmekesisuspoliitikat ning selle rakendamise tulemusi aruandeaastal. Kui mitmekesisuspoliitikat aruandeaastal rakendatud ei ole, tuleb selle põhjuseid selgitada ühingujuhtimise aruandes.

AS Harju Elekter ei ole pidanud oluliseks koostada mitmekesisuspoliitikat käsitlevat dokumenti ja inimeste valimisel ja nimetamisel kõrgematesse juhtorganitesse lähtutakse esmajärjekorras võimalikust lisandväärtusest, mida nad kontserni juhtimisse oma teadmiste, oskuste ja varasema töökogemusega kaasa toovad, ning sobivusest. Kedagi ei diskrimineerita tema vanuse, soo, usu, päritolu või muude veendumuste tõttu.

Teabe avaldamine

Börsiettevõtteks lähtub AS Harju Elekter avatuse ja aktsionäride võrdse kohtlemise põhimõttest. Börsireglemendis nõutav teave avaldatakse regulaarselt kooskõlas tähtaegadega, seejuures lähtub ettevõtte põhimõttest mitte avaldada ettevaatavaid prognoose – kajastatakse ja kommenteeritakse üksnes toimunud faktilist infot. Kogu avalikustatav teave avaldatakse eesti ja inglise keeles Nasdaq Tallinna börsi, ettevõtte ja Finantsinspektsiooni veebilehel.

Aktsionäride ja avalikkuse operatiivseks teavitamiseks on ettevõttel koduleht, mis sisaldab börsiteateid, majandusaruandeid, infot juhatuse ja nõukogu koosseisu ning audiitori kohta, samuti ülevaadet kontsernist, selle ajaloost, toodetest ja muust olulisest.

Erinevalt HÜT punktist 5.3 on ettevõtte juhatuse seisukohal, et strateegia kuulub ettevõtte ärisaladuste hulka ning ei kuulu avalikustamisele. Üldised suunad ja olulised teemad on välja toodud juhatuse tegevusaruandes.

Ettevõtte ei pea oluliseks HÜT punkti 5.6 kohaselt eri aktsionäride kohtumiste aja- ja päevakorragaafiku pidamist, sest kohtumistel piirduks juba avalikustatud teabega. Ettevõtte lähtub oma tegevuses alati aktsionäride võrdse kohtlemise põhimõttest. Kohustuslik, oluline ja hinnatundlik teave avalikustatakse esmalt Nasdaq Tallinna börsisüsteemis ja Finantsinspektsiooni kodulehel ning ettevõtte kodulehel. Lisaks on igal aktsionäril õigus küsida ettevõttelt vajadusel lisainfot ja kokku leppida kohtumisi. See reegel kehtib kõigi kohtumiste korral, ka vahetult enne finantsaruandluse avalikustamist.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

ASi Harju Elekter konsolideeritud raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas rahvusvaheliste finantsarvestuse standarditega (IFRS, International Financial Reporting Standards), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Finantsaruandluse protsesside eesmärk on tagada kontserni ühtne ja usaldusväärne aruandlus, mis on kooskõlas seadusandluse ja teiste kehtivate nõuetega. Aruandlusega seotud protsesse viib läbi kontserni finantsaruandluse juht. Aruandluse põhimõtted on kindlaks määratud kontserni sise-eeskirjade, töötajate ametijuhendite ja valdkonnapõhiste juhenditega. Vajadusel kaasatakse väliseid eksperte, samuti arvestatakse tegevuses teiste väliste auditite ja kontrollidega.

Protsessidega seotud riskikohtade tuvastamine ning sisekontrollisüsteemide täiendamine ja arendamine toimub pidevalt. Sisekontrollisüsteemide toimimise üle teostab järelevalvet kontserni siseaudiitor. Pidevalt jälgitakse muutusi seadusandluses ja nõuetes ning analüüsitakse muutuste mõju kontsernis kehtivatele sise-eeskirjadele ning põhimõtetele, mida vajadusel muudetakse. Läbiviidud auditite ja nõuandvate tööde kokkuvõtted esitatakse auditikomiteele ning olulisematest tähelepanekutest ja soovistest antakse jooksvalt ülevaade nõukogu koosolekul. Vähemalt kaks korda aastas tehakse nõukogule koondülevaate sisekontrolli tegevusest.

Ettevõtte riskide paremaks hindamiseks ja juhtimiseks koostavad kontserni ettevõtted järgneva majandusaastaks eelarve. Kinnitatud eelarvete jooksvat täitmist jälgitakse ning antakse regulaarselt ülevaadet nõukogu koosolekul.

AS Harju Elekter avalikustab kord aastas majandusaasta aruande ning majandusaasta jooksul kvartaalsed vahearuanded. Juhatuse poolt kinnitatud majandusaasta aruanne auditeeritakse, kiidetakse heaks nõukogu poolt ja kinnitatakse üldkoosoleku poolt.

Vastavalt 29. aprilli 2021. aasta aktsionäride üldkoosoleku otsusele auditeerib 2021.–2023. aastal AS-i Harju Elekter ja tema tütarettevõtteid AS PricewaterhouseCoopers; v.a Energo Veritas OÜ, mida auditeerib Baker Tilly Baltics OÜ ja Harju Elekter Services AB, mida auditeerib Allians Revision & Redovisning AB.

Teave audiitori kohta on kättesaadav ettevõtte kodulehel. Audiitori töö tasustatakse vastavalt lepingule, kes on 2021. a osutanud lepingujärgseid teenuseid ja teisi kindlustandvaid teenuseid. Tasu suurused on välja toodud raamatupidamisaruande [lisas nr 18](#).

Aruandeperioodil ei informeerinud audiitor nõukogu talle teatavaks saanud olulistest asjaoludest, mis võivad mõjutada nõukogu tööd ja emitendi juhtimist. Samuti ei teavitanud audiitor nõukogu ohust audiitori sõltumatusele või töö professionaalsusele. Audiitor andis nõukogu poolt moodustatud auditikomiteele kirjaliku ülevaate ettevõtte 2021. aasta auditeerimise käigust, tehtud tähelepanekutest ning muudest olulistest teemadest, mida arutati ettevõtte juhatusega.

Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed

Ettevõttes on vajalikud protseduurid reguleeritud eeskirjadega ja juhenditega ning praktilist vajadust täiendavate juhtimisorganite ja komiteede (sh töötasukomitee, nimetamiskomitee) loomiseks ei ole olnud.

Auditikomitee

2010. aastal moodustas aktsiaseltsi nõukogu seoses audiitoritegevuse seadusest tuleneva kohustusega ettevõttes auditikomitee, kelle ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandusteabe töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorikontrolli protsessi, audiitoritevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava audiitori sõltumatust ning esitada nõukogule ettepanekuid ja soovitusi seaduses sätestatud küsimustes. Auditikomitee on nõukogu järelevalvele alluv nõuandev organ.

AS-i Harju Elekter auditikomitee on kaheliikmeline. 2012. aastast kuuluvad komiteesse nõukogu liikmed Triinu Tombak (esimees) ja Andres Toome.

Tasustamisaruanne

Juhatus liikmete tasustamine 75

Käesolevas AS-i Harju Elekter tasustamisaruandes (aruandeperiood 01.01.2021 – 31.12.2021) avaldatakse teave AS-i Harju Elekter juhatuse liikmetele makstud töötasude ja hüvitiste kohta 2021. aastal.

AS-i Harju Elekter juhtorganite liikmetele tasu (põhi- kui lisatasu) määramisel võetakse arvesse ettevõttes kehtivat tava, strateegiat, lühi- ja pikaajalisi eesmärke, finantsnäitajaid ning iga juhtkonna liikme ülesandeid ja vastutust. Tasu peab olema konkurentsivõimeline, et hoida ametis professionaalseid ja pädevaid tippjuhte.

Seisuga 31.12.2021 on AS-i Harju Elekter nõukogu kinnitanud juhtorganite liikmete lisatasu määramise põhimõtted. Lisatasu määramise põhimõtted vaadatakse üle kord aastas ja vajadusel tehakse muudatused.

Tasustamispoliitika eesmärgiks on tagada ettevõtte pikaajaliste eesmärkide ja huvide kaitse ning jätkusuutlikkus.

Tasustamisaruanne koostatakse esmakordselt ja esitatakse aktsionäridele kinnitamiseks aktsionäride korralisel üldkoosolekul.

Käesolev tasustamisaruanne on majandusaasta aruande lahutamatu osa.

Juhatusel liikmete tasustamine

Juhatusel liikmetele makstakse tasu vastavalt juhatusel liikme lepingule. Juhatusel liikme töötasu määratakse nõukogu otsusega. Juhatusel liikmete töötasu vaadatakse üle kord aasta. 2021. aastal korregeeriti juhatusel liikmete töötasu.

Tulemustasu määraks juhatusel liikmele on 0,75% Harju Elektri kontserni konsolideeritud ärikasumist. Tulemustasu makstakse välja kahes osas:

1. I poolaasta tulemustasu 80% ulatuses pärast I poolaasta tulemuste selgumist;
2. II poolaasta tulemustasu, koos eelnevalt moodustatud 20% reserviga pärast auditeeritud majandusaasta tulemuste selgumist Juhatusel liikmetele makstav aasta tulemustasu on 1,0% konsolideeritud puhaskasumist. II poolaasta ja aasta tulemustasu väljamaksmine kooskõlastatakse nõukoguga ja makstakse välja pärast kontserni aastaaruande auditeerimist.

Tulemustasu suurus on võrdeline põhitöötasu osatähtsusega põhitöötasude kogusummast.

Tasu kogusumma on Eestis konkurentsivõimeline ja tulemustest sõltuv. Tulemustest sõltuv tasu motiveerib juhte panustama tulemuste pikaajaliste parendamiste ja seatud eesmärkide saavutamise suunas.

Lisahüvedest kaetakse juhatusel liikmetele ametiauto ja telefonikulud. Väljamakstud lisatasu tagasimaksmise tingimusi ei ole kehtestatud ja tagasi- nõudeid seisuga 31.12.2021 ei ole kohaldatud. 2021. aastal ei ole juhatusel liikmetele tehtud tulemustasu määramisel tasustamispõhimõtetest erandeid.

Juhatusel liikmetele 2021. aastal makstud brutotasud:

EUR'000	Põhitasu	Tulemus- tasu	Koosolekul osalemise tasu*	Brutotasud kokku
Tiit Atso juhatusel esimees	132 74%	39 22%	8 4%	179 100%
Aron Kuhi-Thalfeldt juhatusel liige	86 71%	33 27%	2 2%	121 100%

2021. aastal on juhatusel liikmed saanud Harju Elekter kontserni välisriigi tütarettevõtelt tasu. *Tasu on juht- ja järelevalveorganite koosolekul osalemise eest, mida ei maksta, kui liige osaleb koosolekul telefoni või MS Teams keskkonnas. Kontserni Eesti tütarettevõtelt juhatusel liikmed tasu ei ole saanud.

Juhatusel liikmetele antud aktsiaoptsioonid seisuga 31.12.2021:

	Tiit Atso juhatusel esimees		Aron Kuhi-Thalfeldt juhatusel liige	
2019. a antud aktsia- optsioonid	kogus	8000	kogus	8000
	täitmishind EUR	3,98	täitmishind EUR	3,98
	märkimise aeg	15.07.2022	märkimise aeg	15.07.2022
2020. a antud aktsia- optsioonid	kogus	10000	kogus	-
	täitmishind EUR	4,44	täitmishind	-
	märkimise aeg	14.07.2023	märkimise aeg	-
2021. a antud aktsia- optsioonid	kogus	10000	kogus	10000
	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	4,50
	märkimise aeg	25.06.2025	märkimise aeg	25.06.2025

Aktsiaoptsiooniprogrammi tingimused on kinnitatud AS-i Harju Elekter üldkoosoleku poolt 2018. ja 2021. aastal. Aktsiate märkimisõiguse kehtivuseks on nõutav, et juhatusel liikmel on kehtiv töö- ja ametisuhe AS-iga Harju Elekter või kontserni kuuluva äriühinguga kuni aktsiate märkimise kuupäevani kaasa arvatud, va isiku pensionile mineku korral.

Opsioonitehingutes juhtorgani liikmetega muudatusi ei tehtud.

Muutused AS-i Harju Elekter tulemustes ja töötasudes aastal 2017–2021:

	2021	2020	2019	2018	2017
Juhatusel töötasude muutus (%)	-24	28	3	5	109
sh Tiit Atso alates 01.11.2016	30	41	3	5	798
sh Aron Kuhi-Thalfeldt alates 01.11.2016	27	21	11	9	661
sh Andres Allikmäe kuni 03.05.2020	-99	22	-1	2	12
Töötajate keskmise töötasu muutus (%)	6	-1	6	5	7
Müügitulu muutus (%)	4,2	2,2	18,7	18	67,4
EBIT muutus (%)	-51,1	100	35,6	-55,7	71,1

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	77	12. Laenude tagatised ja panditud vara	89
Konsolideeritud kasumiaruanne	78	13. Võlad tarnijatele ja muud võlad	90
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	78	14. Maksud	90
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	79	15. Tingimuslikud kohustused	90
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	80	16. Aktsiakapital ja reservid	91
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	81	17. Segmendiaruanne	92
1. Üldine informatsioon	81	18. Kasumiaruande kirjete selgitused	94
2. Raha ja pangakontod	82	19. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks	95
3. Nõuded ostjatele ja muud nõuded	82	20. Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta	96
4. Ettemaksed	82	21. Rahavoogude aruande kirjete selgitused	97
5. Varud	82	22. Seotud osapooled	97
6. Finantsinvesteeringud	83	23. Tütarettevõtted	99
7. Kinnisvarainvesteeringud	84	24. Emaettevõtte põhjaruanded	100
8. Materiaalne põhivara	85	25. Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted	103
9. Rendilepingud	86	26. Raamatupidamishinnangud ja otsused	117
10. Immateriaalne põhivara	87	27. Finantsriskide juhtimine	118
11. Võlakohustused	88	28. Aruandekuupäeva järgsed sündmused	124

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	2	574	2 843
Nõuded ostjatele ja muud nõuded	3	33 689	27 226
Ettemaksed	4	1 844	820
Varud	5	27 437	18 856
Käibevara kokku		63 544	49 745
Põhivara			
Edasilükkunud tulumaksu vara	19	690	514
Pikaajalised finantsinvesteeringud	6	25 222	11 918
Kinnisvarainvesteeringud	7	23 903	23 605
Materiaalne põhivara	8	26 654	22 494
Immateriaalne põhivara	10	7 544	7 199
Põhivara kokku		84 013	65 730
VARAD KOKKU	17	147 557	115 475

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Kohustused			
Võlakohustused	11	16 912	12 056
Ostjate ettemaksed		4 659	4 182
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	24 490	15 837
Maksuvõlad	14	3 156	2 871
Lühiajalised eraldised		35	34
Lühiajalised kohustused kokku		49 252	34 980
Võlakohustused	11	11 426	7 032
Muud pikaajalised kohustused	13	33	66
Pikaajalised kohustused kokku		11 459	7 098
Kohustused kokku	17	60 711	42 078
Omakapital			
Aktiivkapital	16	11 352	11 176
Ülekurs	16	1 601	804
Reservid	16	18 716	6 709
Jaotamata kasum		55 315	54 858
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		86 984	73 547
Mittekontrolliv osalus		-138	-150
Omakapital kokku		86 846	73 397
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		147 557	115 475

Konsolideeritud kasumiaruanne

EUR '000	Lisa	2021	2020
Müügitulu	17,18	152 757	146 614
Müüdud toodete ja teenuste kulu	18	-134 877	-125 405
Brutokasum		17 880	21 209
Turustuskulud	18	-5 259	-5 847
Üldhalduskulud	18	-9 703	-9 259
Muud äritulud		513	707
Muud ärikulud		-229	-264
Ärikasum	18	3 202	6 546
Finantstulud		129	137
Finantskulud		-353	-379
Kasum enne maksustamist		2 978	6 304
Tulumaks	19	-368	-776
Aruandeaasta puhaskasum		2 610	5 528
Aruandeaasta puhaskasumi jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist		2 598	5 563
Mittekontrolliva osaluse osa puhaskasumist		12	-35
Puhaskasum aktsia kohta			
Tavapuhaskasum aktsia kohta (EUR)	20	0,15	0,31
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta (EUR)	20	0,14	0,31

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

EUR '000	Lisa	2021	2020
Aruandeaasta puhaskasum		2 610	5 528
Muu koondkasum (-kahjum)			
<i>Kirjed, mis hiljem võib klassifitseerida kasumiaruandesse:</i>			
Valuutakursi vahed välisettevõtte ümberarvestusel	16	-57	112
<i>Kirjed, mida hiljem ei klassifitseerita kasumiaruandesse:</i>			
Realiseerunud kasum finantsvara müügist	6	265	80
Finantsvara ümberhindluse netokasum	16	12 269	2 922
Aruandeaasta muu koondkasum kokku		12 477	3 114
Aruandeaasta koondkasum kokku		15 087	8 642
Aruandeaasta koondkasumi jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa koondkasumist		15 075	8 677
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist		12	-35

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

EUR '000	Lisa	2021	2020
Rahavood äritegevusest			
Puhaskasum		2 610	5 528
<u>Korrigeerimised</u>			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	7, 8, 9, 17, 18	4 018	3 794
Kasum põhivara müügist	21	-25	-21
Aktsiapõhine hüvitis	22	227	263
Finantstulud		-129	-137
Finantskulud		353	379
Tulumaks	19	368	776
<u>Muutused</u>			
Äritegevusega seotud nõuete muutus		-7 443	-3 756
Varude muutus		-8 814	155
Äritegevusega seotud kohustuste muutus		9 308	1 232
Makstud ettevõtte tulumaks	21	-616	-916
Makstud intressid		-345	-302
Kokku rahavood äritegevusest		-488	6 995
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest	21	-1 057	-3 096
Tasutud materiaalse põhivara eest	21	-4 857	-4 566
Tasutud immateriaalse põhivara eest	21	-698	-300
Tasutud finantsinvesteeringu eest	6	-1 749	-104
Laekunud kinnisvarainvesteeringu müügist		0	5
Laekunud põhivara müügist	21	42	33
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	6	981	1 681
Laekunud intressid		8	0
Saadud dividendid		119	91
Muud laekumised investeerimistegevusest	21	190	0
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-7 021	-6 256

EUR '000	Lisa	2021	2020
Rahavood finantseerimistegevusest			
Arvelduskrediidi jääkide muutus	11	6 414	-1 131
Saadud laenud	11	8 063	3 151
Laenude tagasimaksed	11	-5 804	-1 112
Rendikohustuste tagasimaksed	11	-1 476	-1 175
Laekunud lihtaktsiate emissioonist		946	0
Makstud dividendid	16	-2 838	-2 484
Makstud dividendide tulumaks		-18	-14
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		5 287	-2 765
Kokku rahavood		-2 222	-2 026
Raha jääk perioodi algul		2 843	4 878
Rahajääkide muutus		-2 222	-2 026
Valuutakursside muutuste mõju		-47	-9
Raha jääk perioodi lõpus	2	574	2 843

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

EUR '000	Aktsiakapital	Ülekurss	Reservid	Jaotamata kasum	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	Mittekontrolliv osalus	Omakapital Kokku
Saldo 31.12.2019	11 176	804	3 412	51 699	67 091	-115	66 976
Koondkasum 2020							
Perioodi puhaskasum	0	0	0	5 563	5 563	-35	5 528
Muu koondkasum	0	0	3 034	80	3 114	0	3 114
Perioodi koondkasum	0	0	3 034	5 643	8 677	-35	8 642
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud omanikega							
Sissemakse aktsiakapitali (lisa 16)	0	0	0	0	0	0	0
Aktsiapõhine hüvitis (lisa 22)	0	0	263	0	263	0	263
Dividendid	0	0	0	-2 484	-2 484	0	-2 484
Tehingud omanikega kokku	0	0	263	-2 484	-2 221	0	-2 221
Saldo 31.12.2020	11 176	804	6 709	54 858	73 547	-150	73 397
Koondkasum 2021							
Perioodi puhaskasum	0	0	0	2 598	2 598	12	2 610
Muu koondkasum	0	0	12 212	265	12 477	0	12 477
Perioodi koondkasum	0	0	12 212	2 863	15 075	12	15 087
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud omanikega							
Sissemakse aktsiakapitali (lisa 16)	176	797	0	0	973	0	973
Aktsiapõhine hüvitis (lisa 22)	0	0	-205	432	227	0	227
Dividendid	0	0	0	-2 838	-2 838	0	-2 838
Tehingud omanikega kokku	176	797	-205	-2 406	-1 638	0	-1 638
Saldo 31.12.2021	11 352	1 601	18 716	55 315	86 984	-138	86 846

Informatsioon aktsiakapitali ja reservide kohta on esitatud lisas 16.

Aastaruande lisad lehekülgedel 81-124 on raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

1. Üldine informatsioon

AS Harju Elekter on noteeritud Nasdaq Tallinn väärtpaberibörsil alates 30. septembrist 1997. Seisuga 31.12.2021 koostatud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Harju Elekter (edaspidi emaettevõtte) ning tema tütaretevõtteid (koos kasutatuna Harju Elekter või kontsern, [Lisa 23](#)).

ESEF kohustuslikud põhitaksonoomia elemendid

Aruandva üksuse nimi või muud identifitseerimiseks vajalikud andmed	AS Harju Elekter
Selgitus aruandekohustuslase nime või muu identifitseerimisvahendi muutumise kohta eelmise aruandeperioodi lõpust	Muutuseid ei ole
Üksuse alaline asukoht	Paldiski mnt 31, Keila, Eesti Vabariik
Üksuse õiguslik vorm	Aktsiaselts
Asutamiskoha järgne riik	Eesti Vabariik
Üksuse registreeritud asukoha aadress	Paldiski mnt 31, Keila, Eesti Vabariik
Peamine tegevuskoht	Eesti, Soome, Rootsi, Leedu
Üksuse äritegevuse ja põhitegevusvaldkondade kirjeldus	Tootmine – elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundamisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja tööstuslike juhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja järelteenindus. Tööstuslik kinnisvara – tööstusliku kinnisvara arendamine, projektijuhtimine, rentimine ning sellega kaasnevad teenused rendipartneritele ja Harju Elekter kontserni oma ettevõtetele. Muud tegevused – finantsinvesteeringute juhtimine, elektrikaupade jae- ja projektimüük ning laevaehituse elektriinstallatsioonitööd.
Emaettevõtja nimi	AS Harju Elekter
Kontserni kõrgeima emaettevõtja nimi	AS Harju Elekter

Juhatus allkirjastas 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 23. märtsil 2022. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule kinnitatakse aktsionäride üldkoosolekul juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heakskiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet.

Raamatupidamise aruande koostamise aluste, olulisemate arvestuspõhimõtete, raamatupidamishinnangute ja otsuste ning finantsriskide juhtimise kirjeldus on esitatud lisades vastavalt – [Lisa 25](#), [Lisa 26](#) ja [Lisa 27](#).

2. Raha ja pangakontod

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Sularaha kassas		0	0
Arvelduskontod pankades		574	2 843
Raha ja raha ekvivalendid kokku	27	574	2 843

3. Nõuded ostjatele ja muud nõuded

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Nõuded ostjatele			
Ostjatelt laekumata arved		22 496	19 937
Ebatõenäoliselt laekuvad arved		-414	-435
Kokku nõuded ostjatele		22 082	19 502
Lepingulised varad			
Lepingulised varad		11 032	7 357
Allahindlus		-19	-5
Kokku lepingulised varad		11 013	7 352
Muud nõuded			
Muud lühiajalised nõuded		33	26
Muud viitlaekumised		561	346
Kokku muud nõuded		594	372
Nõuded ostjatele ja muud nõuded kokku	27	33 689	27 226

Kontsern prognoosis seisuga 31.12.21 IFRS 9 tulenevat allahindluse vajadust (lisa 27 Krediidirisk).

Muutused nõuete allahindluses

EUR '000	Nõuded ostjate vastu		Lepingulised varad	
	2021	2020	2021	2020
Algsaldo 01. jaanuar	-435	-332	-5	-6
Kuludesse kantud ebatõenäolised arved	-10	-147	-14	0
Laekunud ebatõenäolised arved ja nõuded	31	0	0	1
Lootusetuks kantud ebatõenäolised arved	0	44	0	0
Lõppsaldo 31. detsember	-414	-435	-19	-5

4. Ettemaksed

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Maksude ettemaksed	14	1 275	454
Ettemakstud kulud		569	366
Ettemaksed kokku		1 844	820

5. Varud

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Tooraine ja materjal	18 599	13 298
Lõpetamata toodang	5 143	3 426
Valmistoodang	3 200	2 058
Müügiks ostetud kaubad	142	30
Ettemaksed varude eest	353	44
Kokku	27 437	18 856
Kulu varude allahindlusest perioodil 1.1.–31.12.	77	52

6. Finantsinvesteeringud

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Noteeritud väärtpaberid (õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi)	2 898	2 822
Muud aktsiainvesteeringud (õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi)	22 315	9 089
Muud finantsvarad väärtuse muutusega läbi kasumiaruande	9	7
Kokku	25 222	11 918

1. jaanuar - 31. detsember toimunud liikumised	Lisa	2021	2020
1. Finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi			
Bilansiline maksumus perioodi alguses		11 911	10 486
Soetatud		1 749	104
Finantsvara müük		-716	-1 601
Õiglase väärtuse muutus läbi koondkasumi	16	12 269	2 922
Bilansiline maksumus perioodi lõpus		25 213	11 911
2. Finantsvara õiglases väärtuses läbi kasumiaruande			
Bilansiline maksumus perioodi alguses		7	8
Õiglase väärtuse muutus läbi perioodi kasumi/kahjumi		2	-1
Bilansiline maksumus perioodi lõpus		9	7
Kokku bilansiline maksumus perioodi lõpus		25 222	11 918

Noteeritud väärtpaberite osalisest müügist laekus aruandeaastal kokku 981 tuhat eurot, sh realiseerunud kasum summas 265 tuhat eurot kajastati läbi muu koondkasumi. 2020. aastal börsil noteeritud väärtpaberite müügist laekus 1 681 tuhat eurot, millest realiseerunud kasum oli 80 tuhat eurot. Väärtpaberite õiglase väärtus kasvas 2021. aastal 545 tuhande euro võrra, 2020. aastal langes 519 tuhande euro võrra.

Muud aktsiainvesteeringud seisuga 31.12.2021 sisaldavad investeeringut OÜ Skeleton Technologies Group osadesse summas 21,8 (31.12.2020: 8,8) miljonit eurot, SIA Energokompleks osadesse summas 0,2 (31.12.2020: 0,3) miljonit eurot ja IGL-Technologies Oy osadesse summa 0,25 miljonit eurot.

28. juunil 2021 omandas Soome tütarettevõtte Harju Elekter Oy 5,5%-lise osaluse tehnoloogiaettevõttes IGL-Technologies Oy, mis tegeleb parkimise ja elektrisõidukite laadimisjaamade juhtimissüsteemide arendusega. Tehingu hind oli 0,25 miljonit eurot.

3. juunil 2015 omandas AS Harju Elekter 10%-lise osaluse superkondensaatorite arendamise ja tootmisega tegelevas ettevõttes OÜ Skeleton Technologies Group. OÜ Skeleton Technologies Group on tootmist järkjärgult suurendamas ning tulevikus genereeritavate rahavoogude hindamine sisaldab õiglase väärtuse määramiseks olulist määramatust. Kontserni juhtkond hindas osaluse õiglase väärtust äriühingus, võttes aluseks rahastamisvoorudes kasutatud uute osade emiteerimishinda, OÜ Skeleton Technologies Group avalikustatud majandusnäitajaid, kaasnevat investeeringu riski ja kaalutud instrumendi müüdavust. Õiglase väärtuse hindamine on aktiivse turu puudumisel keeruline protsess, mis hõlmab eelduste tegemist ja otsustusi.

Täiendava rahastamisvooruga käigus investeeris AS Harju Elekter aruandeaastal äriühingusse 1,2 miljonit eurot.

AS Harju Elekter osalus on vähenenud aruandeaastal toimunud rahastamisvoorude ja oktoobris realiseerunud KIC InnoEnergy S.E. lisandumisest Skeletoni osanike hulka varem kokkulepitud tingimustel. 2021. aasta neljandas kvartalis toimunud viimase investeerimisvooruga järgselt on AS Harju Elekter registreeritud osalus OÜ-s Skeleton Technologies Group 6,14% (2020: 7,22%). Finantsinvesteeringu õiglase väärtus kasvas aruandeaastal seoses investeeritud summaga 1,2 miljonit ja õiglase väärtuse muutusega summas 11,8 miljonit eurot 21,8 miljoni euron. Vaata [lisa 27](#) Finantsriskide juhtimine.

7. Kinnisvarainvesteeringud

EUR '000	Maa	Ehitised	Lõpetamata ehitised	Kokku
31.12.2019 seisuga				
Soetusmaksumus	4 626	23 142	209	27 977
Kogunenud kulum	0	-6 718	0	-6 718
Jääkväärtus	4 626	16 424	209	21 259
Soetatud (Lisa 17, 21)	0	3 045	58	3 103
Arvestatud kulum	0	-851	0	-851
Ümberklassifitseerimine põhivarast (Lisa 8)	0	94	0	94
Ümberklassifitseerimine	228	0	-228	0
2020 Liikumised kokku	228	2 288	-170	2 346
31.12.2020 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	26 302	39	31 195
Kogunenud kulum	0	-7 590	0	-7 590
Jääkväärtus	4 854	18 712	39	23 605
Soetatud (Lisa 17, 21)	0	0	1 321	1 321
Arvestatud kulum	0	-970	0	-970
Ümberklassifitseerimine põhivarast (Lisa 8)	0	-53	0	-53
Ümberklassifitseerimine	0	279	-279	0
2021 Liikumised kokku	0	-744	1 042	298
31.12.2021 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	26 525	1 081	32 460
Kogunenud kulum	0	-8 557	0	-8 557
Jääkväärtus	4 854	17 968	1 081	23 903

Kontserni kinnisvarainvesteeringuteks on tootmis- ja kontorihooned, mis paiknevad Eestis: Keila linnas, Saue vallas ja Haapsalus. Aruandeaastal alustati uue Allika Tööstuspargis Laohotell III ehitusega. Energiasäästliku hoone katusele paigaldatakse kuni 100 kW võimsusega päikeseelektri jaam, mis toodab elektrit lokaalselt. 2022. aasta kevadel valmiva hoone kogupind on 2 573,3 m² ja ehituse maksumus kokku 2,1 miljonit eurot.

Soetusmaksumuse meetodil arvestatud kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus seisuga 31.12.2021 on juhtkonna hinnangul 35,7 (31.12.2020: 27,4) miljonit eurot. Juhtkonna hinnang on tehtud diskonteeritud rahavoogude meetodil, võttes arvesse kehtivaid rendilepinguid, nendes ettenähtud kasvumäärasid, turu keskmisi vakantsuse määra ja prognoositud tarbijahinnaindeksi muutust. Tulevasi rahavoogusid diskonteeriti määraga 11%. Kinnisvarainvesteeringute puhul hinnati rendile antud kinnisvara seisukorda, lepingute pikaajalisust ja väljarentimise võimalust. Kinnisvarainvesteeringud õiglases väärtuses on sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 3 (lisa 27).

Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulud olid 2021. aastal 599 (2020: 417) tuhat eurot. Saadud renditulude kohta on informatsioon esitatud lisa 9.

Seisuga 31.12.2021 puudusid Kontsernil lepingulised kohustused kinnisvarainvesteeringute soetamiseks järgnevatel perioodidel.

8. Materiaalne põhivara

EUR '000	Põhivara					Vara kasutusõigus		Kokku
	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	Kontori- ja tootmispinnad	Masinad ja seadmed	
31.12.2019 seisuga								
Soetusmaksumus	1 048	16 594	7 950	1 847	142	2 522	3 229	33 332
Kogunenud kulum	0	-4 835	-5 975	-1 099	0	-673	-348	-12 930
Jääkmaksumus	1 048	11 759	1 975	748	142	1 849	2 881	20 402
Soetatud (Lisa 21)	116	42	926	152	3 406	0	0	4 642
Vara kasutusõiguse lisandumine (Lisa 17)	0	0	0	0	0	150	0	150
Müüdnud ja maha kantud põhivara jääkväärtuses	-8	0	-6	-17	0	0	0	-31
Arvestatud kulum	0	-778	-663	-195	0	-723	-211	-2 570
Ümberklassifitseerimine	0	-8	223	51	-71	0	-195	0
Ümberklassifitseerimine kinnisvarainvesteeringuks (Lisa 7)	0	-94	0	0	0	0	0	-94
Valuutakursimuutus	0	0	2	7	0	-14	0	-5
2020 liikumised kokku	108	-838	482	-2	3 335	-587	-406	2 092
31.12.2020 seisuga								
Soetusmaksumus	1 156	17 033	7 587	1 907	3 477	2 598	2 910	36 668
Kogunenud kulum	0	-6 112	-5 130	-1 161	0	-1 336	-435	-14 174
Jääkmaksumus	1 156	10 921	2 457	746	3 477	1 262	2 475	22 494
Soetatud	105	28	830	480	4 085	0	213	5 741
Vara kasutusõiguse lisandumine (Lisa 17)	0	0	0	0	0	880	0	880
Müüdnud ja maha kantud põhivara jääkväärtuses	0	0	-17	0	0	0	0	-17
Arvestatud kulum	0	-800	-714	-278	0	-705	-217	-2 714
Ümberklassifitseerimine	138	5 774	279	78	-6 269	0	0	0
Ümberklassifitseerimine varudest	0	0	0	233	0	0	0	233
Ümberklassifitseerimine kinnisvarainvesteeringust (Lisa 7)	0	53	0	0	0	0	0	53
Valuutakursimuutus	0	0	-3	-12	0	-1	0	-16
2021 liikumised kokku	243	5 055	375	501	-2 184	174	-4	4 160
31.12.2021 seisuga								
Soetusmaksumus	1 399	22 761	8 070	2 606	1 293	3 478	3 123	42 730
Kogunenud kulum	0	-6 785	-5 238	-1 359	0	-2 042	-652	-16 076
Jääkmaksumus	1 399	15 976	2 832	1 247	1 293	1 436	2 471	26 654

Alates 01. jaanuarist 2019, mil rakendus uus standard „Rendilepingud“ on renditud varad kajastatud eraldi tulbana, „Vara kasutusõigus“. Rendiperioodi lõppemisel ja vara omandamisel 2021. aastal, ümberklassifitseeriti vara kasutusõigus põhivaraks. Rendilepingutega seotud amortisatsioonikulu on kajastatud äritegevuse kulude all ([Lisa 9](#)).

Esimese poolaasta lõpus valmis Leedu tütaretevõtte Harju Elekter UAB tootmis- ja büroohoone laienduse neljanda etapi ehitus Panevėžyses, mille tulemusena suurenes kontori- ja tootmispind seniselt 8 765 m²-lt 16 761 m²-le. Investeeringu kogumaksumus oli 5,5 miljonit eurot, millest 2,5 miljonit eurot kajastub käesoleva aasta investeeringutes. Lisaks alustati Allika Tööstuspargi tootmis- ja laoruumide kompleksi Laohotell III ehitusega, investeeriti tootmistehnoloogilisse põhivarasse ning päikeseelektrijaamadesse. 2021. aasta lõpu seisuga oli kontserni päikeseelektrijaamade installeeritud võimsus 1737 kW. Aastaga suurenes Harju Elektri päikeseelektrijaamade portfell 518 kW võrra, kasvatades taastuvenergia tootmisvõimsuse 2 255 kW-ni.

Aruandeaastal maha kantud ja müüdud põhivarade soetusmaksumus oli kokku 796 (2020: 255) tuhat eurot, sealhulgas masinad ja seadmed 592 (2020: 174) tuhat eurot, muu materiaalne põhivara 77 (2020: 81) tuhat eurot ja ehitiste renoveerimistööd 128 (2020: 0) tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2021 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva põhivara soetusmaksumus 4 061 (31.12.2020: 4 152) tuhat eurot. Seisuga 31.12.2021 puudusid Kontsernil lepingulised kohustused materiaalse põhivara soetamiseks järgnevatel perioodidel.

9. Rendilepingud

Kontsern kui rendileandja

EUR '000	Lisa	2021	2020
Renditulud			
- kinnisvarainvesteeringutelt		3 129	2 864
- muud		2	2
Kokku renditulud	18	3 131	2 866

Renditulu kajastub kasumiaruandes müügituludes, rendiobjektidega seotud kulud ja amortisatsioon on müüdud toodete kuludes.

Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulude informatsioon esitatud [lisas 7](#).

Kinnisvarainvesteeringute rendilepingud on sõlmitud üldjuhul 1 kuni 7 aastaks. Kui osapooltel on soov renditingimusi muuta, siis räägitakse muudatused renditingimuses läbi enne rendiperioodi lõppemist; vastasel juhul pikeneb leping automaatselt ühe aasta võrra või muutub tähtjatuks. Rendilepingute ülesütlemise tähtaeg on sõltuvalt lepingust 1 kuni 18 kuud.

Juhatuse hinnangul jagunevad kehtivate rendilepingute võimalike tuleviku rendimaksete summad järgnevate perioodide lõikes järgmiselt:

EUR '000	2021	2020
Renditulud		
< 1 aasta	3 246	2 983
1-5 aastat	7 828	8 947
> 5 aasta	434	1 495
Kokku	11 508	13 425

Mittekatkestatavate kasutusrentide tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel:

EUR '000	2021	2020
Renditulud mittekatestatavatest lepingutest		
< 1 aasta	2 189	1 867
1-5 aastat	939	0
Kokku	3 128	1 867

Kontsern kui rentnik

Rendikohustus

EUR '000	Lisa	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2019		3 965
2020		
Uued rendikohustused	11	149
Rendimaksed	11	-1 175
Jääkväärtus 31.12.2020		2 939
2021		
Uued rendikohustused	11	2 031
Rendimaksed	11	-1 476
Valuutakursivahed		22
Jääkväärtus 31.12.2021		3 516

Rendilepingutega seotud kulud

EUR '000	Lisa	2021	2020
Intressikulu (kajastatud finantskulude all)		41	45
Amortisatsioonikulu (kajastatud äritegevuse kulude all)	8	922	934
Lühiajaliste ja väikese väärtusega rendilepingutega seotud kulu tegevuskuludes		284	382
Kokku		1 247	1 361

2021.aasta rahalised väljamaksed autode, masinate ja seadmete ning ruumide rentimiseks kokku oli 1 760 (2020: 1 553) tuhat eurot.

10. Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivara liikumine

EUR '000	Firmaväärtus	Arendus- väljaminekud	Litsentsid	Kliendi- lepingud	Kokku
31.12.2019 seisuga					
Soetusmaksumus	6 201	882	1 751	1 230	10 064
Kogunenud kulum	0	-300	-1 491	-1 013	-2 804
Jääkmaksumus	6 201	582	260	217	7 260
Soetused (Lisa 21)	0	8	305	0	313
Arvestatud kulum	0	-149	-116	-108	-373
Valuutakursimuutused	-1	0	0	0	-1
Ümberklassifitseerimine	0	6	-6	0	0
2020 liikumised kokku	-1	-135	183	-108	-61
31.12.2020 seisuga					
Soetusmaksumus	6 200	699	1 910	1 230	10 039
Kogunenud kulum	0	-252	-1 467	-1 121	-2 840
Jääkmaksumus	6 200	447	443	109	7 199
Soetused (Lisa 21)	0	185	495	0	680
Arvestatud kulum	0	-94	-131	-109	-334
Valuutakursimuutused	-1	0	0	0	-1
Ümberklassifitseerimine	0	87	-87	0	0
2020 liikumised kokku	-1	178	277	-109	345
31.12.2021 seisuga					
Soetusmaksumus	6 199	871	2 289	1 230	10 589
Kogunenud kulum	0	-246	-1 569	-1 230	-3 045
Jääkmaksumus	6 199	625	720	0	7 544

Kontsernil on piiramatult kasutusega immateriaalse vara objektiks vaid firmaväärtus. Arendus- väljaminekud on uute konkreetsete toodete valmistamise ja katsetustega seotud kapitaliseeritud kulud. Litsentsid on põhiliselt tootevalmistuslitsentsid ja arvutitarkvara. Aruandeaastal investeeriti tarkvaradesse 0,5 miljonit eurot. Kliendilepingud sisaldavad 2017. aastal tütarettevõtte Telesilta Oy soetamisega immateriaalse varana arvele võetud kliendilepinguid ja avatud tellimusi klientidelt, mis on aruandeaasta lõpu seisuga täielikult amortiseerunud.

Seisuga 31.12.2021 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva immateriaalse põhivara soetusmaksumus 1 022 (31.12.2020: 1 121) tuhat eurot.

Firmaväärtuse kaetava väärtuse testimine

Positiivne firmaväärtus, 6 199 tuhat eurot, on tekkinud läbi osaluse soetamise tütarettevõtetes:

- 2014. aastal kui soetati 100% osalus tütarettevõttes Finnkumu Oy; 31.12.20 seisuga ühendati ettevõtte Harju Elekter Oy-ga.
- 2017. aastal kui soetati 100% suurune osalus Soome laevaehituse elektritööde ettevõttes Telesilta Oy ja 80,52% suurune osalus elektrimaterjalide ja -seadmete müügi- ja tehnilise lahenduse pakkuvas Rootsi ettevõttes SEBAB AB ning tehasevalmistuse tehnilisi hooneid tootvas sõsarettevõttes Grytek AB. 29.10.2020 seisuga liideti Grytek AB SEBAB AB-ga, kelle uueks ärinimeks on Harju Elekter AB.

Firmaväärtus on seotud tütarettevõtte võimega teenida eraldiseisvaid rahavooge ning tütarettevõtte on seega madalaim positiivse firmaväärtuse arvestuse ja jälgimise tase (raha teeniv üksus, RTÜ). Tütarettevõtte kasutusväärtus on leitud diskonteeritud rahavoogude meetodil ning selle suurust võrreldi RTÜ bilansilise (sh firmaväärtus) väärtusega.

Üldised firmaväärtuse kasutusväärtuse hindamise põhimõtted

Alljärgnevalt on kirjeldatud juhatuse poolt tehtud eeldusi ja hinnanguid, millele tuginedes viidi läbi RTÜ kaetava väärtuse testid. RTÜ koosseisu kuulub ka üksusele jagatud firmaväärtus. Juhtkonna hinnangud tuginevad ajaloolistele andmetele, kuid võtavad järgmiste perioodide prognooside osas arvesse aruande koostamise hetkeks väljakujunenud turusituatsiooni ja teisi põhjendatud eeldusi. Tütarettevõtete soetusel tekkinud firmaväärtuse hindamisel kasutati järgnevaid sisendeid:

- Prognoosi periood on 2022-2025, millele lisandub terminalaasta.
- Diskonteeritud rahavoogude leidmisel on kasutatud diskontomäära vahemikku 7-14%.
- Kaetava väärtuse testis on kasutatud aastast kasvumäära 2%.
- Müügitulude keskmised prognoositud aastakasvud on vahemikus 10-25% aastas.

Hinnangute muutuste võimalik mõju

Raha teeniva üksuse kasutusväärtust võrreldakse tehtud investeeringu

ja firmaväärtuse suurusega. Arvestades, et kasutusväärtuse leidmisel on tegemist hinnanguga, võib valitud sisendite muutmisel olla hindamis- tulemusele suurendav või vähendav mõju. Kontserni juhtkond on viinud läbi sensitiivsusanalüüsi oluliste kasutatud sisendite ja eelduste suhtes ning ei tuvastanud selliseid sisendeid ega eeldusi, mille muutumine mõistlikus ulatuses põhjustaks firmaväärtuse alla hindamise vajaduse.

11. Võlakohustused

Võlakohustuste saldod ja muutused

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Lühiajalised võlakohustused			
Lühiajalised pangalaenud		14 152	7 738
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil		1 485	3 191
Muud lühiajalised laenud		14	27
Lühiajalised rendikohustused	9	1 261	1 100
Kokku lühiajalised võlakohustused		16 912	12 056
Pikaajalised võlakohustused			
Pikaajalised pangalaenud		9 171	4 461
Muud pikaajalised laenud		0	732
Pikaajalised rendikohustused	9	2 255	1 839
Kokku pikaajalised võlakohustused		11 426	7 032
Võlakohustused kokku		28 338	19 088

Muutused võlakohustustes	Lisa	2021	2020
Algsaldo		19 088	19 206
Muutus lühiajalistes laenukohustustes		6 414	-1 131
Saadud pikaajalised laenud		8 063	3 070
Pikaajalise laenu tasumine		-5 804	-1 112
Muud saadud ja tagastatud laenud		-746	81
Perioodi jooksul lisandunud rendikohustused	9	2 031	149
Pikaajaliste liisingkohustuste tasumine	9	- 1 476	- 1 175
Valuutakursimuutused		22	0
Lõppsaldo		28 338	19 088

Lisainformatsiooni intressiriski kohta leiab lisast 27.

Lühiajaliste pangalaenude tingimused

31. detsembri seisuga (EUR '000)

Alus- valuuta	Laenujääk		Laenulimiit		Intressimäär	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
SEK	2 420	1 844	2 439	2 000	3,10%	3,10%
EUR	2 483	-	3 500	1 000	3 kuu euribor+0,75%	3 kuu euribor+0,75%
EUR	1 386	2 930	2 500	5 000	3 kuu euribor+0,65%	3 kuu euribor+0,65%
EUR	-	-	1 000	1 000	3 kuu euribor+1,44%	3 kuu euribor+1,44%
EUR	3 830	755	5 000	4 000	3 kuu euribor+1,00%	3 kuu euribor+1,00%
EUR	914	-	2 000	-	3 kuu euribor+1,05%	-
EUR	3 119	2 209	3 500	2 500	6 kuu euribor+1,40%	6 kuu euribor+1,40%
KOKKU	14 152	7 738	15 500	15 500		

Pangalaenude garanteerimiseks panditud varade kohta on informatsioon esitatud [lisas 12](#).

Pikaajaliste pangalaenude tingimused

31. detsembri seisuga (EUR '000)

Alus- valuuta	Laenujääk		Laenulimiit		Intressimäär	Tagastamise tähtaeg
	2021	2020	2021	2020		
EUR	28	82	300	300	2,00%	30.09.2022
EUR	-	2 167	-	3 505	3 kuu euribor+0,95%	24.10.2021
EUR	2 039	2 333	2 800	2 800	6 kuu euribor+1,35%	30.11.2023
EUR	4 404	-	6 051	-	6 kuu euribor+1,35%	11.08.2026
EUR	295	-	300	-	12 kuu euribor+1,50%	05.11.2026
EUR	-	2 030	-	2 030	6 kuu euribor+1,90%	13.03.2025
EUR	3 500	786	4 200	4 200	12 kuu euribor+1,75%	28.04.2025
EUR	390	-	1 000	-	3 kuu euribor+1,05%	
EUR	-	254	-	500	3 kuu euribor+1,20%	
KOKKU	10 656	7 652	14 651	13 335		

Pangalaenude garanteerimiseks panditud varade kohta on informatsioon esitatud [lisas 12](#).

12. Laenude tagatised ja panditud vara

Panditud varad jääkväärtuses:

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Kommertspant vallasvarale	814	500
Kinnisvarainvesteeringud	13 060	13 494
Maa ja ehitised	9 180	5 934

Kontsern on sõlminud Swedbank AS-iga lühiajalise laenu ja investermislaenu lepingud. Laenude tagatiseks on Swedbank AS-i kasuks seatud kommertspant emattevõtte vallasvarale ning hüpoteegid kinnisvara-investeeringutele, kokku 12,24 miljonit eurot. Panditud varade tagatisel on Kontsernil võimalik kasutada lühiajalist laenu kuni 2,0 miljonit eurot. Aruandekuupäeva seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 4,4 miljonit eurot.

Kontsern on sõlminud AB SEB bankasega pikaajalise investermislaenu lepingu. Laenu tagatiseks on panditud AB SEB bankase kasuks Leedus asuvad kinnisvarad ning vallasvara, väärtusega 8,0 miljonit eurot. Panditud varad tagavad osaliselt pikaajalist laenu kuni 7,0 miljonit eurot. Aruandekuupäeva seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 5,5 miljonit eurot.

Kontsern on lühiajalise laenu katteks seadnud hüpoteegi Soome ehitisele Nordea Bank kasuks, summas 435 tuhat eurot. Panditud varade tagatisel on kontsernil võimalik kasutada lühiajalist laenu kuni 1,0 miljonit eurot. Aruandekuupäeva seisuga ei olnud laenu kasutusel.

Kontsern sõlmis Soome kinnisvara soetamiseks laenulepingu 300 tuhande eurole. Laenude tagatiseks on OP Yrityspankki Oy-i kasuks seatud hüpoteek ehitisele, maksumusega 0,5 miljonit eurot. Pikaajalise laenu jääk aruandekuupäeva seisuga oli 295 tuhat eurot.

13. Võlad tarnijatele ja muud võlad

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Võlad tarnijatele			
Võlg kaupade ja teenuste eest		19 918	11 781
Võlg materiaalse põhivara eest	21	0	77
Võlg kinnisvarainvesteeringute eest	21	278	14
Võlg immateriaalse põhivara eest	21	0	18
Võlad tarnijatele kokku	27	20 196	11 890
Muud lühiajalised kohustused			
Võlad töövõtjatele		3 645	3 602
Intressivõlad	27	9	6
Muud viitvõlad	27	204	94
Muud kohustused	27	436	245
Muud lühiajalised kohustused kokku		4 294	3 947
Muud pikaajalised kohustused	27	33	66
Muud pikaajalised kohustused kokku		33	66
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku		24 523	15 903

14. Maksud

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Käibemaks		1 095	314
Ettevõtte tulumaks	21	176	133
Sotsiaalmaks		3	3
Muud maksud		1	4
Ettemaks kokku	4	1 275	454
Käibemaks		1 676	1 421
Ettevõtte tulumaks	21	63	109
Üksikisiku tulumaks		531	486
Sotsiaalmaks		694	633
Muud maksud		192	222
Maksuvõlg kokku		3 156	2 871

15. Tingimuslikud kohustused

Tulumaks

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Jaotamata kasum	55 315	54 858
Omanikele maksimaalselt võimalik väljamakstav dividendisumma	44 195	43 997
Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaksukulu	11 120	10 861

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate neto dividendide ja tasumisele kuuluva tulumaksu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31. detsember 2021.

Tingimusliku tulumaksukohustuse arvutamisel on aluseks võetud maksimaalne maksumäär 20/80. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada osaliselt soodsamat maksumäära (14/86) nende dividendimaksetele, mis ulatuvad kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kontsernil on 2021. aasta dividendide väljamaksmisel võimalik kasutada soodustatud 14% maksumäära 158 (2020: 477) tuhandelt eurolt.

Potentsiaalsed maksuriskid

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud Kontserni ettevõtete maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski ettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida Kontserni ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Kontsernile täiendava maksusumma.

16. Aktsiakapital ja reservid

Aktsiakapital ja ülekurss

	Ühik	31.12.2021	31.12.2020
Aktsiakapital	EUR '000	11 352	11 176
Aktsiate arv (tasutud täies ulatuses)	tk '000	18 019	17 740
Ülekurss	EUR '000	1 601	804

AS-i Harju Elekter nõukogu otsustas 19. juulil 2021 suurendada ettevõtte aktsiakapitali 175 565,25 euro võrra uute nimiväärtuseta lihtaktsiate väljalaskmise teel seoses töötajate optsooniprogrammi realiseerimisega. Aktsiate märkimise aeg oli 16. juuli 2021, aktsiate väljalaske hind 3,49 eurot aktsia kohta. Kokku märgiti 278 675 lihtaktsiat arvestusliku väärtusega 0,63 eurot aktsia kohta. Kokku laekus aktsiate emissioonist 973 tuhat eurot, millest ülekurss moodustas 797 tuhat eurot. Aktsiakapitali suurendamise järgselt on AS-i Harju Elekter aktsiakapital 11 352 tuhat eurot, mis jaguneb 18,1 miljoniks nimiväärtuseta lihtaktsiaks. Emiteeritud aktsiad annavad õiguse dividendidele alates 2021. aastast. Põhikirjajärgne maksimaalne lubatud aktsiakapital on 20,0 miljonit eurot ja minimaalne 5,0 miljonit eurot.

Dividend aktsia kohta

Kasumi jaotamise otsuse kohaselt maksti 2021. aastal 2020. aasta eest dividende 0,16 eurot aktsia kohta, kokku 2,8 miljonit eurot. Dividendiõiguslike aktsionäride nimekiri fikseeriti 18. mail 2021 arveldussüsteemi tööpäeva lõpu seisuga ning dividendid kanti aktsionäride pangakontodele 25. mail 2021. Võrreldaval perioodil maksti 2019. aasta eest dividende 0,14 eurot aktsialt, kokku 2,5 miljonit eurot.

AS Harju Elekter nõukogu ja juhatuse liikmete osalus

		Aktsiate kogus	Otsene osalus	Kaudne osalus
Palla, Endel	Nõukogu esimees	1 256 500	6,97%	4,00%
Kirsme, Aare	Nõukogu liige	235 750	1,31%	0,21%
Toome, Andres	Nõukogu liige	37 500	0,21%	0,33%
Tombak, Triinu	Nõukogu liige	15 000	0,08%	0,00%
Hamburg, Arvi	Nõukogu liige	7 500	0,04%	0,00%
Atso, Tiit	Juhatusesimees	7 500	0,04%	0,00%
Kuhi-Thalfeldt, Aron	Juhatuses liige	18 029	0,10%	0,00%
Kokku		1 577 779	8,76%	4,54%

Aktsionäride omanduses olevate aktsiate arv ja osaluse protsent on fikseeritud 31.12.2021 tööpäeva lõpu seisuga. Vastavalt Nasdaq Tallinna börsi reglemendi nõuetele on emitent kohustatud majandusaasta aruandes esitama teabe oma juhatuse ja nõukogu liikmetele (otsene osalus) ning nende lähikondsetele (kaudne osalus) kuuluvate emitendi aktsiate arvu kohta majandusaasta lõpu seisuga. Kaudse osalusena käsitletakse ka Kontserni nõukogu või juhatuse liikme poolt kontrollitavale äriühingule kuuluvate aktsiatega esindatud hääli.

Üle 5% osalusega aktsionärid

%	31.12.2021	31.12.2020
AS Harju KEK	30,90	31,39
ING Luxembourg S.A.	10,54	10,71
Endel Palla	6,97	7,04
Aktsionärid kelle osalus on alla 5%	51,59	50,86
Kokku	100,00	100,00

Reservid

EUR '000	Lisa	Kohus- tuslik reserv- kapital	Aktia- optsoon	Ümber- hindluse- reserv	Valuuta- kursi muutuste reserv	Kokku reservid
Saldo 31.12.2019		1 242	286	2 102	-218	3 412
Finantsvara ümberhindluse netokasum (+)	6	0	0	2 922	0	2 922
Aktiaühine hüvitis	18, 22	0	263	0	0	263
Valuutakursimuutus		0	0	0	112	112
Saldo 31.12.2020		1 242	549	5 024	-106	6 709
Finantsvara ümberhindluse netokasum (+)	6	0	0	12 269	0	12 269
Aktiaühine hüvitis	18, 22	0	227	0	0	227
Aktiaühine optiooni realiseerimine		0	-432	0	0	-432
Valuutakursimuutus		0	0	0	-57	-57
Saldo 31.12.2021		1 242	344	17 293	-163	18 716

Ümberhindluse reserv

Ümberhindluse reserv koosneb finantsvarade ümberhindlusest õiglasesse väärtusesse tekkinud realiseerimata kasumitest ja kahjumitest. Kontsernil on ümberhindluse reservi all kajastatud OÜ Skeleton Technologies Group, börsil noteeritud ettevõtete väärtuspaberite ning SIA Energokomplekss finantsinvesteeringu ümberhindluse väärtus.

Valuutakursi muutuste reserv

Valuutakursi muutuste reserv koosneb valuutakursside erinevustest, mis tekivad seoses välismaal asuvate tütarettevõtete finantsaruannete ümberarvutamisega Kontserni esitusvaluutasse (Lisa 25). Rootsi tütarettevõtete majandustulemuste kajastamisest tekkinud saldode ümberarvestamisest tekkinud valuutakursi kahjum oli 57 tuhat eurot, 2020. aastal kasum 112 tuhat eurot.

17. Segmendiaruanne

Emaettevõtte AS-i Harju Elekter juhatus jälgib Kontserni sisemisi aruandeid hindamaks tulemuslikkust ja langetamaks otsuseid ressursside osas. Juhatus on määranud ärisegmendid antud aruannete alusel.

Konsolideeritud finantsaruannetes eristatakse kolme segmenti:

Tootmine – elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete tootmine ja müük, samuti nendega seotud tegevused. Sellesse harusse kuuluvad kontserni ettevõtetest AS Harju Elekter Elektrotehnika, AS Harju Elekter Teletehnika, Harju Elekter UAB, Harju Elekter Oy, Harju Elekter Kiinteistöt Oy ja Harju Elekter AB.

Kinnisvara – kinnisvara arendamine, hooldus ja rentimine, kinnisvara ja tootmisvõimsuste ülalpidamisega seotud teenused ja teenuste vahendamine. Sellesse harusse kuulub AS Harju Elekter.

Muud tegevused – Kontserni ja temaga seotud ettevõtete toodete ning muude elektriinstallatsioonitöödeks vajalike kaupade müük peamiselt jaeklientidele ja väiksema ning keskmise suurusega elektripaigaldusfirmadele; juhtimisalased teenused, installatsioonitööde projektijuhtimine ja laevaehituse elektritööd. Muud tegevusalad on kontserni seisukohalt väheolulised ja ükski neist ei moodusta eraldiseisvat segmenti aruandluse tarbeks. Sellesse harusse kuuluvad emaettevõtte ja kontserni tütarettevõtted Energo Veritas OÜ ja Telesilta Oy.

Kontsern hindab tegevussegmentide tulemust segmenti müügitulu ja ärikasumi alusel. Emaettevõtte juhtkonna hinnangul toimuvad segmentide vahelised tehingud tavapärasel turutingimustel ning ei erine oluliselt tingimustest, millega on tehing tehtud kolmandate osapooltega.

Jagamatud varad on mitmesugused nõuded ja ettemaksed ning muud finantsinvesteeringud. Jagamatud kohustused on emaettevõtte võlakohustused, maksu- ja viitvõlad.

EUR '000	Lisa	Tootmine	Kinnisvara	Muud tegevused	Elimineerimine	Konsolideeritud
2020						
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt	18	125 557	3 292	17 765	0	146 614
Tulu teistelt segmentidelt		6 122	1 743	118	-7 983	
Segmendi äritulud kokku		131 679	5 035	17 883	-7 983	146 614
Ärikasum		5 929	1 712	-872	-223	6 546
Segmendi varad		70 365	26 684	22 056	-15 664	103 441
Jagamatud varad						12 034
sh Finantsinvesteeringud						11 911
sh Muud nõuded ja ettemaksed						123
Varad kokku						115 475
Segmendi kohustused		41 675	186	8 029	-15 664	34 226
Jagamatud kohustused						7 852
sh Völakohustused						7 456
sh Viitvölad						269
sh Muud						127
Kohustused kokku						42 078
Investeeringud põhivarasse	7, 8, 10	4 477	3 103	478	0	8 058
Vara kasutusõigus	8	150	0	0	0	150
Põhivara amortisatsioon	7, 8, 10	2 070	851	894	-21	3 794

EUR '000	Lisa	Tootmine	Kinnisvara	Muud tegevused	Elimineerimine	Konsolideeritud
2021						
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt	18	133 507	3 801	15 449	0	152 757
Tulu teistelt segmentidelt		583	1 759	185	-2 527	
Segmendi äritulud kokku		134 090	5 560	15 634	-2 527	152 757
Ärikasum		1 296	2 022	-461	345	3 202
Segmendi varad		88 534	26 384	28 317	-20 703	122 532
Jagamatud varad						25 025
sh Finantsinvesteeringud						24 953
sh Muud nõuded ja ettemaksed						72
Varad kokku						147 557
Segmendi kohustused		60 581	452	8 403	-20 703	48 733
Jagamatud kohustused						11 978
sh Völakohustused						11 664
sh Viitvölad						188
sh Muud						126
Kohustused kokku						60 711
Investeeringud põhivarasse	7, 8, 10	5 787	1 321	634	0	7 742
Vara kasutusõigus	8	105	0	775	0	880
Põhivara amortisatsioon	7, 8, 10	2 222	970	849	-23	4 018

18. Kasumiaruande kirjete selgitused

Müügitulu tegevusalade viisi

EUR '000	Lisa	2021	Kindlal ajahetkel 2021	Perioodi jooksul 2021	2020	Kindlal ajahetkel 2020	Perioodi jooksul 2020
Elektriseadmed		126 656	89 222	37 435	125 184	82 040	43 144
Elektrikaupade projekti- ja jaemüük		10 658	10 658	0	9 624	9 624	0
Muud tooted		3 946	3 946	0	2 899	2 899	0
Elektritööd		6 047	495	5 552	4 186	0	4 186
Muud teenused		2 319	0	2 319	1 855	0	1 855
Renditulu	9	3 131	0	0	2 866	0	0
Kokku	17	152 757	104 321	45 306	146 614	94 563	49 185

Müügitulud geograafiliste (kliendi asukoht) piirkondade lõikes

EUR '000	Lisa	2021	2020
Eesti		25 993	23 490
Soome		70 918	68 739
Rootsi		27 611	26 532
Norra		13 195	16 701
Saksamaa		7 482	1 747
Holland		4 975	5 740
Muud riigid		2 583	3 665
Müügitulu kokku	17, 18	152 757	146 614

Äritegevuse kulud

EUR '000	Lisa	2021	2020
Müüdnud toodete kulud			
Kaubad ja materjalid		-100 875	-91 485
Ostuteenused		-10 589	-11 317
Tööjõukulu	18	-20 756	-17 604
Põhivara kulum		-3 263	-2 848
Muud kulud		-2 677	-1 985
Lõpetamata ja valmistoodangu varude kasv		3 283	-166
Kokku		-134 877	-125 405
Turustuskulud			
Ostuteenused		-1 154	-1 371
Tööjõukulu	18	-3 512	-3 635
Põhivara kulum		-233	-269
Muud kulud		-360	-572
Kokku		-5 259	-5 847
Üldhalduskulud			
Ostuteenused		-2 514	-2 083
Tööjõukulu	18	-6 382	-6 101
Põhivara kulum		-522	-677
Muud kulud		-285	-398
Kokku		-9 703	-9 259
- sealhulgas arenduskulud		-1 982	-1 773

Tööjõukulud

EUR '000	Lisa	2021	2020
Tööjõukulud müüdnud toodete, turustus- ja üldhalduskuludes:			
Töötasud		-23 863	-21 327
Sotsiaal- ja muud maksud palgakulult		-5 918	-5 046
Aktsiapõhine hüvitis	16, 22	-227	-263
Kapitaliseeritud tööjõukulud		4	0
Tööjõukulude reservide muutus		-646	-704
Kokku		-30 650	-27 340
Sh keskmine töötajate arv:			
Töölepingu alusel töötav isik		810	765
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, va füüsilisest isikust ettevõtja		6	6
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige		9	9
Kokku		825	780

Auditoortevõtjale makstud tasud

Vastavalt 29. aprill 2021. aktsionäride üldkoosoleku otsusele auditeerib 2021.–2023. aastal AS-i Harju Elekter ja tema tütaretevõtteid AS PricewaterhouseCoopers; v.a Energo Veritas OÜ, mida auditeerib Baker Tilly Baltics OÜ ja Harju Elekter Services AB, mida auditeerib Allians Revision & Redovisning AB.

EUR '000	2021	2020
Auditi tasud	119	115
Ülevaatuse teenuse tasud	6	31
Muude kindlustandvate teenuste tasud	2	3
Seonduvate teenuste tasud	1	0
Muu äritegevuse, sealhulgas maksunõustamisteenuse tasud	1	2
Kokku	129	151

Börsiettevõtetele lisandusid aruandeaastal mitmed uued vandeaudiitori kontrolli kohustused, mis tulenevad järgmistest regulatsioonidest:

- Väärtpaberiseaduse §135³ tulenevalt on aktsiaemitentidel kohustus avalikustada tasustamise aruandes börsiettevõtte juhtkonna tasud.
- Euroopa Komisjoni delegeeritud määruse 2018/815 kohaselt võeti kasutusele Euroopa ühtne elektroonilinearuandlusvorming (ESEF). Emitentidel tuleb koostada majandusaasta aruanded XHTML vormingus ning märgistavad IFRS kohased konsolideeritud finantsaruanded iXBRL märgistuskeeles ja taksonoomias.
- Audiitortevõtte seaduse §95 kohaselt täiendati nõudeid tegevusaruande kontrollile.

Täiendava audiitorkontrolli tasud kajastatakse 2022. aasta kuludes.

19. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Tulumaksu kulu

EUR '000	2021	2020
Jooksev tulumaksukulu	545	785
Edasilükkunud tulumaksu tulu(-)/kulu	-177	-9
Tulumaksu kulu kasumiaruandes	368	776

Kontserni kasumilt arvestatud tulumaks erineb tegelikust tulumaksukulust põhjustel, mis on esitatud alljärgnevas tabelis. 2021 aasta keskmine efektiivne tulumaksu määr oli 12,4% (2020: 12,3%).

EUR '000	2021	2020
Arvestuslik tulumaks kokku (Soome 20%, Leedu 15%, Rootsi 22%)	426	1 041
Arvestusliku tulumaksu korrigeerimised	-17	-316
Dividendide tulumaks (Lisa 21)	18	14
Kokku	427	739
Bilansiväliselt kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara muutus	-59	37
Tulumaksukulu kokku (Lisa 21)	368	776

Edasilükkunud tulumaksu vara

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Edasilükkunud tulumaksu vara	690	514

Edasikantavatelt maksukahjumitelt arvestatud edasilükkunud tulumaksu vara realiseerumine sõltub tütarettevõtete tulevaste perioodide maksustatavatest kasumitest, mis ületavad bilansipäevaks akumuliseerunud edasikantavaid kahjumeid. Aastaaruande koostamisel viidi läbi tütar-ettevõtete tulevaste perioodide kasumi analüüs. Kasumi tekkimise eelduseks on iga tütar-ettevõtte strateegiliste eesmärkide saavutamine. Edasilükkunud tulumaksu vara kajastati summas, mille realiseerumine läbi tulevaste perioodide kasumi on tõenäoline.

20. Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasum aktsia kohta on leitud jagades aruandeperioodi puhaskasumi perioodi kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga.

Lahustatud puhaskasumi leidmiseks võetakse arvesse potentsiaalselt emiteeritavad aktsiad. 31.12.2021 seisuga oli kontsernil kokku 763 968 (31.12.2020: 952 393) potentsiaalselt emiteeritavat lihtaktsiat (lisa 22). Kooskõlas 3. mail 2018 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati aktsiaoptiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks optioonilepingu sõlmimisele eelneva kolme kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12. seisuga. 2018. aasta vooru hinnaks kujunes 3,49 eurot, 2019. aasta vooru hinnaks 3,98 eurot, 2020. aasta vooru hinnaks 4,44. 2018. aasta voorust realiseerus aruandeperioodil 278 675 aktsiat.

29. aprill 2021 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati uus 2021.-2022. aasta aktsiaoptiooni programm, mille raames on aktsiaoptioone õigustatud saada AS-i Harju Elekter ja tema

tütar-ettevõtete juhatuse liikmed ja võtmeisikud. Optiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks on 2018., 2019. ja 2020. kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12. seisuga, so 4,50 eurot aktsia kohta.

Aktsiapõhiste hüvitiste suhtes, mille kohta kehtivad IFRS 2 nõuded, hõlmab aktsiate märkimishind tulevikus töötajate poolt aktsiapõhiste hüvitiste eest osutatavate teenuste maksumust. Sõltumatu eksperdi poolt hinnati teenuse väärtuseks ühe emiteeritava aktsia kohta 2018. aasta vooru puhul 1,55 eurot, 2019. aasta vooru puhul 0,73 eurot, 2020. aasta vooru puhul 0,55 eurot ja 2021. aasta puhul 3,55 eurot. Seega on IFRS 2 mõistes aktsia märkimishinnad 5,04 eurot, 4,71 eurot, 4,99 eurot ja 8,05 eurot. Potentsiaalsed aktsiad muutuvad lahustuvaks pärast seda, kui nende perioodi keskmine turuhind ületab antud väärtusi. Perioodil 1.01.-31.12.2021 oli aktsiate keskmine turuhind 7,73 eurot. Perioodil 01.07.-31.12.2021 oli 2021. aasta vooru aktsiate keskmine turuhind 8,00 eurot.

	Ühik	2021	2020
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist	EUR '000	2 598	5 563
Perioodi keskmine aktsiate arv	tk '000	17 855	17 740
Tavapuhaskasum aktsia kohta	EUR	0,15	0,31
Perioodi korrigeeritud keskmine aktsiate arv	tk '000	17 963	17 740
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta	EUR	0,14	0,31

21. Rahavoogude aruande kirjete selgitused

EUR '000	Lisa	2021	2020
Ettevõtte tulumaks			
Tulumaksukulu kasumiaruandes	19	-368	-776
Tulumaksu ettemaksu vähenemine (+)/ kasv (-) ja võla vähenemine (-)/ kasv (+)	14	-89	-113
Dividendi tulumaksu kulu	19	18	14
Edasilükkunud tulumaksu vara muutus		-176	-42
Valuutakursimuutus		-1	1
Makstud ettevõtte tulumaks		-616	-916
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest			
Kinnisvarainvesteeringu soetus	7	-1 321	-3 103
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	264	7
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest		-1 057	-3 096
Tasutud materiaalse põhivara eest			
Materiaalse põhivara soetus		-4 970	-4 642
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	-77	74
Muud laekumised investeerimistegevusest		190	0
Valuutakursimuutus		0	2
Tasutud materiaalse põhivara eest		-4 857	-4 566
Tasutud immateriaalse põhivara eest			
Immateriaalse põhivara soetus	10	-680	-313
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	-18	13
Tasutud immateriaalse põhivara eest		-698	-300
Laekunud materiaalse põhivara müügist			
Müüdnud põhivara jääkväärtus		17	12
Kasum põhivara müügist		25	21
Laekunud põhivara müügist		42	33

22. Seotud osapooled

AS-i Harju Elekter seotud osapoolteks on kontserni juhatuse ja nõukogu liikmed, nende lähikondsed ning eelmainitud isikute valitseva või nende olulise mõju all olevad ettevõtted. Lisaks ka AS Harju KEK, kelle omanduses on 30,90% AS-i Harju Elekter aktsiatest. Kontserni juhtkond on emaettevõtte nõukogu ja juhatuse liikmed.

Tehingud seotud osapooltega

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Saldod seotud osapooltega:		
- Kohustused kaupade ja teenuste eest	93	47
- Kohustused nõukogu ja juhatuse liikmete ees	15	17

	2021	2020
Kaupade ja teenuste ost seotud osapooltelt:		
- AS Harju KEK'lt põhivara rentimine	118	101
- Muude teenuste ost AS Entekilt	599	506
Kaupade ja teenuste müük seotud osapooltele:		
- AS Harju KEK'le ja AS Entekile muud teenused	3	4
- AS Entekile kaupade müük	3	10
Nõukogu ja juhatuse liikmete tasud:		
- Palk, preemia, hüvitised (sh lahkumishüvitised) ja muud tasud	413	498
- Sotsiaalmaks	133	160

Juhatus liikmed saavad tasu vastavalt ametilepingule, lisaks on õigus saada lahkumishüvitist: kuni 8 kuu juhatuse liikme tasu ulatuses. Nõukogu esimehel on õigus saada lahkumishüvitist arendusdirektori 6 kuu ametipalga ulatuses. Pensioniga seotud õigusi juhatuse liikmetel ei ole. Kontserni juhtorganite liikmete ja/või nende lähikondsetega 2021. aasta jooksul mingeid muid tehinguid ei toimunud. Täpsustav teave AS-i Harju Elekter juhatuse liikmetele makstud töötasude ja hüvitiste kohta on esitatud [Tasustamisaruandes](#).

Aktsiapõhine hüvitis

3. mail 2018 toimunud aktsionäride üldkoosolekul otsustati aktsiaoptsiooniprogramm kontserni kuuluvate võtmeisikute, sh juhtorganite liikmetele, juhtivspetsialistidele ja inseneridele nende kaasamiseks ettevõtte aktsionärideks, et motiveerida neid tegutsema kontserni parema majandustulemuse saamise nimel. Optsiooniprogrammi raames väljastab AS Harju Elekter igal aastal aktsiaoptsioone kuni kahe protsendi (2%) ulatuses AS-i Harju Elekter aktsiate koguarvust. Optsiooniprogrammi tähtaeg on kolm aastat, millele lisandub aktsiaoptsioonide realiseerimise tähtaeg. Märkimisõiguse planeeritavast aktsiaemissioonist osavõtuks annab nendega sõlmitud eelleping, optsioonilepingu sõlmimise päevaks lepingutasu kümme (0.10) euro senti iga aktsiaoptsiooni kohta ning aktsiate märkimise perioodil kehtiv töö- või ametisuhe kuni aktsiate märkimise kuupäevani kaasa arvatud. Aktsiaoptsioonide alusel omandatavate aktsiate väljalaskehind määrati ajavahemiku 2015-2017 kalendriaasta sulgemishindade keskmisest hinnast Nasdaq Tallinna börsil 31. detsembri seisuga.

Aruandeaastal realiseerus 2018. aasta juunis sõlmitud optsioonid. Aktsiate märkimise tähtaega oli 16.07.2021. Optsiooniprogrammi realiseerimisega seotud aktsiaemissioonist võttis osa 96 Harju Elektri praegust ja endist töötajat, kes märkisid kokku 278 675 aktsiat 972 575,75 euro eest.

29. aprill 2021 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati uus 2021.-2022. aasta aktsiaoptsiooni programm, mille raames on aktsiaoptsioone õigustatud saama AS-i Harju Elekter ja tema tütarettevõtete juhatuse liikmed ja võtmeisikud. Optsiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks on 2018., 2019. ja 2020. kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12. seisuga, so 4,50 eurot aktsia kohta. Optsiooniprogrammi tähtaeg on kaks aastat, millele lisandub optsioonide realiseerimise tähtaeg.

Opsioonide realiseerimise tähtaeg on 36 ja 48 kuud pärast kirjaliku optsioonilepingu sõlmimist. Seejuures on AS-i Harju Elekter nõukogul õigus vajadusel väljastada erineva tähtajaga optsioone.

Aktsiate märkimisõiguste kajastamisel on rakendatud IFRS 2 põhimõtteid. Kontsern kasutas töötajatelt aktsiate eest saadaolevate teenuste (tööpanuse) hindamisel märkimisõiguse õiglast väärtust eellepingute sõlmimise hetkel. Sõltumatu eksperdi poolt hinnati teenuse väärtuseks ühe emiteeritava aktsia kohta 2018. aasta voo puhul 1,55 eurot, 2019. aasta voo puhul 0,73 eurot, 2020. aasta voo puhul 0,55 eurot ning 2021. aasta voo puhul 3,55 eurot. 2021. aastal on tööjõukuluna kajastatud aktsiapõhiste maksete summa 227 (2020: 263) tuhat eurot (lisad 16 ja 18).

Õiglase väärtuse hindamisel kasutati Black-Scholes hindamismudelit. Hinna määramisel on arvesse võetud kaalutud keskmist aktsia turuhinda (3,49, 3,98, 4,44 ja 4,5 eurot), aktsia eeldatavat volatiilsust (30%, 28%, 30% ja 32%), riskivaba intressimäära (1,75%, 1,50%, 1,50% ja 1,50%), prognoositavaid dividende ning perioodi pikkust eellepingute sõlmimise ja planeeritava aktsiate märkimishetke vahel (3 aastat).

	Märkimise hind	Teenuse õiglane väärtus	IFRS2 mõistes märkimise hind	Aegumise aasta	Lepingute arv	Potentsiaalselt emiteeritavate aktsiate arv
Seisuga 31.12.2017					0	0
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2018)	3,49	1,55	5,04	2021	124	351 925
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-8	-33 750
Seisuga 31.12.2018					116	318 175
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2019)	3,98	0,73	4,71	2022	94	339 100
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-6	-13 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-2	-8 000
Seisuga 31.12.2019					202	636 275
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2020)	4,44	0,55	4,99	2023	66	347 468
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-5	-12 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-3	-12 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-2	-7 350
Seisuga 31.12.2020					258	952 393
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2021)	4,50	3,55	8,05	2025	20	135 750
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-9	-14 500
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-8	-16 900
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-5	-14 100
Perioodi jooksul realiseeritud kogus (2018)					-96	-278 675
Seisuga 31.12.2021					160	763 968

Aruandekuupäeva seisuga on Kontsernil üks mittekontrolliva osalusega tütarettevõte. 2017. aasta I kvartalis ostis AS Harju Elekter 80,52% suuruse osaluse elektrimaterjalide ja -seadmete müügiettevõttes Energo Veritas OÜ. Alates 14.01.2021 kannab Soome tütarettevõtte Satmatic Oy nime Harju Elekter Oy.

Kontserni pikaajaliste mittefinantsvarade paiknemine

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Eesti	36 499	34 482
Soome	7 953	7 894
Rootsi	2 000	1 942
Leedu	11 649	8 980
Varade väärtus kokku	58 101	53 298

Tava- ja lahustatud puhakasum aktsia kohta informatsiooni leiab lisast nr 20.

23. Tütarettevõtted

Ettevõtte nimi	Osalus ja hääleõigus %		Asukoht	Tegevusala	Segment	Omakapital (EUR '000)	
	31.12.2021	31.12.2020				31.12.2021	31.12.2020
AS Harju Elekter Teletehnika	100%	100%	Eesti	tootmine	tootmine	503	1 039
AS Harju Elekter Elektrotehnika	100%	100%	Eesti	tootmine	tootmine	6 678	6 071
Energo Veritas OÜ	80,52%	80,52%	Eesti	kaupade vahendusmüük	muu	79	15
Harju Elekter Oy	100%	100%	Soome	tootmine	tootmine	8 677	9 710
Harju Elekter Kiinteistöt Oy	100%	100%	Soome	tootmiskinnisvara haldamine	tootmine	3 042	2 963
Telesilta Oy	100%	100%	Soome	elektriinstallatsioonitööd	muu	611	256
Harju Elekter UAB	100%	100%	Leedu	tootmine	tootmine	3 889	5 040
Harju Elekter AB	100%	100%	Rootsi	tootmine	tootmine	2 823	875
Harju Elekter Services AB	100%	100%	Rootsi	kaupade vahendusmüük	tootmine	86	321

24. Emaettevõtte põhiaruanded

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele esitatakse emaettevõtte konsolideerimata põhiaruanded (finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) konsolideeritud aruande lisades.

Finantsseisundi aruanne

EUR '000	31.12.2021	31.12.2020
Raha ja raha ekvivalendid	126	1 889
Nõuded ostjate vastu	556	415
Nõuded kontserni ettevõtete vastu	13 484	8 634
Muud lühiajalised nõuded ja ettemaksud	74	123
Käibevara kokku	14 240	11 061
Investeeringud tütarettevõtetesse	15 224	14 324
Pikaajalised nõuded tütarettevõtetele	7 083	5 641
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	24 953	11 911
Kinnisvarainvesteeringud	27 826	27 794
Materiaalne põhivara	1 839	1 387
Immateriaalne põhivara	172	184
Põhivara kokku	77 097	61 241
VARAD KOKKU	91 337	72 302
Võlakohustused	7 863	5 684
Võlad tarnijatele	443	219
Võlad kontserni ettevõtete vastu	30	225
Maksuvõlad	126	126
Muud võlad ja saadud ettemaksed	382	430
Lühiajalised kohustused kokku	8 844	6 684
Võlakohustused	3 768	1 705
Muud pikaajalised kohustused	33	66
Pikaajalised kohustused kokku	3 801	1 771
Kohustused kokku	12 645	8 455
Aktiivkapital	11 352	11 176
Ülekurss	1 601	804
Reservid	18 535	6 267
Jaotamata kasum	47 204	45 600
Omakapital kokku	78 692	63 847
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	91 337	72 302

Koondkasumiaruanne

EUR '000	2021	2020
Müügitulu	5 560	5 035
Müüdud toodete kulu	-2 875	-2 484
Brutokasum	2 685	2 551
Muud äritulud	85	73
Üldhalduskulud	-1 716	-1 841
Muud ärikulud	-19	-20
Ärikasum	1 035	763
Tulu tütarettevõtetest	2 839	2 450
Dividenditulu müügivalmis finantsvaradelt	119	91
Intressitulu	259	212
Intressikulud	-54	-31
Kasum/kahjum valuutakursi muutusest	-3	4
Kasum majandustegevusest	4 195	3 489
Tulumaks	-18	-14
Aruandeaasta puhaskasum	4 177	3 475
Muu koondkasum/-kahjum		
Finantsvara ümberhindluse netokasum/-kahjum	12 533	3 002
Perioodi muu koondkasum/-kahjum kokku	12 533	3 002
Aruandeaasta koondkasum/-kahjum	16 710	6 477

Rahavoogude aruanne

EUR '000	2021	2020
Rahavood äritegevusest		
Puhaskasum	4 177	3 475
<u>Korrigeerimised</u>		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	1 428	1 313
Kahjum põhivara müügist	-1	0
Finantstulud	-3 217	-2 763
Finantskulud	56	37
Tulumaks	18	14
<u>Muutused</u>		
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-1 372	35
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	-2	155
Makstud intressid	-51	-30
Kokku rahavood äritegevusest	1 036	2 236
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest	-1 062	-3 096
Tasutud materiaalse põhivara eest	-561	-223
Tasutud immateriaalse põhivara eest	-78	-163
Sissemakse tütarettevõtte täiendavasse reservkapitali	-900	0
Tasutud finantsinvesteeringute eest	-1 490	-104
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	981	1 681
Antud laenude tagasimaksed	5 024	7 544
Antud laenud	-10 024	-7 629
Laekunud intressid	248	170
Saadud dividendid	2 958	2 541
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-4 904	721

EUR '000	2021	2020
Rahavood finantseerimistegevusest		
Laekunud lihtaktsiate emissioonist	946	32
Arvelduskrediidi jääkide muutus	4 034	-1 455
Saadud laenud	4 561	2 255
Laenude tagasimaksed	-4 578	-766
Makstud dividendid	-2 838	-2 484
Makstud dividendide tulumaks	-18	-14
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	2 107	-2 432
Kokku rahavood	-1 761	525
Raha jääk perioodi algul	1 889	1 364
Rahajääkide muutus	-1 761	525
Valuutakursside muutuste mõju	-2	0
Raha jääk perioodi lõpus	126	1 889

Omakapitali muutuste aruanne

EUR '000	Aktsiakapital	Ülekurss	Reservkapital	Ümberhindluse reserv	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 31.12.2019	11 176	804	1 242	2 103	44 529	59 854
2020. aasta puhaskasum	0	0	0	0	3 475	3 475
2020. aasta muu koondkasum/kahjum	0	0	0	2 922	80	3 002
Koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	2 922	3 555	6 477
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud Emaettevõtte omanikega						
Makstud dividendid	0	0	0	0	-2 484	-2 484
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	0	0	0	0	-2 484	-2 484
Saldo 31.12.2020	11 176	804	1 242	5 025	45 600	63 847
2021. aasta puhaskasum	0	0	0	0	4 177	4 177
2021. aasta muu koondkasum/kahjum	0	0	0	12 268	265	12 533
Koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	12 268	4 442	16 710
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud Emaettevõtte omanikega						
Aktsiakapitali suurenemine (optsioon)	176	797	0	0	0	973
Makstud dividendid	0	0	0	0	-2 838	-2 838
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	176	797	0	0	-2 838	-1 865
Saldo 31.12.2021	11 352	1 601	1 242	17 293	47 204	78 692

EUR '000	2021	2020
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga	78 692	63 847
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste:		
-bilansiline väärtus	-15 224	-14 324
-bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	23 516	24 024
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga	86 984	73 547

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele on summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid, leitav järgmiselt: korrigeeritud konsolideerimata omakapital, millest on maha arvatud aktsiakapital, ülekurss ja reservid.

Vastavalt Äriseadustikule võtab emaettevõtte, kes koostab konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande, kasumi jaotamise otsuse vastu konsolideerimisgrupi konsolideeritud aruannete alusel. Konsolideeritud aruannetel põhinevat kasumit ei ole lubatud jaotada niivõrd, kui võrd see vähendaks emaettevõtte netovara tasemeni alla aktsiakapitali ja reservide kogusumma, mille väljamaksmine aktsionäridele ei ole lubatud seadusest või põhikirjast tulenevalt.

25. Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted

Koostamise alused

AS-i Harju Elekter ja tema tütarettevõtete konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS, International Financial Reporting Standards), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Käesolevate konsolideeritud raamatupidamisaruannete koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud allpool. Konsolideeritud raamatupidamisaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, kui alljärgnevates arvestuspõhimõtetes on kirjeldatud teisiti. Kontserni finantsinvesteeringud kajastatakse õiglasel väärtuses. Neid põhimõtteid on rakendatud lähtudes järjepidevuse ja võrreldavuse printsiibist, hindamiste muutuste sisu ja nende mõju on selgitatud vastavates lisades. Kui finantsaruannete kirjete esitust või klassifitseerimise meetodit on muudetud, siis on vastavalt ümber klassifitseeritud ka eelmise perioodi võrreldavad näitajad.

Vastavalt Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite nõuetele tuleb finantsaruannete koostamisel kasutada juhtkonnapoolseid raamatupidamislikke hinnanguid. Samuti tuleb juhtkonnal teha arvestuspõhimõtete valiku ja rakendamise seotud otsuseid. Valdkonnad, milles hinnangute osakaal või keerukuse tase on suurem, või valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on konsolideeritud raamatupidamisaruannete suhtes olulised, on esitatud [lisas 26](#).

Emaettevõtte põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele esitatakse Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded (finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste

aruanne) konsolideeritud aruande lisades. AS-i Harju Elekter konsolideerimata põhjaruanded on esitatud [lisas 24](#) „Ema-ettevõtte põhjaruanded”. Need aruanded on koostatud konsolideeritud aruandega samu arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid kasutades, välja arvatud tütarettevõtetes tehtud investeeringute puhul, mis on Emaettevõtte konsolideerimata aruannetes kajastatud lähtuvalt soetusmaksumuse printsiibist.

Muudatused aruandeperioodi arvestuspõhimõtetes

Kontsern on kohaldanud alljärgnevaid uusi standardeid ja standardite muudatusi (sh neist tulenevaid muudatusi teistes standardites), mida esmakordselt rakendati 1. jaanuarist 2021.

„COVID-19 tingitud rendisoodustused” – IFRS 16 muudatused

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. juunil 2020 või hiljem.

Muudatused annavad rendilevõtjatele (mitte rendileandjatele) vabastuse vabatahtliku erandi vormis hindamaks, kas COVID-19 tingitud rendisoodustus käsitleda rendilepingu muudatusena või mitte. Rendilevõtja võib kajastada rendisoodustuse selliselt, nagu tegemist ei oleks rendilepingu muudatusega. Paljudel juhtudel toob see kaasa rendisoodustuse kajastamise muutuva rendimaksena. Praktiline abinõu kehtib ainult rendisoodustele, mis tekkisid COVID-19 pandeemia otsese tagajärjena juhul, kui kõik alljärgnevatest tingimustest on täidetud: rendimaksede muutuse tulemusena on muudetud rendi kogutasu olulises osas sama või väiksem tasust, mis kehtis vahetult enne muudatust. Rendimaksede vähendus mõjutab makseid esialgse maksetähtajaga kuni 30. juuni 2021. Kui rendilevõtja otsustab rendilepingutele praktilist abinõu rakendada, siis peab ta seda rakendama järjepidevalt sarnaste omadustega ja sarnastes tingimustes rendilepingutele. Muudatus tuleb rakendada tagasiulatuvalt vastavalt standardile IAS 8, kuid rendilevõtjalt ei nõuta eelmiste perioodide korrigeerimist ega IAS 8 paragrahvis 28(f) sätestatud avalikustamist. COVID-19 tingitud majanduslikud väljakutsed keetsid aga

oodatust kauem. Muudatus, mis anti välja 31. mail 2021, pikendas praktilise abinõu kuupäeva 30. juunist 2021 kuni 30. juunini 2022. Juhtkonna hinnangul ei avalda muudatused finantsaruannetele mõju, sest kontserni ettevõtetele ei olnud antud perioodil COVID-19 tingitud rendisoodustusi.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2021 algaval aruandeaastal, ei ole olnud kontsernile olulist mõju.

Tulevikus jõustuvad uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Kontsern jälgib pidevalt uute standardite ja olemasolevate standardite tõlgenduste muutuseid. Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Kontsernile kohustuslikuks alates 01.01.2022 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajaliseks” – IAS 1 muudatused

Rakendub 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Piiratud ulatusega muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühiajalisteks või pikaajalisteks sõltuvalt aruandeperioodi lõpus kehtivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõtte on aruandeperioodi lõpus oluline õigus lükata edasi arveldust rohkem kui kaheistkümneks kuuks. Juhised ei nõua enam sellisel juhul tingimusteta õigust. Juhtkonna kavatsus järgnevalt arvelduste edasilükkamise õigust kasutada või mitte ei mõjuta kohustuste liigitamist. Õigus edasilükkamiseks on olemas vaid siis, kui ettevõtte täidab aruandeperioodi lõpu seisuga asjakohased tingimused. Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandeperioodi lõpus või enne seda, isegi kui laenuandja nõustub pärast aruandeperioodi lõppu sellest tingimusest loobuma. Vastupidi,

laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingu eritingimusi rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks sisaldavad muudatused selgitust sellise võla liigitamise nõuete kohta, mida ettevõtte võib rahuldada, muutes seda omakapitaliks. 'Arveldus' on defineeritud kui kohustuse tasumine sularahaga, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Konverteeritavate instrumentide puhul, mida võib konverteerida omakapitaliks, on olemas erand, kuid ainult nende instrumentide puhul, kus vahetusõigus liigitatakse liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina omakapitaliinstrumendis.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine” – IAS 1 muudatused

IAS 1 muudatus kohustuste lühi- või pikaajaliseks liigitamise kohta anti välja 2020. aasta jaanuaris algse jõustumiskuupäevaga 1. jaanuar 2022. Kuid reageerides COVID-19 pandeemiale lükati jõustumiskuupäev ühe aasta võrra edasi, et anda ettevõtetele rohkem aega muudetud juhistest tulenevate liigituste muudatuste rakendamiseks.

Kontsern analüüsib eeltoodud IAS 1 muudatuste võimalikku mõju finantsaruannetele ning avalikustab nimetatud muudatuse mõju selle rakendumisel.

„Tulu enne otstarbekohast kasutamist, kahjulikud lepingud - lepingu täitmise kulud, viide kontseptuaalsele raamistikule” – IAS 16, IAS 37 ja IFRS 3 piiratud ulatusega muudatused ning parandused IFRS-ides 2018-2020 - IFRS 1, IFRS 9, IFRS 16 ja IAS 41 muudatused

Rakendub 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavatele aruandeperioodidele.

IAS 16 muudatus keelab ettevõtte põhivara soetusmaksumusest maha arvata põhivara otstarbekohasesse kasutusvalmidusse viimise aja jooksul toodetud toodangu müügist saadud tulu. Sellise toodangu müügist saadud tulu koos tootmiskuludega, kajastatakse nüüd kasumiaruandes. Ettevõtte hakkab kasutama IAS 2 standardit sellise toodangu kulude

mõõtmiseks. Kulud ei sisalda testitava vara amortisatsiooni kuna ta ei ole valmis otstarbekohaseks kasutamiseks. IAS 16 muudatus selgitab samuti, et ettevõtte peab 'testima vara korralikku töökorda' kui ta hindab vara tehnilist ja füüsilist taset. Vara finantstulemused ei ole sellisel hindamisel asjakohased. Seega võib vara olla viidud juhtkonna poolt ette nähtud tööseisundisse ning selle suhtes võib kohaldada kulumit enne kui ta saavutab juhtkonna poolt eeldatavat põhitegevuse tulemust.

IAS 37 muudatus selgitab mõistet 'lepingu täitmise kulud'. Muudatus selgitab, et lepingu täitmise otsesed kulud sisaldavad lepingu täitmise lisakulusid; ning muude kulude jaotamise, mis on otseselt seotud selle täitmisega. Muudatus selgitab samuti, et enne kahjumlikust lepingust tuleneva eraldise moodustamist, peab ettevõtte kajastama väärtuse langusest tulenevat kahjumit, mis on tekkinud lepingu täitmiseks kasutatud varade, mitte selle lepinguga seotud varade puhul.

IFRS 3 muudatused viitavad 2018. aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule, et määrata kindlaks, mis on äriühenduse mõistes vara ja kohustus. Enne muudatust viitas IFRS 3 2001.aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule. Lisaks, IFRS 3 standardis on lisatud uus erand kohustuste ja tingimuslike kohustuste osas. Erand täpsustab, et mõnede kohustuste ja tingimuslike kohustuste liikide kajastamisel peab ettevõtte IFRS 3 standardi kohaselt viitama hoopis IAS 37 või IFRIC 21 standardile, mitte 2018.aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule. Ilma uue erandita, kajastaks ettevõtte mõned kohustused äriühenduses, mida ta ei kajastaks vastavalt IAS 37 standardile. Seega, oleks pidanud ettevõtte kohe pärast ühinemist lõpetama kohustuse kajastamise ning kajastama kasumit, mis ei tekita majanduslikku kasu. Samuti selgitati, et omandaja ei pea kajastama tingimuslike varasid omandamise kuupäeva seisuga nagu on määratletud IAS 37-s.

IFRS 9 muudatus käsitleb, millised tasud tuleb arvesse võtta finantskohustuste kajastamise lõpetamise hindamisel, kasutades 10%

testi. Kulud või tasud võivad olla makstud kas kolmandatele osapooltele või laenuandjale. Muudatuste kohaselt, kolmandatele osapooltele makstud kulusid või tasusid ei arvestata 10% testi.

IFRS 16-ga kaasnev illustreeriv näide 13 on muudetud, et eemaldada rendileandja renditud vara täiustamisega seotud maksete kirjeldust. Muudatuse põhjuseks on kõrvaldada kõik võimalikud segadused rendi stiimulite käsitlemisel.

IFRS 1 lubab vabastuse teha, kui tütarettevõttest saab esmakordne IFRS-i kasutuselevõtja hiljem kui tema emaettevõtte. Tütarettevõtte saab mõõta oma varasid ja kohustusi bilansilistes (jääk)maksumustes, mida oleks kasutatud emaettevõtte konsolideeritud finantsaruannetes emaettevõtte IFRS-idele ülemineku kuupäeva seisuga, kui seoses konsolideerimisprotseduuridega ja äriühenduse, mille raames emaettevõtte tütarettevõtte omandas, mõjude arvestamisega ei ole tehtud mingeid korrigeerimisi. IFRS 1 on muudetud, et IFRS 1 vabastuse kasutavad ettevõtted saaksid mõõta kumulatiivseid kursivahesid kasutades emaettevõttes kajastatud summasid emaettevõtte IFRS-idele ülemineku kuupäeva seisuga. IFRS 1 muudatus laiendab eelnimetatud vabastuse kumulatiivsetele kursivahedele, et esmakordsetele kasutuselevõtjatele kulusid vähendada. Muudatus kehtib ka sidusettevõttele või ühisettevõtmisele, kes kasutavad sama IFRS 1 vabastust.

Nõue, mille kohaselt ettevõtted elimineerivad rahavood maksustamisest IAS 41 õiglase väärtuse mõõtmisel on nüüd tühistatud. Selle muudatuse eesmärk on viia standard vastavusse nõudega diskonteerida rahavooge maksujärgselt.

Muudatustel ei ole olulist mõju Kontserni finantsaruannetele.

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine”

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele;

ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 "Olulisuse otsuste tegemine", et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel.

Muudatuste rakendamine konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju ei avalda.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste”

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest.

Muudatuste rakendamine konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju ei avalda.

„Varade ja kohustustega seotud edasilükkunud tulumaks, mis tuleneb ühest tehingust” – IAS 12 muudatused

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt IAS 12 muudatused täpsustavad, kuidas kajastada edasilükkunud tulumaksu tehingutelt nagu rendilepingud ja kahjutustamise kohustused. Teatud tingimustel on

ettevõtted varade või kohustuste esmakordsel kajastamisel vabastatud edasilükkunud tulumaksu kajastamisest. Varasemalt ei olnud selge, kas vabastus rakendub selliste tehingute suhtes nagu rendilepingud ja kahjutustamise kohustused – tehingud, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustus. Muudatused selgitavad, et vabastust ei rakendata ning ettevõtetel on kohustus kajastada vastavatelt tehingutelt edasilükkunud tulumaks. Muudatused nõuavad ettevõtetelt edasilükkunud tulumaksu kajastamist tehingutelt, millest tulenevad esmasel kajastamisel maksustatavate ja mahaarvatavate ajutiste erinevuste võrdsed summad.

Kontsern analüüsib eeltoodud IAS 12 muudatuste võimalikku mõju finantsaruannetele ning avalikustab nimetatud muudatuse mõju selle rakendumisel.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

Konsolideerimise alused

Tütarettevõtted

Tütarettevõtteks loetakse kõiki majandusüksusi, mille üle kontsern omab kontrolli. Kontsern kontrollib majandus-üksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada selle kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtted konsolideeritakse täielikult alates kuupäevast, mil kontroll läheb üle kontsernile ning nende konsolideerimine lõpetatakse alates kuupäevast, mil kontroll lõppeb.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Harju Elekter ja tema tütarettevõtete raamatupidamis-aruandeid. Tütarettevõtete finantsaruanded on koostatud sama perioodi kohta, nagu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne. Kui tütarettevõtte kasutab samades tingimustes toimunud samalaadsete tehingute puhul konsolideeritud aruandega võrreldes teistsuguseid arvestuspõhimõtteid, tehakse konsolideeritud aruande koostamisel tütarettevõtte finantsaruannetes

kohased korrigeerimised. Informatsioon AS-i Harju Elekter tütarettevõtete, nende osaluse ning hääleõiguse kohta on esitatud [lisas 23](#).

Äriühendused

Äriühenduste arvestamisel rakendatakse ostumeetodit, mille korral võetakse kõik omandatud tütarettevõtte eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused ostukuupäeval arvele nende õiglastes väärtustes, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Tütarettevõtte soetamisel üle kantud tasu sisaldab:

- üleantud varade õiglast väärtust;
- omandatud ettevõtte endistele omanikele tekkinud kohustusi;
- kontserni emiteeritud omakapitaliinstrumente;
- tingimusliku tasu korra alusel tekkinud vara või kohustise õiglast väärtust; ning
- varem olemasoleva osaluse õiglast väärtust tütarettevõttes.

Iga äriühenduse puhul teeb kontsern valiku, kas kajastada mittekontrolliv osalus omandatavas ettevõttes õiglastes väärtustes või mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast.

Kontsern kajastab äriühenduse omandamisega seotud kulud, välja arvatud võla- või omakapitaliväärtpaberite emiteerimise kulutused, nende tekkimisel kuludena.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mittekontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab Kontserni osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Kui eelnimetatud summa on soodusostude puhul väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovarade õiglastest väärtusest, kajastatakse vahe koheselt kasumiaruandes.

Mittekontrolliv osalus on osa selliste tütarettevõtete kasumist või kahjumist ning netovarast, mis ei kuulu täielikult Kontsernile. Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumiaruandes jaotatakse kasum või kahjum ja iga muu koondkasumi komponent Emaettevõtte omanikele ja mittekontrollivale osalusele kuuluvaks osaks. Mittekontrollivad osalused kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes omakapitali koosseisus eraldi Emaettevõtte aktsionäridele kuuluvast omakapitalist.

Konsolideerimisel elimineeritavad tehingud

Konsolideeritud aruandes on elimineeritud kõik kontsernisisesed saldod, tehingud ning realiseerimata kasumid. Realiseerumata kahjumid on samuti elimineeritud, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus.

Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

Arvestusvaluuta ja esitusvaluuta

Kontserni ettevõtete arvestusvaluutaks on oma majanduskeskkonna valuuta. Kontserni Eesti, Leedu ja Soome ettevõtted kasutavad arvestusvaluutana eurot (EUR), Rootsi ettevõtted Rootsi krooni (SEK).

Konsolideeritud finantsaruanded on esitatud eurodes, mis on Emaettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta. Kõik arv näitajad on esitatud tuhandetes, ümardatuna lähima tuhandeni, kui pole osutatud teisiti. Tuhande euro tähisena on aruandes kasutatud lühendit EUR '000.

Välisvaluuta tehingud ja saldod

Välisvaluutas kajastatud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse, kasutades tehingute kuupäevadel ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga vahetuskursse. Selliste tehingute arveldamisest ja välisvaluutas fikseeritud finantsvarade ja -kohustuste bilansikuupäeva vahetuskursiga ümberarvestamisest tulenevad valuutakursi kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes.

Realiseerunud ja realiseerumata kasumid ja kahjumid, mis tekivad välisvaluutapõhiste põhitegevuse nõuete ja kohustuste tasumisel ja ümberhindlusel, kajastatakse netomeetodil ridadel Muud äritulud (-kulud). Realiseerumata kasumid ja kahjumid, mis tulenevad rahast, raha ekvivalentide ja laenude ümberhindamisest, kajastatakse netomeetodil ridadel Finantstulud (-kulud).

Välisriikides asuvate tütarettevõtete tehingute ja saldode kajastamine

Kontserni kõikide ettevõtete finantstulemused ja -seisund, mille arvestusvaluuta erineb esitusvaluutast, arvestatakse ümber esitusvaluutasse. Välismaiste ettevõtete varad ja kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursi alusel, tulud ja kulud arvestatakse eurodesse perioodi kaalutud keskmise vahetuskursi alusel ning muud omakapitali muutused nende tekkimise päeva valuutakursi alusel. Ümberhindluste kursivahed kajastatakse muu koondkasumi hulgas, ning esitatakse omakapitali koosseisus „Valuutakursi muutuste reservina”. Välismaise üksuse osalisel võõrandamisel või müümisel kajastatakse omakapitalis kajastatud valuutakursi vahed kasumis või kahjumis. Välismaise üksuse omandamisel tekkivaid firmaväärtuse ja õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitletakse välismaise üksuse varade ja kohustustena ning need hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval kehtinud valuutakursi alusel.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid hõlmavad nõudmiseni hoiuseid pangas, muid lühiajalisi likviidseid investeeringuid, mille esialgne tähtaeg on kuni kolm kuud ja mille väärtuse muutumise risk on ebaoluline.

Finantsvarad

Kontsern klassifitseerib finantsvarad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- need, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses; ning
- need, mida kajastatakse õiglases väärtuses (kas muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande).

Klassifitseerimine sõltub Kontserni ärimudelist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja Kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglases väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumentid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Kontserni ärimudelist finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Kontserni kõik võlainstrumentid on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse kategooriasse. Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes ärituludes/ärikuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Omakapitaliinstrumentid

Kontsern kajastab omakapitaliinstrumentid õiglases väärtuses. Kui Kontsern on võtnud vastu tagasivõtmatu otsuse kajastada mitte-kauplemise eesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide õiglase

väärtuse muutused läbi koondkasumiaruande, siis instrumendi kajastamise lõpetamisel ei klassifitseerita õiglase väärtuse muutuseid ümber kasumiaruandesse. Selliste investeeringutelt saadud dividendid kajastatakse jätkuvalt kasumiaruandes real muud äritulud.

Börsil noteeritud väärtpaberite puhul põhineb õiglane väärtus aruandeperioodi lõpus kehtinud väärtpaberi sulgemishindadele. Börsil noteerimata väärtpaberite puhul leitakse õiglane väärtus tuginedes avalikult kättesaadavale informatsioonile ning kasutades hindamistehnikana võrdlust teiste, olulises osas sarnaste instrumentide õiglase väärtusega aruandeperioodi lõpus ja/või diskonteeritud rahavoogude analüüsi.

Omakapitaliinstrumente ei ole lubatud kajastada soetusmaksumuses, kuid teatud juhtudel võib soetusmaksumust lugeda ligilähedaseks õiglase väärtusega. Kontsern kajastab omakapitaliinstrumenti soetusmaksumuses vaid siis, kui pärast soetust ei ole saadaval infot investeerimisobjekti õiglase väärtuse mõõtmiseks või võimalike õiglaste väärtuste vahemik on väga lai ja soetusmaksumus on parim hinnang selle vahemiku sees.

Finantsvarade väärtuse hindamist on kirjeldatud punktis „Varade väärtuse vähenemine”.

Varud

Varusid kajastatakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Materjalide ja kaupade arvestamisel kasutatakse kontsernis kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Valmis- ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus hõlmab projekteerimiskulusid, toormaterjali, otseseid tööjõukulusid, muid otseseid kulusid ja seonduvaid tootmise üldkulusid (tavalise töövõimsuse baasil), v.a. laenukulud; projektitoodete arvestamisel kasutatakse individuaalmaksumuse meetodit. Neto realiseerimisväärtus on hinnanguline müügihind tavalise äritegevuse käigus, millest on maha arvatud hinnangulised müügikulud.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering on vara, mida kontsern hoiab kas omanikuna või liisinguvõtjana renditulu teenimise, turuväärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil ning mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteeringud on näidatud soetusmaksumuse meetodil, see tähendab soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest. Kinnisvarainvesteeringute amortiseerimiseks kasutatakse materiaalse põhivara analoogsete objektide amortiseerimisel kasutatavat kasulikku eluiga ([Kulumi arvestus](#)).

Kontsern avalikustab kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse raamatupidamise aruande [lisas 7](#).

Materiaalne põhivara

Materiaalne põhivara on materiaalne vara, mida kasutatakse tootmisel, teenuste osutamisel või halduseesmärkidel pikema perioodi jooksul kui üks aasta.

Kajastamine ja mõõtmine

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, mida on vähendatud akumulieerunud kulumi ja varade väärtuse vähenemisest tuleneva kahjumi võrra. Soetusmaksumus koosneb vara ostuhinnast ja muudest otseselt soetamisega seotud kuludest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Oma tarbeks valmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb materjalikulust, otsestest tööjõukuludest ning proportsionaalsest osast tootmise üldkuludest ja põhivara soetamise, ehitamise või tootmisega seotud laenukasutuse kulutustest.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määraes neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale.

Edaspidised väljaminekud

Mõne materiaalse põhivaraobjekti osad tuleb teatud ajavahemike järgi vahetada või renoveerida. Sellised väljaminekud kajastatakse materiaalse põhivara bilansilises maksumuses juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab varaobjekti osaga seotud tulevast kasu ja varaobjekti osa soetusmaksumust saab usaldusväärselt hinnata. Asendatud osade kajastamine finantsseisundi aruandes lõpetatakse.

Vastavalt eelmises lõigus toodud arvele võtmise põhimõtetele ei kajastata materiaalse põhivara objekti bilansilises maksumuses igapäevase hooldusega seotud kulusid. Sellised väljaminekud on tekkepõhiselt perioodikulud.

Kulumi arvestus

Kulum kajastatakse kuludes ning arvestatakse materiaalselt põhivaralt ning selle eristatavatelt komponentidelt lineaarsel meetodil kogu kasuliku eluea jooksul. Maad ja lõpetamata ehitisi ei amortiseerita. Kontserni ettevõtted kasutavad ühetaolisi amortisatsiooninorme. Materiaalsele põhivarale määratud kasulikud eluead, jääkväärtused ja amortisatsioonimeetodid vaadatakse üle iga-aastaselt. Muudatustest tulenev mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevatel perioodides.

Hinnangulised majanduslikult kasulikud eluead on järgmised:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	10–33 aastat
Masinaid ja seadmed	5–10 aastat
Muu inventar	3–16 aastat

Immateriaalne põhivara

Immateriaalset põhivara (välja arvatud firmaväärtus) amortiseeritakse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Immateriaalse põhivara väärtuse langust hinnatakse juhul, kui eksisteerib sellele viitavaid asjaolusid, analoogiliselt materiaalse põhivara väärtuse languse hindamisele.

Firmaväärtus

Firmaväärtuse tekkimist on kirjeldatud arvestuspõhimõttes „Konsolideerimise alused“.

Äriühenduse tulemusena tekkinud firmaväärtus võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Firmaväärtuse kasulik eluiga on määramatu, mistõttu firmaväärtust ei amortiseerita kuid igal bilansipäeval hinnatakse firmaväärtuse võimalikku väärtuse langust („Varade väärtuse vähenemine“).

Arvele võtmise järgselt kajastatakse firmaväärtus soetusmaksumuses, mida on vähendatud väärtuse akumuleeritud languste võrra. Kapitali-osaluse meetodil kajastatud investeeringute firmaväärtus sisaldub investeeringu soetusmaksumuses.

Uurimis- ja arendusväljaminekud

Uurimisväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute toodete ja teenuste väljatöötamiseks. Uute teaduslike või tehniliste teadmiste genereerimise eesmärgil läbiviidud uuringute ja teadustööga seotud kulutused kajastatakse nende tekkimise momendil aruandeperioodi kuluna.

Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete, teenuste, protsesside või süsteemide väljatöötamiseks, kujundamiseks või testimiseks. Arendusväljaminekuid kapitaliseeritakse immateriaalse põhivarana juhul, kui arendusväljaminekute suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, on olemas tehnilised ja finantsilised võimalused ning positiivne kavatsus projekti elluviimiseks, Kontsern suudab kasutada või müüa loodavat vara ning immateriaalsest varast tulevikus tekkivat majanduslikku kasu on võimalik hinnata.

Kapitaliseeritud arendusväljaminekuid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud amortisatsioon ja vara

väärtuse vähenemisest tingitud kahjumid. Arendusväljaminekud kajastatakse kuludes lineaarselt eeldatava kasuliku eluea jooksul, mille maksimumpikkus ei ületa üldjuhul 10 aastat. Amortiseerimist alustatakse, kui arendusprojekt on kasutusvalmis.

Muu immateriaalne vara

Muu immateriaalne vara hõlmab litsentse, arvutitarkvara ja omandatud kliendilepinguid. Omandatud litsentsid kajastatakse soetusmaksumuses. Omandatud arvutitarkvara litsentsid kapitaliseeritakse asja- omase tarkvara omandamiseks ja kasutusse võtmiseks kantud kulude põhjal. Muu ostetud immateriaalne vara kajastatakse soetusmaksumuses, vähendatuna akumuleerunud kulumi ja vara väärtuse vähenemisest tulenevate kahjumite võrra. Omandatud kliendilepingutest tekkinud immateriaalne vara kasulik eluiga on võrdne lepinguliste õiguste kehtivusperioodiga.

Varade väärtuse vähenemine

Igal bilansipäeval hindab Kontsern kriitiliselt, kas on märke, mis võiksid viidata varade väärtuse langusele. Kui ilmneb märke varade väärtuse võimalikust vähenemisest, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test.

Finantsvarad

Kontsern hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud. Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat; raha ajaväärtust ja mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Raha ja raha ekvivalentidele, deposiidile, nõuetele ostjate vastu ja lepingulistele varadele, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning

arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest („Finantsvarade krediidikõlblikkus“).

Mittefinantsvarad

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Vara kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulised tulevased rahavood nende nüüdisväärtusesse, kasutades tulumaksueelset diskontomäära, mis peegeldab nii raha väärtuse muutust ajas kui ka varaga seonduvaid riske. Kui vara ei genereeri iseseisvalt rahavoogu, leitakse kaetav väärtus raha teeniva üksuse kohta, mille koosseisu nimetatud vara kuulub.

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade sh firmaväärtuse väärtuse vähenemisest tulenev kahjum kajastatakse, kui vara või raha teeniva üksuse raamatupidamisväärtus ületab vastava vara või raha teeniva üksuse kaetava väärtuse. Varade väärtuse vähenemisest tulenev kahjum kajastatakse aruandeaasta kahjumina.

Raha teeniva üksuse väärtuse langusest tekkinud kahjum jaotatakse selliselt, et esiteks vähendatakse üksusele (üksuste rühmale) jaotatud firmaväärtuse bilansilist maksumust ning seejärel hinnatakse proportsionaalselt alla kõik kõnealusesse üksusesse (üksuste rühma) kuuluvad varad.

Firmaväärtuse võimalikke languseid kontrollitakse vähemalt kord aastas majandusaasta lõpus. Kui esineb sündmusi või hinnangute muutusi, mis tingivad firmaväärtuse raamatupidamisväärtuse vähenemise, viiakse test läbi sagedamini. Väärtuse langus määratakse kindlaks firmaväärtusega seotud raha teeniva üksuse kaetava väärtuse hindamise teel.

Väärtuse languse testimiseks jagatakse firmaväärtused Kontserni nendele raha teenivatele üksustele või üksuste rühmadele, mis peaksid saama konkreetsest äriühendusest majanduslikku kasu. Firmaväärtuse väärtuse langusest tulenevad kahjumid kajastatakse perioodi kasumiaruandes.

Allahindluse tühistamine

Kui väärtuse vähenemise põhjus kaob, tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse asjaolude muutumist analüüsitakse vähemalt kord aastas aruandeperioodi lõpus. Allahindlusi tühistatakse ja vara väärtust suurendatakse maksimaalselt raamatupidamisväärtuseni, mis varal oleks kujunenud, kui allahindlust ei oleks tehtud, arvestades sealhulgas vahepealset kulumit. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse perioodi kasumiaruandes samal real, kus kajastus varasem allahindlus. Erandina ei tühistata firmaväärtuse allahindlust.

Müügivalmiks liigitatud omakapitaliinstrumenti tehtud investeeringu väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid ei tühistata läbi kasumiaruande. Kui müügivalmiks liigitatud võlainstrumenti õiglane väärtus tõuseb ja seda tõusu saab objektiivselt seostada sündmusega, mis toimus pärast vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi kajastamist kasumiaruandes, siis tühistatakse vara väärtuse langusest tulenev kahjum ja tühistamise summa kajastatakse kasumiaruandes.

Rendilepingud

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas tegemist on rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Leping on rendileping või sisaldab rendisuhet juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigus kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud ajavahemikus. Hindamaks, kas leping annab õiguse kontrollida ning kasutada vara, tugineb kontsern standardi IFRS 16 „Rendilepingud“ nõuetele.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes tavakorras, analoogselt muule ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatavale varale. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Kontsern kui rentnik

Kontsern rendib kontori- ja tootmispindasid, masinaid ja seadmeid ja sõidukeid ning kajastab kasutamisoiguse esemeks olevat vara ja rendikohustisi rendiperioodi alguse seisuga. Kontsern arvestab rendiperioodina rendi katkestamatut perioodi, mis hõlmab nii rendilepingu võimaliku pikendamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust kasutab, ja rendilepingu võimaliku lõpetamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust ei kasuta. Kontsern muudab rendiperioodi rendi katkestamatu perioodi muutumise korral.

Esmasel kajastamisel mõõdab kontsern renditavat vara („kasutusoiguse vara“) soetusmaksumuses, mis koosneb rendikohustuse algsummast. Rendikohustuse algsummat korrigeeritakse tehtud ettemaksete võrra, tehtud otseste kulutuste võrra ning taastamiskulude võrra. Saadud summast on maha arvatud saadud rendisoodustused. Kasutamisoiguse esemeks olev vara on kajastatud finantsseisundi aruandes „Materiaalse põhivara“ grupis.

Kasutusoiguse vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil rendi alguskuupäevast kuni rendiperioodi lõpuni. Juhul kui rendilepingu alusel läheb vara omandiõigus rendiperioodi lõppedes üle kontsernile või kui vara maksumuse kindlaksmääramisel on eeldatud, et rentnik realiseerib ostuõiguse, arvestab kontsern kasutamisoiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku eluea lõpuni. Väärtuse langusest tulenevate kahjumite korral vähendatakse kasutusoiguse vara. Samuti korrigeeritakse kasutusoiguse vara rendikohustuse teatud ümberhindamistel.

Rendikohustust mõõdetakse algselt rendimaksete nüüdisväärtuses, mida ei ole rendiperioodi alguseks tasutud. Rendimaksete hulka kuuluvad järgmised osad:

- fikseeritud maksed (millest on lahutatud saadaolevad rendistiimulid);
- muutuvad rendimaksed (sõltuvad indeksist või määrast);
- garanteeritud jääkväärtus (makstava summa eeldatav väärtus);
- väljaostuhind (kui ostu realiseerimine on piisavalt kindel); ning
- trahvid rendilepingu katkestamisel (kui katkestamine on piisavalt kindel).

Rendikohustust diskonteeritakse rendi sisemise intressimääraga. Kui vastavat määrat ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks teha, kasutab kontsern alternatiivset laenuintressimäära, mis on intressimäär, mida peaks sarnases majanduskeskkonnas, perioodi ja laenu tagatise võtmisel tasuma, et omandada kasutamisoiguse esemeks oleva varaga sarnast vara.

Rendikohustust arvutatakse ümber kui tulevastes rendimaksetes on muutusi, mis tulenevad indeksist või määrast, kui muutub hinnang garanteeritud jääkväärtuse summa osas või kui kontsern muudab oma hinnangut selle osas, kas soovitakse kasutada vara väljaostu, rendi pikendamise või lõpetamise võimalusi. Samuti mõõdetakse rendikohustust ümber, kui muutuvad fikseeritud maksed.

Kontsern on otsustanud mitte rakendada IFRS 16 nõudeid lühiajaliste rendilepingute ja selliste rendilepingute suhtes, mille alusvara väärtus on väike. Lühiajaliste rendilepingutega ja selliste rendilepingutega, mille alusvara väärtus on väike, seotud maksed kajastatakse lineaarselt kuluna kasumiaruandes. Lühiajalised rendilepingud on lepingud, mille rendiperiood on kuni 12 kuud või lühem. Väikese väärtusega rendilepingud on IT-seadmete rendilepingud.

Finantskohustused

Kõik kontserni finantskohustused kuuluvad kategooriasse „Muud

finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses“. Finantskohustusi liigitatakse lühiajaliste kohustustena kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast välja arvatud juhul, kui kontsernil on tingimusteta õigus lükata kohustuse täitmist edasi vähemalt 12 kuu võrra pärast aruandeperioodi lõppu. Kohustused, mille maksetähtajad on finantsseisundi aruande kuupäevast arvestatuna üle ühe aasta, on finantsseisundi aruandes esitatud pikaajaliste kohustustena.

Laenud ja võlakohustused võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millest on maha arvatud otsesed tehingukulud. Edaspidi kajastatakse laene korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Võlad tarnijatele võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud ja edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Konsolideeritud kasumiaruandes kajastatakse Rootsis, Leedus ja Soomes asuvate tütarettevõtete kasumilt arvestatud ettevõtte tulumaks, edasilükkunud tulumaksukohustuse ja –vara muutuse mõju ning Eesti ettevõtete dividendide tulumaks.

Ettevõtte tulumaks Eestis

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Ettevõtte tulumaksu maksmise kohustus tekib kasumi jaotamisel ning see kajastatakse kuluna dividendide väljakuulutamisel. Lisaks makstakse tulumaksu erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Kehtiv tulumaksumäär on 20/80 väljamakstud netosummalt, kuid alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäärat 14/86. Soodsamat

maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Kontserni Soome, Rootsi ja Leedu tütarettevõtete puhaskasum on tulumaksuga maksustatav, seega nende tulumaksuvarad ja -kohustused ning tulumaksukulud ja -tulud hõlmavad realiseerunud (tasumisele kuuluvat) ja edasilükkunud tulumaksu. Vastavad tulumaksumäärad nendes riikides on: Soomes 20% (2020: 20%), Rootsis 20,6% (2020: 22%) ja Leedus 15% (2020: 15%). Maksustatav kasum arvutatakse ettevõtete kasumist enne tulumaksu, mida korrigeeritakse tulumaksu deklaratsioonides kohalike tulumaksuseaduste nõuetest lähtuvalt ajutiselt või püsivalt lubatud tulu- ja kulutäiendustega.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksukohustist kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes juhul kui ematettevõtte hindab, et tütarettevõtte dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus ning mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada. Edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel kasutatakse maksumäärasid, mis on jõustunud või reaalset seadusega sätestatud aruandekuupäeva seisuga ja mida eeldatavasti rakendatakse arvestuse aluseks oleva edasilükkunud tulumaksu vara realiseerimisel või tulumaksukohustuse tasumisel.

Töötajate hüvitised

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad muuhulgas tulemustasusüsteemidest tulenevat kohustust tulemustasu osas, mida arvestatakse vastavalt

kontserni ettevõtete finantstulemustele ning töötajatele seatud eesmärkide täitmisele.

Töösuhete lõpetamise hüvitised kuuluvad maksmisele siis, kui kontsern lõpetab töösuhete enne tavapärasest pensionile jäämise kuupäeva või kui töötaja aktsepteerib vabatahtlikku töölt lahkumist vastutasuna nende hüvitiste eest. Kontsern kajastab töösuhete lõpetamise hüvitisi, kui ta on selgelt kohustunud: lõpetama töösuhete olemasolevate töötajatega vastavalt üksikasjalikule ametlikule kavale, millest ettevõttel ei ole reaalset võimalik taganeda; maksuma töötajatele tehtud töösuhete lõpetamist soodustava pakkumise alusel hüvitist. Kui töösuhete lõpetamise hüvitiste maksetähtaeg saabub enam kui 12 kuud pärast bilansipäeva, diskonteeritakse kohustust.

Eraldised

Eraldised kajastatakse siis, kui: Kontsernil on varasematest sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus; kui on tõenäoline, et selle kohustuse arveldamiseks on nõutav ressursside väljavool; summa on usaldusväärselt hinnatav. Eraldisi ei kajastata tulevase tegevuskahjumi katteks.

Mitme sarnase kohustuse olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalik ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kõiki kohustusi kui üht tervikut. Eraldis kajastatakse ka siis, kui ressursside väljavoolu tõenäosus seoses mistahes samasse kohustuste liiki kuuluva kohustusega võib olla väike.

Eraldisi mõõdetakse kohustuse täitmiseks eeldatavalt vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades maksueelset diskontomäära, mis kajastab turu hinnanguid raha ajaväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Aja möödumisest tulenev eraldise suurenemine kajastatakse intressikuluna.

Tingimuslikud kohustused

Olulised lubadused ja muud kohustused, mis tulevikus võivad teatud tingimustel muutuda kohustuseks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Tingimuslike kohustuste üle peetakse arvestust finantsseisundi aruande väliselt.

Aktsiakapital

Lihtaktsiad liigitatakse omakapitaliks. Uute aktsiate või optsioonide emiteerimisega otseselt kaasnevad kulud kajastatakse omakapitalis mahaarvamisenä laekumistest.

Kui kontserni mistahes ettevõtte ostab tagasi ettevõtte omakapitaliinstrumendid (omaaktsiad), arvatakse makstav tasu, sh otseselt kaasnevad kulud (ilma tulumaksuta), maha emaetevõtte omanike osast omakapitalis kuni aktsiate tühistamise või uuesti emiteerimiseni. Nende aktsiate uuesti emiteerimisel kantakse saadav tasu, millest on maha arvatud otseselt kaasnevad tehingukulud ja seotud tulumaksumõjud, Emaetevõtte omanike osasse omakapitalis.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti äriseadustikule moodustavad äriühingud seaduses ette nähtud kohustusliku reservkapitali. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitali summast. Reservkapitali võib kasutada ettevõtte kahjumi katmiseks ning aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist on keelatud teha aktsionäridele väljamakseid.

Aktsiapõhised tehingud

Kontsernil on kasutusel aktsiapõhistel maksetel põhinevad optsiooniprogrammid (lisa 22). Töötajate poolt saadud teenuste osutamisel

väljastatakse optsioone AS Harju Elekter aktsiate omandamiseks.

Teenuste õiglane väärtus määratakse lähtudes töötajatele võimaldatud omakapitaliinstrumentide õiglasest väärtusest nende võimaldamise kuupäeval. Optsiooni väljaandmisest kuni aktsiate emiteerimise perioodi alguseni kajastatakse teenuse õiglast väärtust tööjõukuluna ja omakapitalis kirjel „Reservid“. Iga aruandeperioodi lõpus hindab kontsern realiseerimisele kuuluvate optsioonide arvu. Optsioonide realiseerumisel emiteerib kontsern uusi aktsiaid. Aktsiaemissiooni käigus aktsiate eest saadavad summad miinus otsesed tehingukulud kajastatakse omakapitalis aktsiakapitali ja ülekursi kirjetel. Optsioonide realiseerumisel kajastatakse tööjõukulude reservina kajastatud summat omakapitali kirjel „Jaotamata kasum“.

Segmendiaruandlus

Tegevussegmendid ehk tegevusvaldkonnad on ettevõtte osad, mis osalevad äritegevuses ja millelt ettevõtte võib teenida tulu ja kanda kulusid; mille kohta on kättesaadavad eraldi finantsandmed ja millele koostatakse eraldi eelarveid. Segmendiaruandlus vaadatakse regulaarselt üle ettevõtte tegevjuhtkonna poolt, otsustamaks segmendile vahendite eraldamist ja hindamiseks segmendi tulemuslikkust.

Müügitulu kliendilepingutelt

Müügitulu on tulu, mis tekib Kontserni tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu mõõdetakse kliendiga sõlmitud lepingus sätestatud tasu alusel. Kontsern kajastab müügitulu, kui ta täidab lepingust tuleneva toimingukohustuse, andes kauba või teenuse üle kliendile. Kontsern on kauba või teenuse kliendile üle andnud hetkel, kui klient omandab kauba või teenuse üle kontrolli. Kontrolli võib üle anda kas mingil kindlal ajahetkel või aja jooksul.

Kaupade müük

Kontsern toodab ja müüb elektrijaotusseadmeid ja juhtaparatuuri ning

mitmesuguseid metalltooteid. Müük kajastatakse kui kontroll toodete osas on üle antud, see tähendab, et tooted on tarnitud kliendile, klient saab otsustada toodete turustamise ja hinna üle ning pole täitmata kohustusi, mis võiksid mõjutada kliendi poolt toodete aktsepteerimist. Tooted on tarnitud, kui need on saadetud kokkulepitud kohta, toodete kahjustumise ja hävimisega seotud riskid on üle läinud kliendile ning klient on aktsepteerinud tooted vastavalt müügilepingule, aktsepteerimise nõue on aegunud või on Kontsernil objektiivset tõendusmaterjali selle kohta, et kõik aktsepteerimise nõuded on täidetud. Kontsern kajastab nõude kui kaubad on tarnitud, kuna sellel ajahetkel tekib tingimusteta õigus saada tasu, mille maksmine sõltub ainult aja möödumisest.

Müügitulu kajastatakse tootmisprotsessi jooksul juhul, kui elektriseadmeid toodetakse vastavalt tellija spetsiifika-tsioonidele, mille osas puudub alternatiivne kasutus (kontsern ei saa toodet alternatiivselt kasutada või müüa ilma oluliste kuludeta); ning on õigus saada tasu vastavalt teostatud tööde valmidusastmele. Müügitulu leitakse tegelike tehtud kulude ning kogu eeldatavate kulude suhtena. Kui kliendile on bilansipäevaks esitatud arveid väiksemas summas, kui tootmisperioodi jooksul arvestatud müügitulu, siis kajastatakse lepinguline vara finantsseisundi aruandes „Nõuded ostjatele ja muud nõuded“ real (lisa 3). Juhul, kui esitatud arved ületavad tootmismahutu, siis kajastatakse lepinguline kohustus finantsseisundi aruandes „Ostjate ettemaksed“ real.

Kui Kontsern osutab kliendile täiendavaid teenuseid pärast seda, kui kontroll kauba üle on kliendile üle läinud, siis on nimetatud teenuse osutamine eraldiseisev teostamiskohustus ja müügitulu kajastatakse perioodi jooksul kui teenust osutatakse.

Elektrikaupade projekti- ja jaemüük

Kontsern opereerib jaekaupluste ketti, kus müüakse nii kontsernis toodetud tooteid kui ka muid elektriinstallatsiooni töödeks vajalike kaupu. Müügitulu kaupade müügist kajastatakse kui kontsern müüb toote

kliendile. Tehinguhind kuulub maksmisele kohehelt või maksegraafikuna, kui klient ostab ja võtab toote kauplusest kaasa. Kliendil on õigus defektiga toode vahetada seadusest tuleneva aja jooksul. Kuna tagastatud toodete arv on püsinud aastaid samal tasemel, siis on väga tõenäoline, et olulist kumulatiivselt kajastatud müügitulu tühistamist ei toimu. Igal bilansipäeval vaadatakse üle selle eelduse kehtivus ja hinnanguline tagastuste arvu.

Kui kontsern osutab kliendile täiendavaid teenuseid pärast seda, kui kontroll kauba üle on kliendile üle läinud, siis on nimetatud teenuse osutamine eraldiseisev teostamiskohustus ja müügitulu kajastatakse perioodi jooksul kui teenust osutatakse.

Elektritööd ja muud teenused

Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperioodi lõpuks suhtena kogu lepingu mahtu, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Müügitulu leitakse tegelike tehtud kulude ning kogu eeldatavate kulude suhtena.

Hinnangud müügitulu, kulude ja lepingu täitmise ulatuse osas vaadatakse üle kui tingimused muutuvad. Selle tulemusena tekkinud suurenemised või vähenemised hinnangulises müügitulus või kuludes kajastatakse selle perioodi kasumiaruandes, kui tingimused, mis põhjustasid ülevaatamise, said juhtkonnale teatavaks. Juhul kui lepingus on muutuv tasu, siis kajastatakse see müügituluna ainult juhul, kui on väga tõenäoline, et seda hiljem ei tühistata.

Renditulu

Kinnisvarainvesteeringutest saadud renditulu kajastatakse aruandeperioodi müügituluna rendiperioodi vältel lineaarselt, kui klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse Grupi poolt. Antud rendisoodustusi käsitletakse renditulu koostisosana (Kontsern kui rendileandja).

Intressi- ja dividenditulu

Intressitulu kajastatakse ajalise suhte alusel, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Kui nõude väärtus on langenud, vähendab Kontserni bilansilist maksumust kaetava väärtuseni, milleks on prognoositav tulevane rahavoog, mis on diskonteeritud instrumendi esialgse tegeliku intressimääraga. Intressitulu langenud väärtusega laenudelt kajastatakse, kasutades esialgset tegelikku intressimäära.

Dividenditulu kajastatakse siis, kui tekib õigus makseid saada.

Puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasum aktsia kohta leitakse jagades aruandeaasta Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist perioodi kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga. Lahustatud puhaskasum aktsia kohta leitakse jagades aruandeaasta emaettevõtte omanike osa puhaskasumist perioodi kaalutud keskmise aktsiate arvuga, arvesse võttes ka potentsiaalselt lahustuva toimega emiteeritavate aktsiate arvu.

Dividendide jaotamine

Dividendide jaotamist ettevõtte aktsionäridele kajastatakse kohustusena kontserni finantsaruannetes perioodil, mil ettevõtte aktsionärid dividendid kinnitavad.

Seotud osapooled

Konsolideeritud aastaaruande koostamisel on seotud osapoolteks loetud:

- AS-i Harju KEK, kelle omanduses on 30,90% AS-i Harju Elekter aktsiatest;
- emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmeid;
- eelpool loetletud isikute lähikondlasi – juhtorgani liikme abikaasat, alaealisi lapsi või liikmega ühist majapidamist omavaid isikuid; ning
- ettevõtteid, mida kontrollivad emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmed.

Aruandeperioodi järgsed sündmused

Aruandeaasta finantsaruanded kajastavad olulisi vara ja kohustuste hindamist mõjutavaid asjaolusid, mis ilmnese bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahemikus ning on seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega. Olulisi aruandeperioodijärgseid sündmusi, mis ei ole seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega, ei kajastata finantsseisundi aruandes, nende sisu on avalikustatud aastaaruande lisades.

26. Raamatupidamishinnangud ja otsused

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute langetamist ja otsuste tegemist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestuspõhimõtteid ja kajastatud varasid ja kohustusi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele faktidele, mis on eeldatavasti asjakohased ning lähtuvad asjaoludest, mis kujundavad põhimõtteid varade ja kohustuste väärtuste hindamiseks, mis ei tulene otseselt muudest allikatest.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil ja tulevastel perioodidel, mida muutus mõjutab.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel läbi viidud kõige olulisemad juhtkonnapoolsed raamatupidamislikud hinnangud: Kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara kasulik eluiga (lisad 7, 8, 25)

Juhtkond on hinnanud kinnisvarainvesteeringu, hoonete ja seadmete kasuliku eluea arvestades tootmise mahte ja tingimusi, ajaloolisi kogemusi

antud valdkonnas ning tulevikuperspektiive. Amortisatsiooninorme tõstetakse juhul, kui kasulik eluiga osutub lühemaks esialgselt prognoositust, tehniliselt vananenud varad kantakse maha või hinnatakse alla.

Finantsinvesteeringute õiglane väärtus (lisa 6)

Kontsern avalikustab raamatupidamise aastaaruandes OÜ Skeleton Technologies Group õiglase väärtuse, mille hindamisel võtab aluseks rahastamisvoorus kasutatud osade emiteerimishinda ja juhtkonna hinnangut.

27. Finantsriskide juhtimine

Oma igapäevases tegevuses puutub kontsern kokku erinevate riskidega, mille juhtimine on oluline ning lahutamatu osa ettevõtte äritegevusest. Ettevõtte võime identifitseerida, mõõta ning kontrollida erinevaid riske on oluliseks sisendiks kogu kontserni kasumlikkusele. Risk on kontserni juhtkonna poolt defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast finantstulemusest.

Peamisteks riskifaktoriteks on:

- tururisk;
- krediidirisk;
- likviidsusrisk; ning
- kapitalirisk.

Kontserni riskijuhtimise aluseks on Nasdaq Tallinna Börsi, Finantsinspektiooni ja teiste regulatiivsete organite poolt seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardite ja hea tava jälgimine ning ettevõtte sisemised regulatsioonid ning riskipoliitikad. Riskide juhtimine üldisel tasandil sisaldab riskide määramist, mõõtmist ning kontrollimist. Peamine roll riskide juhtimisel ja riskiprotseduuride

kinnitamisel on emaettevõtte juhatusel nii konsolideeritud kui ka individuaalselt iga tütar- ning emaettevõtte tasandil. Emaettevõtte nõukogu teostab järelevalvet juhatuse riskide maandamiseks võetud meetmete üle.

Tururisk

Tururisk on risk, mis tuleneb muutustest turgudel, millega kontsern kokku puutub. Peamised tururiskid kontserni äritegevuses on valuutarisk, hinnarisk ja intressirisk.

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, kui finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood on volatiilsed tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. Kontserni tegevus toimub valdavalt ettevõtete majanduskeskkonna valuutas – Eestis, Soomes, Leedus eurodes ning Rootsis Rootsi kroonides (SEK). Kontserni välisvaluutarisk tuleneb Rootsi tütarettevõtte arvestusvaluuta ümber arvestusest Kontserni arvestus- ja esitusvaluutasse. Valuutariskivabadeks finantsvaradeks ja -kohustusteks loetakse euros nomineeritud finantsvarasid ja -kohustusi.

Valuutariskide maandamiseks sõlmitakse kontsernis võimalikult palju välislepinguid ning tehakse enamus kontsernisisesed tehingud eurodes. Allpool olevas tabelis on välja toodud kontserni nõuded ja kohustused välisvaluutas. Nende olemasolul kasutatakse võimalusel välisvaluutas fikseeritud nõuete laekumisest saadavaid vahendeid samas valuutas fikseeritud kohustuste tasumiseks. Kõik olemasolevad pikaajalised laenu- ja rendilepingud on sõlmitud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariskivabade kohustustena.

EUR '000	31.12.2021					31.12.2020				
	EUR	SEK	NOK	PLN	USD	EUR	SEK	NOK	PLN	USD
Varad	41	12 903	0	0	0	1 017	11 787	9	0	0
Kohustused	-1 557	-7 706	0	0	0	-1 334	-9 467	0	0	0
Avatud valuutapositsioon	-1 516	5 197	0	0	0	-317	2 320	9	0	0
Tulud	2 069	27 271	0	0	0	4 937	20 126	0	0	0
Kulud	-5 758	-19 279	-407	-82	-21	-5 819	-16 214	-42	0	-29
Avatud valuutapositsioon	-3 689	7 992	-407	-82	-21	-882	3 912	-42	0	-29

Valuutakursside kõikumise võimalik mõju Kontserni aruandeperioodi koondkasumile on leitud lähtuvalt aruandeperioodi valuutakursside maksimaalse kõikumise ulatusest, mida on kasutatud allolevas tabelis võimaliku kursimuutuse mõju hindamisel. Kontserni avatud valuutapositsiooni tundlikkuse analüüsimisel on kõik muud muutujad konstantsed.

Võimalik mõju koondkasumile:

EUR '000	2021	2020
SEK valuutakursi mõju +4,39% (2020: +11,1%)	-28	-85
SEK valuutakursi mõju -4,39% (2020: -11,1%)	78	29

Tulenevalt eeltoodust on juhtkond seisukohal, et Kontsern ei ole olulises osas valuutariskidele avatud ja seetõttu ei ole kontsernis kasutatud eraldi instrumente valuutariskide maandamiseks 2021. ja 2020. aastal.

Hinnarisk

Kontserni tegevus sõltub suuresti toorainetest ja ressurssidest, mida on vaja toodete tootmiseks. Aruandeaasta tooraineturge iseloomustab kõrge hindade kasv ja materjali puudus, mida põhjustab turu ning ülemaailmne seisukord, kus pakkumist reguleerivad üksikud hankijad.

Lisaks toorme hinnariskile puutub Kontsern kokku omakapitali-instrumentide hinnariskiga, mis tuleneb kontserni hoitavatest

investeeringute õiglase väärtuse muutusest. Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatud OÜ Skeleton Technologies Group 6,14%-lise osaluse õiglase väärtuse muutus võib oluliselt mõjutada kontserni varade väärtust. OÜ Skeleton Technologies Group aktsiate õiglane väärtus kasvas 2021. aastal 11,8 miljoni euro võrra 21,8 miljoni euroni, 2020. aastal 3,5 miljoni euro võrra 8,8 miljoni euroni. Informatsioon OÜ Skeleton Technologies Group osaluse kohta on esitatud [lisas 6](#).

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena on kajastatud ka börsil noteeritud väärtipabereid, SIA Energokomplekss 14,0% ja IGL-Tehnologies Oy 5,5% osalust. Nende finantsinvesteeringute õiglane väärtus suurenes aruandeaastal kokku 0,5 miljonit eurot, 2020. aastal vähenes 0,5 miljonit eurot ([lisas 6](#)).

Intressirisk

Kontsernil ei ole olulisi intressi teenivaid varasid, mistõttu on Kontserni tulud ja äritegevuse rahavood turu intressimäärade muutustest sisuliselt sõltumatud.

Kontserni intressimäära risk tuleneb lühiajalistest ja pikaajalistest võlakohustustest, mis on võetud ujuva intressimääraga. Muutuva määraga finantskohustuste kaudu puutub kontsern kokku rahavoogude intressimäära

riskiga. Kontserni intressimäärade risk on esmalt sõltuvuses Euribori (Euro Interbank Offered Rate) võimalikust muutusest. Kontserni pika- ja lühiajalised võlakohustused seisuga 31. detsember 2021 kandsid 3-kuu, 6-kuu ja 12-kuu Euribor-il põhinevaid ujuvaid intressimäärasid (lisa 11).

Bilansipäeval oli Kontserni intressikandvate finantsinstrumentide intressimäärade struktuur järgmine:

EUR '000	Lisa	2021	2020
Muutumatu määraga finantskohustused	11	2 462	1 926
Muutuva määraga finantskohustused	11	25 876	17 162
Kokku	11	28 338	19 088

Kui intress oleks aasta jooksul muutunud keskmiselt ühe protsendipunkti võrra, oleks kasum või kahjum ja omakapital kasvanud (või kahanenud) alljärgnevalt (eelduisel, et ülejäänud muutujad on konstantsed). Samadel alustel tehti arvutus ka võrdlusperioodi osas.

EUR '000	2021	2020
Ühe protsendipunkti suurune tõus	-259	-172
Ühe protsendipunkti suurune langus	259	172

Võrreldes eelmise perioodiga ei ole muudetud tururiski arvutamise meetodeid ja kasutatud eelduseid.

Krediidirisk

Krediidiriski hindamine

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võiks tekkida juhul, kui Kontserniga majandustehingus osalev vastaspool ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi ja tagada finantsinstrumendist tulenevaid rahavoogusid. Krediidirisk kaasneb põhiliselt raha ja raha ekvivalentidega, nõuetega ostjate vastu ja lepinguliste varadega.

Krediidiriski juhitakse grupipõhiselt, aktsepteerides pikaajaliste koostööpartneritena Balti riikides ja Skandinaavias ainult minimaalse „A“ krediidireitinguga pankasid ja finantseerimisasutusi. Likviidsusrisi hajutamiseks hoiab Kontsern vabu rahalisi vahendeid erinevates pankades: Swedbank AB grupi pankades, AS SEB Pank, AS LHV Group, ja OP Corporate Bank gruppi kuuluvate pankade arvelduskontodel. Nimetatud krediidasutuste või nende emafirmade krediidireitingud Moody's Investor Service'i kohaselt aruande koostamise seisuga olid vähemalt „A“.

Kontserni krediidiriski suurust mõjutavad enim iga kliendiga seotud spetsiifilised asjaolud. Samas lähtub kontserni juhtkond krediidiriski hindamisel ka üldisematest asjaoludest, nagu kliendi juriidiline staatus (era- või riiklik ettevõtte), klientide geograafiline paiknemine, tegevusharu, riigi majanduslik seisundit ning tulevasi majandusprognoose. Kontserni kogemus näitab, et kõige suurem krediidirisk valitseb erasektori tellijate osas, kõige madalama krediidiriskiga on riiklikud asutused ja kohalikud omavalitsused.

Krediidiriskide vähendamiseks jälgitakse igapäevaselt klientide maksedistsipliini ja nende võimet endale võetud kohustusi täita. Kontsernisestest ja -väliste reitingute põhjal kehtestatakse klientidele individuaalsed krediidilimiidid. Krediidilimiitide kasutamise üle teostatakse regulaarset seiret. Jaeklientidele müügil toimub arveldus tuntud pankade maksekaartidega. Kaardimaksete nõue on tagatud kaardimaksete lepinguga, millega on tagatud kaardimaksete laekumine kahe pangapäeva jooksul – seega ei kaasne jaeklientidega olulist krediidiriski. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu teel.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa on ostjatelt laekumata arvete bilansiline maksumus, millest on maha arvatud nõuete allahindlused, ning hoiused pangas ja finantsasutustes.

EUR '000	Lisa	2021	2020
Raha ja raha ekvivalendid	2	574	2 843
Nõuded ostjatele, lepingulised varad ja muud nõuded	3	33 689	27 226
Kokku		34 263	30 069

Aruandekuupäeva seisuga oli krediidiriskile avatud summa 34,3 miljonit eurot ja 31.12.2020 seisuga 30,1 miljonit eurot. Juhtkond on seisukohal, et kontsernil puudub oluline kahjumirisk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat.

Seisuga 15. märts 2022 on ostjatelt laekumata arvete 31.12.2021 bilansilisest maksumusest tasumata 0,9 (31.12.2020: 1,68) miljonit eurot.

Finantsvarade krediidikõlblikkus

Kontsern rakendab oodatavate krediidikahjude mõõtmiseks IFRS 9 lihtsustatud lähenemisviisi, mis arvestab allahindluste tegemisel oodatavat kahjumimäära kõikidele ostjate nõuetele ja lepingulistele varadele. Mineviku kahjumäärasid on korrigeeritud, et kajastada jooksvat ning tulevikuinformatsiooni makromajanduslike faktorite kohta, mis mõjutavad ostjate võimet nõuete tasumiseks. Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel raha ja rahaekvivalentide allahindlus 31. detsembri 2021 seisuga oli ebaoluline.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele ja lepingulised varad lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 12 kuu kuni 31. detsember 2021 maksedistsipliinil, vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel ning arvestades majanduskasvu ja turuintressimäärade prognoose.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel oli nõuete allahindlus 31. detsembri 2021 ja 31. detsembri 2020 seisuga alljärgnev:

EUR'000	Lisa	Makse- tähtaeg tulevikus	Maksed üle tähtaja kuni 30pv	Maksed üle tähtaja üle 30pv	Maksed üle tähtaja üle 60pv	Maksed üle tähtaja üle 90pv	Kokku
31. detsember 2020							
Oodatud kahjumimäär		0,04%	0,22%	3,70%	4,85%	63,10%	
Nõuded ostjate vastu	3	17 886	1 268	41	75	667	19 937
Lepingulised varad	3	7 357	0	0	0	0	7 357
Muud nõuded	3	26	0	0	0	0	26
Allahindlus kokku		10	3	2	4	422	440
31. detsember 2021							
Oodatud kahjumimäär		0,17%	0,30%	3,71%	6,68%	75,70%	
Nõuded ostjate vastu	3	19 004	2 849	90	70	483	22 496
Lepingulised varad	3	11 032	0	0	0	0	11 032
Muud nõuded	3	33	0	0	0	0	33
Allahindlus kokku		51	8	3	5	366	433

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsernil tekib raskusi oma finantskohustuste täitmisel, mida arveldatakse raha või muu finantsvara üleandmisega. Juhatus jälgib pidevalt rahavooprognose, arvestades kontserni rahaliste vahendite olemasolu ja piisavust võetud kohustuste täitmiseks ning kontserni strateegiliste eesmärkide finantseerimiseks.

Likviidsusrisi maandatakse erinevate finantsinstrumentidega – pangalaenud, arvelduskrediidid, pikaajalised laenu- ja rendilepingud, nõuete monitooring. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks on kasutusele võetud kontsernikonto, mis võimaldab tütarettevõtetel ehk kontsernikonto liikmetel kasutada kontserni rahalisi

vahendeid emaettevõtte poolt kehtestatud limiidi piires. Arvelduskrediiti kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks. Investeeringute soetamiseks või ehitamiseks kasutatakse pikaajalist laenu- või rendilepinguid. Rahalisi vahendeid on pikaajaliselt paigutata väärtpaperitesse, millel on likviidne järelturg ning mida saab vajadusel kohe kasutusele võtta likviidsuse parandamiseks. Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid mahus 0,6 (31.12.20: 2,8) miljonit eurot ja kohustusi kokku 60,7 (31.12.2020: 42,1) miljonit eurot. Kontserni lühiajalise võlgnevuse kattekordaja ja likviidsuskordaja olid 2021. aastal vastavalt 1,3 ja 0,8 ning 2020. aastal 1,4 ja 0,9.

Kontserni finantskohustuste analüüs maksetähtaegade lõikes:

EUR '000	Lisa	< 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Kokku
31. detsember 2020					
Võlakohustused		3 046	9 139	7 194	19 379
Võlad tarnijale	13	11 890	0	0	11 890
Muud võlad	13	345	0	66	411
Kokku		15 281	9 139	7 260	31 680

EUR '000	Lisa	< 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Kokku
31. detsember 2021					
Võlakohustused		4 321	12 963	11 905	29 189
Võlad tarnijale	13	20 196	0	0	20 196
Muud võlad	13	649	0	33	682
Kokku		25 166	12 963	11 938	50 067

Kapitali juhtimine

Kontserni eesmärk kapitali juhtimisel on kaitsta kontserni jätkusuutlikkust, et tagada tootlus aktsionäridele ja hüved teistele huvitatud osapooltele ning et säilitada optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks.

Kapitalistruktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib kontsern korrigeerida aktsionäridele makstavate dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võlgade vähendamiseks.

Vastavalt levinud praktikale kasutab kontsern kapitali jälgimiseks võla ja kapitali suhet ning omakapitali osakaalu. Võla ja kapitali suhe arvutatakse netovõla suhtena kogukapitali. Netovõlg saadakse raha ja rahaekvivalentide lahutamisel kogu võlast (konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud lühi- ja pikaajalised intressikandvad võlakohustused). Kogukapital on konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud omakapitali ja netovõla summa. Omakapitali suhe saadakse omakapitali jagamisel varade kogumahuga.

Kontserni emaettevõtte asukohamaa seadustest tulenevalt on kehtestatud miinimumnõuded ettevõtete omakapitali piirmääradele. Seaduse kohaselt peab ettevõtte omakapitali suurus moodustama vähemalt poole aktsiakapitalist, aga mitte vähem kui 25 tuhat eurot. Aruandeperioodil on kontsern täitnud kõiki seadustest tulenevaid nõudeid omakapitali suurusega seotud usaldusnormatiividele.

Kontserni omakapitali suhe:

EUR '000	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Intressikandvad võlakohustused	11	28 338	19 088
Raha ja raha ekvivalentid	2	-574	-2 843
Netovõlg		27 764	16 245
Kokku omakapital		86 846	73 398
Kokku kapital		89 642	89 642
Võla ja kapitali suhe		24,22%	18,1%
Varad kokku		147 557	115 475
Omakapitali osakaal		58,9%	63,6%

Õiglase väärtuse hindamine

Kontsern kategoriseerib varad ja kohustused sõltuvalt nende õiglase väärtuse hindamisest kolmele eri tasemele:

- Tase 1:** Varad ja kohustused, mida hinnatakse börsi või muu aktiivse reguleeritud turu korrigeerimata hinnas.
- Tase 2:** Varad ja kohustused, mida hinnatakse hindamismeetoditega, mis põhinevad otseselt või kaudselt jälgitavatel sisenditel. Selle kategooria alla liigituvad näiteks finantsinstrumentid, mis on hinnatud kasutades sarnaste instrumentide hindu aktiivsel reguleeritud turul või ka finantsinstrumentid, mille ümberhindluseks kasutatakse küll reguleeritud turu hinda, kuid mille likviidsus börsil on madal. Seisuga 31. detsember 2021 ja 2020 ei olnud kontsernil finantsinstrumente, mis kuulusid tasemel 2.
- Tase 3:** Varad ja kohustused, mille ümberhindluseks kasutatavad hindamismeetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

Raha ja raha ekvivalendid ([lisa 2](#)), nõuded ostjatele ja muud nõuded ([lisa 3](#)), võlad tarnijatele ja muud lühiajalised kohustused ([lisa 13](#)) on lühiajalised, seega on juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus lähedane nende õiglasele väärtustele.

Enamus kontserni lühi- ja pikaajalistest võlakohustustest baseeruvad ujuval intressimääral, mis muutub vastavalt turu intressimääradele. Juhtkonna hinnangul ei ole kontserni riskimarginaalid oluliselt muutunud võrreldes laenu saamise ajaga ja Kontserni võlakohustuste intressimäärad vastavad turutingimustele. Õiglase väärtuse määramiseks on kasutatud diskonteeritud rahavoogude analüüsi, diskonteerides lepingulisi tuleviku rahavooge kehtivate turuintressimääradega, mis on Kontsernile kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. Eelpool nimetatud finantsinstrumentide õiglane väärtus vastab tasemele 3.

Aktiivsetel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentide (noteeritud väärtpaberid, [lisa 6](#)) õiglane väärtus põhineb bilansipäeval noteeritud turuhindadel ja on sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 1. Noteerimata finantsvara õiglane väärtus ([lisa 6](#)) on määratud juhtkonna poolt, hindamine vastab tasemele 3.

Lisaks avalikustab Kontsern raamatupidamise aruande [lisa 7](#) kinnisvara-investeeringute õiglase väärtuse, mida hinnatakse iga aruandeperioodi lõpus sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 3.

Koroonaviiruse (COVID-19) mõju

2019. aastast alguse saanud koroonaviiruse (COVID-19) pandeemia ei ole aruande kinnitamise perioodiks vaibunud. Aruandeaastal esines perioode, kus viiruse kiire levik segas kontserni igapäevast tööd, kuid ei tekitanud üheski üksuses pikaajalisi tootmisseisakuid. Kõrgete nakatumiskordajate ja uue omikrontüve tõttu oli aasta lõpuks meditsiinisüsteem taas väga tugeva surve all, mistõttu valitsus kinnitas uued koroonapiirangud. Eesti ja Põhjamaade majandused taastusid koroonalainest üllatavalt kiiresti. Tööpuudus Eestis on lähedal pandeemiaeelsele tasemele ja üha suurem osa ettevõtetest on raskustes töötajate leidmisega.

Harju Elektri kontserni 2021. aasta äritegevuses mõjutas koroonapandeemia peamiselt tootmisettevõtteid. Suurimad väljakutsed algasid 2021. aasta alguses tooraine, eelkõige lehtmetalli, defitsiidiga, mis viis kiire hinnakasvuni. Mitmed suured tellimused olid ootel ning tootmistsükleid pidi jooksvalt ümber korraldama. Teisel poolaastal lisandus komponentide nappus. Materjali raske kättesaadavus ja hinnakasv jätkusid kogu aasta vältel ning paranesid tasapisi alles aasta lõpus. Kogu aasta oli fookuses ka töötajate tervishoid.

Kontsern hindab, et koroonaviirusest tingitud muudatused majanduses ei avalda olulist mõju Harju Elektri äritegevusele ning jätkuvusele. Regulaarselt jälgitakse kõiki äritegevust mõjutavaid tegureid ja riski-hinnanguid tehakse kontserni tavapärase poliitika raames.

28. Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Strateegiline investering

Harju Elekter Oy suurendab osalust tehnoloogiaettevõttes IGL-Technologies Oy 5,5%-lt 10%-ni. Täiendavad osaluste tehingud viiakse läbi kahes osas, millest esimene jõustub veebruaris 2022 ja teine osa esimese poolaasta jooksul. Lisainvesteeringu maksumus on ligikaudu 234 000 eurot. Harju Elektri Soome tütarettevõtte Harju Elekter Oy on teinud IGL-Technologies Oy-ga enam kui kümme aastat edukalt koostööd ning paigaldanud ainuüksi Soomes tänaseks üle 30 000 elektrisõidukite laadija. Lisaks on koostöös loodud üle 50 laadimispunkti Baltikumis, millest 10 on lisandunud Eestisse. Partnerluses on Harju Elektri rolliks laadimisseadmete riistvara arendus, tootmine ja müük ning IGL-il tehnoloogiliselt sobiva tarkvara pakkumine ning seadmete opereerimine.

Uus kliendileping

Harju Elekter kontserni Leedu tütarettevõtte Harju Elekter UAB sõlmis 1.03.2022 Ameerika Ühendriikide Teraskorporatsiooniga, ärinimega Exploratory Ventures LLC, lepingu madalpinge ajamite ja MCC süsteemide tootmiseks. Need on mõeldud 1500 ajami juhtimiseks nende Arkansasese uues Big River Steeli tehases. Tootmine ja tarned toimuvad kuni 2023. aasta aprillini. Lepingu orienteeruv maht on 10 miljonit eurot.

Ukraina-Vene sõja mõju

24. veebruaril 2022 alustas Venemaa laialdast sõjalist rünnakut Ukrainale. Selle tulemusena on Euroopa Liidu, Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja teiste riikide poolt kehtestatud mitmeid sanktsioone Venemaale ja Valgevenele. Kontsern käsitleb sõjalisest konfliktist, kasvanud geopoliitilistest pingetest ning sanktsioonidest põhjustatud olukorda ja selle võimalikke mõjusid aruandekuupäevajärgse mittekorrigeeriva sündmusena. Võimalikud finantsmõjud kajastatakse kontserni aruandluses 2022. aastal. Hetkeolukord on ebakindel ja kiiresti muutuv, millest tulenevalt ei ole võimalik anda kvantitatiivseid hinnanguid võimaliku mõju kohta kontsernile.

Oleme kaardistanud kontserni seoseid sanktsioneeritud ja sõjalise piirkonnaga ning hinnanud tõenäolisi riskistsenaariume, mis võivad mõjutada meie tootmist ja tarneahelaid. Kontsernil ei ole varasid ega olulisi lepingupartnereid sanktsioneeritud riikides. Riskihinnangute ülevaatus toimub regulaarselt, kuid täna näeme peamiste riskidena:

- **Materjalide sisseostu:** kontsern ostab ebaolulises summas peamiselt vahendajate kaudu või otse lehtmetalli ja erinevaid komponente elektri-seadmete tootmiseks, mis pärinevad Venemaalt, Valgevenest või Ukrainast. Täna tegeletakse aktiivselt alternatiivsete tarnijate otsimisega, et asendada vajalikud materjalid ning tagada kõigi nendega seotud projektide tähtaegne lõpetamine. Aruande koostamise perioodil on võetud eesmärgiks täiendavalt suurendada laovarusid, et ennetada võimalikke tarneprobleeme.
- **Materjalide ja komponentide hinnatõusu:** oleme täheldanud tarnijate poolset survet komponentide ja materjalide hinnatõusuks, kuna turult on kadumas suures mahus sanktsioneeritud piirkondadest tarnitavaid materjale. Kontsern jälgib aktiivselt turul toimuvat, otsib parimaid hinnapakumisi kogu regioonist ning on juba eelnevatel aastatel suurendanud kriitilise tähtsusega materjalide ja komponentide laovaru.
- **Tööjõu olemasolu:** tulenevalt kvalifitseeritud tööjõu puudusest on lahkuva töötaja asemele täna keeruline leida asendust. Kontserni erinevatest tootmisüksustes töötab mitukümmend Ukrainast pärit töötajat. Kõigi töötajatega suheldakse aktiivselt, neid toetatakse ja pakutakse vajadusel erinevat abi.
- **Börsil noteeritud ettevõtete väärtpaberite väärtuse langust:** geopoliitilised pinged ja majanduslikud sanktsioonid avaldavad mõju ka aktsiaturgudele, mille volatiilsus on märgatavalt kasvanud. Börsil noteeritud ettevõtete väärtpaberite osas on tegemist pikaajalise raha-paigutusega, mida saab vajadusel koheselt likviidsuse parandamiseks realiseerida. Väärtpaberiportfelli väärtus on aruandekuupäeva seisuga võrreldes langenud 7,5%.

Aruande koostamise ajal teostatud analüüside ja hetkel valitseva olukorra põhjal hindame, et sõjast tingitud majandusmuudatused ei avalda olulist mõju kontserni tegevuse jätkuvusele.

Juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 7 kuni 75 toodud juhatuse tegevusaruanne, Hea ühingujuhtimise tava 2021 ja tasustamisaruanne annab õige ja õiglase ülevaate aruandeperioodi jooksul toimunud olulistest sündmustest ning nende mõjust raamatupidamisaruandele, sisaldab peamiste riskide ja ebaselguste kirjeldust ning kajastab olulise tähtsusega tehinguid seotud osapooltega.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 76 kuni 124 toodud AS-i Harju Elekter 2021. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise õigsust ja täielikkust ning, et:

- raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on vastavuses rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt;
- raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Emaettevõtja ja Kontserni finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid;
- AS Harju Elekter ja tema tütaretevõtted on jätkuvalt tegutsevad.

Tiit Atso
juhatuse esimees

/ allkirjastatud digitaalselt / 23. märts 2022

Aron Kuhi-Thalfeldt
juhatuse liige

/ allkirjastatud digitaalselt / 23. märts 2022

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Aktsiaselts Harju Elekter aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt aktsiaselts Harju Elekter (*Ettevõtte*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontsern*) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2021 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 24. märtsil 2022 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2021;
- konsolideeritud kasumiaruannet ja konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

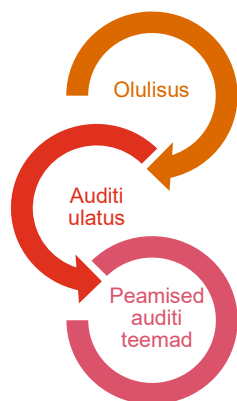

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Perioodi 1. jaanuar 2021 - 31. detsember 2021 jooksul oleme Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutanud üldisi maksuteenused.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditi olulisus on 1 500 tuhat eurot, mis on määratud kui ligikaudu 1% Kontserni konsolideeritud müügitulust.
- Täismahus audit viidi läbi Kontserni auditi meeskonna poolt või meie juhendamisel teiste PwC võrgustiku firmade poolt kõigis olulistes Kontserniettevõtetes, mis moodustasid 94% Kontserni varadest ja 94% Kontserni müügitulust. Lisaks teostasime täiendavaid auditiprotseduure tütarettevõttes, mille auditi teostas teine audiitorfirma.
- Müügitulu kajastamine

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	Olulisuse määr aruandele tervikuna on 1 500 tuhat eurot.
Kuidas me selle määrasime	Olulisus aruande kui terviku suhtes: ligikaudu 1% konsolideeritud müügitulust.
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes konsolideeritud müügitulust, kuna meie hinnangul on see põhinäitaja, mis peegeldab Kontserni väärtust ja mida jälgivad nii Kontserni juhtkond, investorid, analüütikud kui kreditorid.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema

Müügitulu kajastamine (täiendav info aastaaruande lisades 25 "Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted", 17 "Segmendiaruanne" ja 18 "Kasumiaruande kirjete selgitused").

2021. aastal kajastas Kontsern müügitulu 153 miljonit eurot. Müügitulu koosneb peamiselt elektriseadmete ja -kaupade müügist summas 137 miljonit eurot ning elektritööde ja muude teenuste osutamisest summas 8 miljonit eurot.

Kuigi enamus Kontserni müügitehingutest pole keerukad, on mõningates valdkondades vaja rakendada juhtkonnapoolseid hinnanguid ja eeldusi, seda eelkõige taoliste projektide valmidusastme määramisel, mille puhul müügitulu kajastatakse teatud perioodi jooksul (sealhulgas spetsiifiliste elektrotehniliste seadmete valmistamise ja elektritööde osutamisega kaasneva müügitulu kajastamine).

Valmidusastme määramiseks hindab juhtkond igal bilansipäeval nii lepingu täitmiseks vajalikke täiendavaid kulutusi kui võimalikke lepingutasu muudatusi.

Tehingute suure mahu tõttu võtab müügitulu auditeerimine märkimisväärse osa auditi ajast ja ressurssidest, mistõttu on see üheks auditi peamiseks teemaks.

Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis

Müügitulu auditeerimisel viisime muuhulgas läbi järgmised testid:

- Omandasime arusaamise müügiprotsessist ning hindasime kontrollikeskkonna protseduuride toimimist.
- Hindasime, kas Kontsern on õigesti rakendanud müügitulu kajastamise standardit IFRS 15, sealhulgas perioodi jooksul kajastatava müügitulu osas.
- Küsisime suurimatelt klientidelt kinnituskirjad nii aasta jooksul tehtud müügitehingute kui ka aasta lõpus laekumata arvete kogusummade kohta.
- Hindasime müügitulu kannete korrektsust, viies raamatupidamissüsteemides kajastatud valitud tehingud kokku alusdokumentidega, nagu klienditellimused, müügiarved, saatelehed, lepingud ja raha laekumised.
- Perioodi jooksul kajastatava müügitulu osas vaatasime üle juhtkonna poolt kasutatud protseduurid ja hinnangud veendumaks, et kajastatud müügitulu vastab müügilepingutele ning valmidusastmele. Samuti veendusime, kas kõik tingimused müügitulu kajastamiseks olid müügitulu kajastamise momendil täidetud.
- Vaatasime üle müügitulusid puudutavate manuaalsete pearaamatukannete nimekirja ning kontrollisime kannete aluseks olevat tõendusmaterjali.
- Kontrollisime aastaaruandes müügitulu arvestuse kohta avaldatud informatsiooni korrektsust ja piisavust.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tööstusharu, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuuluvad mitmed tütarettevõtted, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 23. Täismahus audit viidi läbi meie poolt või meie juhendamisel teiste PwC võrgustiku firmade poolt Kontserni ettevõtetes, mis katsid 94% Kontserni varadest ja 94% müügitulust, ja meie juhendamisel muu sõltumatu audiitorfirma poolt ettevõttes, mis kattis 4% Kontserni varadest ja 6% Kontserni müügitulust. Ülejäänud Kontserni kuuluvad ettevõtted olid ebaolulised ja seega viisime me nende osas läbi valitud auditi protseduure, mis olid seotud teatud saldodega või avalikustatud informatsiooniga.

Kui töö teostati komponentaudiitorite poolt, hindasime, kas ja millises mahus on vajalik meie osalemine nende ettevõtete auditites, saamaks veendumust piisava ja sobiva auditi tõendusmaterjali olemasolu osas, et anda audiitori aruanne Kontserni raamatupidamise aastaaruandele tervikuna.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, hea ühingujuhtimise tava aruannet 2021, tasustamisaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Vastavalt väärtpaberituru seadusele tasustamisaruande osas on meie kohustus kontrollida, kas tasustamisaruanne sisaldab väärtpaberituru seaduse § 135³ nõuetele vastavat informatsiooni.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt; ja
- tasustamisaruanne koostatud vastavalt väärtipaberituruseaduse §-le 135³.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse.

Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanoodeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) nõuetele

Meid on tellitud lepingu alusel Ettevõtte juhatuse poolt läbi viima põhjendatud kindlustandvat töövõttu, et kontrollida aktsiaselts Harju Elekter 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavust kohaldatavatele nõuetele ("Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis").

Käsitletava küsimuse kirjeldus ja kohaldatavad kriteeriumid

Emaettevõtte juhatus on rakendanud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele esitusviisi, et vastata artiklite 3 ja 4 nõuetele, mis on KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUSES (EL) 2018/815, 17. detsember 2018, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks ühtne elektrooniline aruandlusvorming (ESEF-i määrus). Kohaldatavad nõuded konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohta on sätestatud ESEF-i määruses.

Eelmises lauses kirjeldatud nõuded määravad aluse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohaldamiseks ja on meie hinnangul asjakohane kriteerium meie põhjendatud kindlustandva kokkuvõtte koostamiseks.

Juhatuse ja nõukogu kohustused

Emaettevõtte juhatus vastutab selle eest, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastaks ESEF-i määruse nõuetele.

See kohustab juhatust valima ja rakendama sobivaid märgistusi iXBRL-märgistuskeeles ESEF taksonoomia baasilt ning looma, rakendama ning hoidma sisekontrolle, mis on asjakohased konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi koostamiseks, mis ei sisalda olulisi väärkajastamisi ESEF-i määruse nõuetele.

Nõukogu liikmed vastutavad finantsaruandluse protsessi järelevalve eest, mille all tuleb mõista ka konsolideeritud finantsaruannete koostamist vastavalt ESEF-i määrusest tulenevale vormingule.

Audiitori kohustused

Meie kohustuseks on avaldada sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustandev kokkuvõte, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistest aspektidest ESEF-i määrusele.

Viisime oma töövõtu läbi kooskõlas rahvusvahelise kindlustandvate töövõtude standardiga (Eesti) 3000 (muudetud) "Kindlustandvad töövõttud, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused" (ISAE (EE) 3000 (muudetud)) põhjendatud kindlustandva töövõtuna. See standard nõuab, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime kindlustandva töövõtu läbi, omandamaks põhjendatud kindlustunnet, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistes aspektides kohaldatavatele nõuetele.

Kuigi põhjendatud kindlustunne on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISAE (EE) 3000 (muudetud) standardiga kooskõlas läbiviidud töövõtt garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse (oluline nõuetele mittevastavus).

Kvaliteedikontroll

Me rakendame rahvusvahelist kvaliteedikontrolli standardit (Eesti) 1 (täiendatud) ja sellest tulenevalt on kehtestanud mitmekülgse kvaliteedikontrollisüsteemi, mis sisaldab dokumenteeritud poliitikaid ja protseduure vastavuse osas eetikanõuetele, kutsestandarditele ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevatele nõuetele.

Me oleme vastavuses Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksi (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks) sõltumatuse ja muude eetikanõuetega. Eetikakoodeks põhineb järgmistel aluspõhimõtetel: ausus, objektiivsus, kutsealane kompetentsus ja nõutav hoolsus, konfidentsiaalsus ja kutsealane käitumine.

Läbiviidud protseduuride kokkuvõte

Meie planeeritud ja läbiviidud protseduuride eesmärgiks oli saada põhjendatud kindlust, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis on vastavuses, kõigis olulistes aspektides, kohaldatavate nõuetega ja selline vastavus ei sisalda olulisi vigu ega väljajätmissi. Meie protseduurid hõlmasid eelkõige järgmist:

- arusaamise loomine sisekontrollisüsteemist ja protsessidest, mis on olulised konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektroonilise aruandlusvormingu rakendamisel, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande XHTML-vormingus koostamisel ja märgistuskeele kasutamisel;
- kontrollimine, kas XHTML-vormingut rakendati õigesti;
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande märgistamise täielikkuse hindamine iXBRL-märgistuskeele abil vastavalt ESEF-i määruses kirjeldatud elektroonilise aruandlusvormingu rakendamise nõuetele;
- Kontserni ESEF-i taksonoomiast valitud XBRL-märgistuste kasutamise, ja kui ESEF-i taksonoomiast pole sobiv taksonoomiaelement leitud, laiendussiltide loomise asjakohasuse hindamine; ja
- ESEF-i taksonoomia laienduselementide ankurdamise asjakohasuse hindamine.

Usume, et kogutud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie kokkuvõtte avaldamiseks.

Kokkuvõte

Meie arvates, tuginedes käesolevas aruandes kirjeldatud protseduuridele, vastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest aspektides ESEF-i määrusele.

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt aktsiaselts Harju Elekter audiitoriks 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud aktsionäride otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood aktsiaseltsile Harju Elekter on kokku 4 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi aktsiaselts Harju Elekter audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2038 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Eva Jansen-Diener
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 501

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristiina Veermäe
Vandeaudiitor, litsents nr 596

24. märts 2022
Tallinn, Eesti

Kasumi jaotamise ettepanek

AS-i Harju Elekter omanikele kuuluv jaotamata kasum on:

	EUR
Eelmiste perioodide jaotamata kasum seisuga 31.12.2021	52 716 658
2021. aasta puhaskasum	2 598 173
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2021	55 314 831

Juhatus teeb ettepaneku kasumi jaotamiseks alljärgnevalt:

	EUR
Dividendideks (0,14 eurot aktsialt)	2 522 598
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	52 792 233

Tiit Atso
juhatuse esimees

/ allkirjastatud digitaalselt /

23. märts 2022

Nõukogu allkirjad 2021. a majandusaasta aruandele

Nõukogu on juhatuse poolt koostatud majandusaasta aruande (lk. 7-124), mis koosneb tegevusaruandest, Hea ühingujuhtimise tava aruandest, tasustamisaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Endel Palla / allkirjastatud digitaalselt / 29. märts 2022
nõukogu esimees

Arvi Hamburg / allkirjastatud digitaalselt / 29. märts 2022
nõukogu liige

Aare Kirsme / allkirjastatud digitaalselt / 29. märts 2022
nõukogu liige

Triinu Tombak / allkirjastatud digitaalselt / 29. märts 2022
nõukogu liige

Andres Toome / allkirjastatud digitaalselt / 29. märts 2022
nõukogu liige

Täiendavad lisad

Suhtarvude valemid

Tegevusaruandes lehekülgedel 40 ja 61 kasutatud suhtarvude valemid:

Omakapitali kordaja	= keskmine Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine varad * 100
Brutokasumi marginaal	= Brutokasum / Müügitulud * 100
Käibe ärirentaablus	= Ärikasum / Müügitulud * 100
Käibe puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / Müügitulud * 100
Varade puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine vara * 100
Omakapitali puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) * 100
Omakapital aktsia kohta	= Omakapital (keskmine, emaettevõtte omanikele kuuluv) / Aktsiate arvuga (perioodi keskmine)
Puhaskasum aktsia kohta	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmine aktsiate arv
P/E suhe	= Aktsia sulgemishind / Kasum Aktsia kohta
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	= Käibevara (keskmine) / Lühiajalised kohustused (keskmine)
Likviidsuskordaja	= Keskmine likviidsed varad (käibevara - varud) / Lühiajalised kohustused (keskmine)
Ettevõtte turuväärtus (miljonit)	= Sulgemishind * Aktsiate arv
Dividendimäär %	= Dividend aktsia kohta / Sulgemishind
Dividend / puhaskasum %	= Dividend aktsia kohta / Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv)

Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord

Alates 2017. aastast on Kontserni aastaaruande koostamisel järginud rahvusvaheliselt kõrgelt tunnustatud ja laialt kasutatud Global Reporting Initiative (GRI) standardi nõudeid, tehes seda „Core“ tasandil. GRI nõuetest tulenevad teemad on integreeritud ülejäänud tegevusaruandega ühtseks tervikuks.

Aruanne kajastab neid keskkonnavalasid, sotsiaalseid ning vastutustundliku juhtimise ja turukäitumise teemasid, mis on kõige olulisemad kontserni tegevust, mõju ja huvigruppide ootusi silmas

pidades. Allolevas GRI sisukorra tabelis ära märgitud teemad koondavad emaettevõtte AS Harju Elekter ning tütarettevõtete AS Harju Elekter Elektrotehnika, AS Harju Elekter Teletehnika, OÜ Energo Veritas, Harju Elekter Oy, Telesilta Oy, Harju Elekter UAB, Harju Elekter AB tegevusi ning koondandmeid juhul kui ei ole märgitud teisiti. Harju Elekter Services AB on kajastatud aruandes personali andmetega. Andmed on kogutud ja esitatud ühtse metoodika alusel iga ettevõtte enda poolt ning sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtuvalt koguvad.

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Raporteerimise alused (GRI 101: 2016)				
Üldised näitajad (GRI 102: 2016)				
Organisatsiooni ülevaade				
	102-1	Organisatsiooni nimi	lk 1	
	102-2	Tegevused, kaubamärgid, tooted ja teenused	lk 7-12, 22-23, 42-59	
	102-3	Peakontori asukoht	lk 2	Keila (Eesti)
	102-4	Tegevuskohad	lk 10	
	102-5	Omandivorm ja õiguslik vorm	lk 60-63	
	102-6	Teenindatavad turud	lk 44, 51-57	
	102-7	Organisatsiooni suurus	lk 10, 40, 42-47	Tegevuste/toodete iseloom erineb olenevalt ettevõttest, mistõttu on see toodetud ühikute arvu asemel väljendatud läbi müügitulu.
	102-8	Põhiandmed töötajate kohta	lk 26-32	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Organisatsiooni ülevaade				
	102-9	Tarneahel	lk 10, 24, 48	Kontserni peamiste toodete, st elektriijaotusseadmete ja juht-aparatuuri tootmiseks (1) disainitakse tooteid vastavalt kliendi lähteülesandele, (2) ostetakse vajalikud komponendid tarnija-telt või toodetakse Kontserni enda tütarettevõtete poolt; (3) komplekteeritakse tooted; (4) testitakse ning (5) saadetakse või viiakse kliendi objektile kohale.
	102-10	Aruandeperioodil toimunud olulised muutused	lk 5-6, 11-12, 24 42-47, 60-63	
	102-11	Ettevaatusprintsiiibil põhinev lähenemine keskkonnaküsimustes	lk 14-16, 33-37	
	102-12	Vabatahtlikud initsiatiivid	lk 13-16, 19, 21-25, 32, 33, 38-39, 64-73	
	102-13	Liikmelisus ühingutes	lk 39	
Strateegia				
	102-14	Nõukogu esimehe ja juhatuse esimehe pöördumine	lk 4-6	
Eetika ja ausameelsus				
	102-16	Väärtused, põhimõtted, standardid ja käitumishormid	lk 9, 19-20	
Juhtimine				
	102-18	Juhtimisstruktuur	lk 65-67	
Huvigruppide kaasamine				
	102-40	Huvigruppide nimekiri	lk 14-15	
	102-41	Kollektiivlääbirääkimiste kokkulepped	lk 32	
	102-42	Huvigruppide kindlaks tegemine ja valik	lk 14-15	Kontserni jaoks on olulisim suhe huvigruppidega, keda kontserni tegevus otseselt ja enim mõjutab ning kelle tegevus mõjutab kontserni kõige enam. Peamised huvigrupid on kindlaks tehtud aastatepikkuse töö ja suhtluse kaudu ning kontserni juhtide osalusel 2016. a lõpus jätkusuutlikkuse fookusteemade analüüsi raames.

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Huvigruppide kaasamine				
	102-43	Huvigruppide kaasamise viis	lk 14-15, 21, 23-25, 27-32, 37, 38-39, 60, 65	
	102-44	Peamised tõstatatud teemad ja küsimused	lk 14-15	Kuna Kontserni väliste huvigruppide ootused on suures plaanis sarnased, siis on need nimetatud koondvaatena jätkusuutlikkust mõjutavate fookusteemade maatriksis.
Aruande parameetrid				
	102-45	Konsolideeritud üksused	lk 81, 99	
	102-46	Aruande teemade ja ulatuse määramine	lk 15	
	102-47	Oluliste teemade nimekiri	lk 15	
	102-48	Eelmiste aruannete informatsiooni parandamine		Parandused puuduvad
	102-49	Muudatused aruandluses		Muudatused puuduvad
	102-50	Aruande periood	lk 1, 81	
	102-51	Eelmise aruande kuupäev		2020.a auditeeritud konsolideeritud aruanne avalikustati 31. märts 2021
	102-52	Aruandlustsükkel	lk 2	
	102-53	Kontaktisik aruandega seotud küsimustes		Merili Pärnpuu, merili.parnpuu@harjuelekter.com
	102-54	GRI standardi nõuetele vastavuse kinnitus	lk 135	
	102-55	GRI sisukord	lk 136-141	
	102-56	Väline kontroll		Ei ole kolmandate osapoolte poolt kontrollitud
JÄTKUSUUTLIKKUSE FOOKUSTEEMAD				
Toote kvaliteet				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 21-25	2022. a toimub grupiülese jätkusuutlikkuse poliitika ja strateegia ühtlustamine.
	mitte-GRI	Kliendikaebused	lk 23	
	mitte-GRI	Tähtajaks nõuetekohaselt valminud tooted	lk 21, 23	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Kliendikogemus				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 21-22	
	mitte-GRI	Kliendirahulolu	lk 23	
Innovatsioon				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 22-23	
	mitte-GRI	Investeeringud ja arenduskulud	lk 22-23	
	mitte-GRI	Arendusprojektid	lk 22-23	
Toodete keskkonnamõju				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 33-37	
	mitte-GRI	Taastuenergia tootmine	lk 35	
Majandustulemused (GRI 201: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3			
	201-1	Loodud ja jaotatud majanduslik väärtus	lk 40, 42-47, 68-73, 77-79	
Korruptsioonivastane tegevus (GRI 205: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 20	
	205-3	Kinnitatud korruptsioonijuhtumid ja meetmed	lk 20	
Energiakasutus (GRI 302: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 34-35	
	302-1	Organisatsiooni sisene energiatarbimine	lk 34-35	
Jäätmed ja heitvesi (GRI 306: 2020)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 33, 36	
	306-3	Jäätmete kogus kokku ja liikide kaupa	lk 36	
	306-4	Taaskasutusse suunatud jäätmete kogus, liigid ja käitlusviisid	lk 36	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Keskkonnanõuete täitmine (GRI 307: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 33	
	307-1	Keskkonnaseadustele ja -regulatsioonidele mittevastavused	lk 33	
Tarnijate keskkonnavalade hindamine (GRI 308: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 37	
	308-1	Negatiivne keskkonnamõju tarneahelas ja meetmed	lk 37	
Tööhõive (GRI 401: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 26-32	
	401-1	Värvatud ja lahkunud töötajad	lk 26	
	401-2	Hüved ja soodustused töötajatele	lk 29	Kajastatud läbi töötajatele mõeldud motivatsioonisüsteemi kirjeldamise. Hüved ja soodustused kehtivad töölepinguga töötajatele.
	mitte-GRI	Praktikandid	lk 38	
	mitte-GRI	Töötajate haridustase	lk 27-28	
	mitte-GRI	Töötajate rahulolu ja tagasiside	lk 29	
Töötervishoid ja ohutus (GRI 403: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3, 403-1, 403-2		lk 30-31	
	403-9	Tööõnnetused	lk 31	
Koolitus ja haridus (GRI 404: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 27-28	
	404-1	Koolitustunnid töötaja kohta	lk 27-28	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
	404-3	Arengu- ja karjäärivestlustel osalenud töötajad	lk 27-28	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
	mitte-GRI	Koolitustel osalenud töötajad	lk 38	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Mitmekesisus ja võrdsed võimalused (GRI 405: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 31	
	405-1	Juhtorganite ja kogu kollektiivi mitmekesisus	lk 27, 66-71	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtted olulisusest lähtudes koguvad.
Mitte-diskrimineerimine (GRI 406: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 31	
	406-1	Diskrimineerimisjuhtumid ja meetmed	lk 31	
Kohalikud kogukonnad (GRI 413: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 14-15, 38-39	
	413-1	Kogukonna kaasamisega, mõjuhindanguga ja arenguprogrammidega seotud tegevused	lk 14-15, 38-39	Kontserni ettevõtted hindavad oma mõju ja planeerivad tegevusi kohalikes kogukondades jooksvalt igapäevatöö käigus (sh kogukonda mõjutavaid uuendusi ja otsuseid tehes, kogukonnalt saadud vastukaja ja ettepanekute kaudu), eraldi mõjuhindamisi läbi viidud ei ole.
Tarnijate sotsiaalne hindamine (GRI 414: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 37	
	414-1	Negatiivne sotsiaalne mõju tarneahelale ja meetmed	lk 37	
Poliitikakujundamine (GRI 415: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 13-16, 19, 64-65	
	415-1	Poliitilised annetused	lk 20	
Klientide tervis ja ohutus (GRI 416: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 25	
	416-2	Toodete ja teenuste tervislikkuse ja ohutusega seotud mittevastavused	lk 25	
Sotsiaalmajanduslike nõuete täitmine (GRI 419: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 20	
	419-1	Sotsiaalmajanduslikele seadustele ja regulatsioonidele mittevastavused	lk 20	

AS HARJU ELEKTER
Paldiski mnt 31,
76606 Keila, Eesti
info.he@harjuelekter.com
www.harjuelekter.com